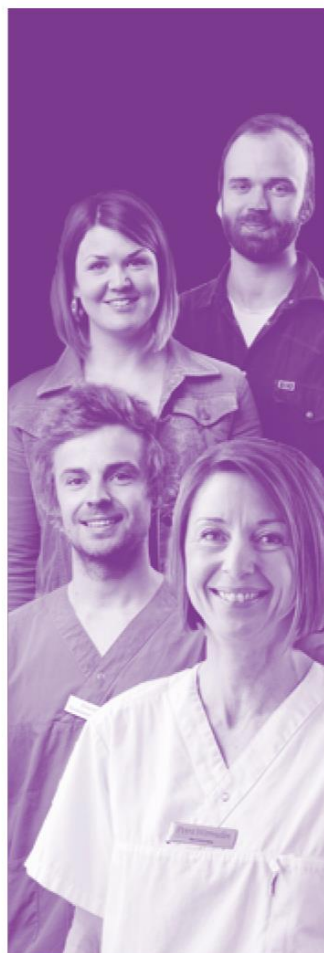

2018

Årsredovisning

ÅRET I KORTHET – UNDER 2018...

- ... föddes **1 453** barn.
- ... gjordes **318 189** öppenvårdsbesök i specialistvården.
- ... behandlades **995** patienter på nya Tandakuten i Östersund.
- ... öppnade **2** nya Économuséer.
- ... utfördes **589** scenkonstföreställningar.
- ... hade Region Jämtland Härjedalen **4138** anställda.
- ... började **3** elbussar trafikera linje 6 mellan Torvalla och Brittsbo.
- ... gjordes **2 425 000** resor med kollektivtrafiken (*ej tätortstrafiken*).
- ... genomfördes **8 652** operationer.
- ... har länets befolkning ökat med **474** invånare.
- ... utfördes **603** uppdrag av ambulanshelikopter.
- ... har vägambulanserna haft **16 748** uppdrag.
- ... har över **70** artiklar publicerats i vetenskapliga tidskrifter.
- ... har **3** medarbetare disputerat.
- ...gjordes **510 966** vårdbesök primärvård Jämtlands län.

Innehåll

ÅRET I KORTHET – UNDER 2018.....	1
Ett år av digitalisering, nära vård och tuff ekonomi	4
Sammanfattning	5
Politisk organisation och vision.....	6
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	8
MÅL	8
Måluppfyllelse av finansiella och strategiska mål	9
Samhällsperspektivet	10
Patientperspektivet	11
Medarbetarperspektivet.....	12
Perspektivet för verksamhetsresultat.....	13
Regionstyrelsens aktiva mål	14
De finansiella målen i Finansplan 2018-2020.....	15
VERKSAMHET	17
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen.....	18
Regionala utvecklingsförvaltningen	27
Regionstaben	28
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN.....	30
Personalvolym.....	31
Hälsöfrämjande arbetsmiljö	33
Kompetensförsörjning.....	35
EKONOMI.....	37
Ekonomiskt resultat	38
Analys av intäkter och kostnader.....	39
God ekonomisk hushållning.....	43
Investeringar.....	49
Händelser av väsentlig betydelse	51
Fem år i sammandrag	52
Engagemang i bolag och stiftelser.....	53
RESULTATRÄKNING	61
BALANSRÄKNING	62
KASSAFLÖDESANALYS	63
Driftredovisning.....	64
Särredovisning av tandvård 2018	65
Allmänna redovisningsprinciper.....	75
Begreppsförklaringar och ordlista	77
BILAGOR	
Bilaga 1 Uppföljning av framgångsfaktorer helår 2018	
Bilaga 2 Avstämning av övergripande handlingsplaner helår 2018	

Ett år av digitalisering, nära vård och tuff ekonomi

2018 har varit ett år där Region Jämtland Härjedalen fortsatt genomföra det långsiktiga arbetet med nya arbetssätt, digitalisering och nära vård. Det har också varit ett år som fortsatt präglats av ett tufft ekonomiskt omställningsarbete.

Den vetenskapliga produktionen inom Region Jämtland Härjedalen är fortsatt hög, över 70 artiklar har publicerats i vetenskapliga tidskrifter och ytterligare tre medarbetare har disputerat under 2018. Projekt "En väg in" initierades i syfte att säkerställa att Region Jämtland Härjedalen följer gällande lagar och regler som rör klinisk forskning. Ett utbildningsprogram har implementerats som syftar till att underlätta nyexaminerade sjuksköterskors introduktion i yrkeslivet.

Region Jämtland Härjedalen fortsätter vara framgångsrikt inom uppdraget att minska sjukskrivningar såväl i länet som i den egna organisationen. Resultatet är bättre än målet och länet har efter december 2018 landets fjärde lägsta sjukpenningtal.

En vård i utveckling

Primärvården har under året fortsatt sitt framgångsrika arbete med att öka tillgängligheten för patienter samt minska beroendet av hyrläkare, såväl genom nya arbetssätt som tekniska lösningar. Den digitala egenvården ger både patienten och Region Jämtland Härjedalen fördelar. För patienten är det enklare att inte behöva ta sig till hälsocentralen för kontroll. För regionen innebär det färre akutbesök och ambulansutryckningar, en attraktivare arbetsplats samt möjlighet att minska behovet av hyrläkare.

Arbetet med tydligt ansvar och roller som genomfördes på alla vårdavdelningar under året, har varit en milstolpe. Genom Kliniskt Träningscentrum (KTC), kompetensutveckling och Rätt använd kompetens (RAK) har både arbetsmiljön och patientsäkerheten förbättrats inom slutenvården.

Under 2018 har akutpsykiatriska mottagningen, könsidentitetsmottagningen samt ungdomsmottagningarna i Östersund, Sveg och Strömsund hbtq-certifierats. Det innebär såväl bättre arbetsmiljö

Ann-Marie Johansson (S), Regionstyrelsens ordförande

som bemötande genom ett strukturerat och målmedvetet sätt att arbeta.

En attraktiv region

Regionala utvecklingsnämnden medverkar i en rad projekt, partnerskap och nätverk som arbetar med påverkan för åtgärder i transportinfrastrukturen. Ett exempel på detta är projektet Funktionella Mittstråket som omfattar drygt 600 miljoner kronor. Projektet har resulterat i åtgärder i Mittstråket med bland annat nya cykelvägar, bortbyggande av farliga plankorsningar längs Mittbanan och ombyggnad av Rännbergsbacken väster om Duved, för att bara nämna några.

Regionala utvecklingsnämnden har under året också prioriterat påverkansarbete kring EU:s Sammanhållningspolitik, med det för regionen så viktiga fondmedlen för utveckling.

Inom kulturområdet har ett stort utbud av högkvalitativa kulturarrangemang och föreställningar nått över 300 000 deltagare i hela länet. Ett exempel på en större händelse under 2018 är "Staare 2018", som uppmärksammade att det var 100 år sedan det första samiska landsmötet på svensk sida.

Ekonomi och rekrytering

Region Jämtland Härjedalens ekonomi har varit fortsatt bekymmersam. Resultatet för 2018 försämrades jämfört med 2017 men landade något bättre än prognosen från delårsboks slutet i augusti. Det är fortfarande kostnader för hälso- och sjukvården som ökar, och framför allt då personalkostnader.

Ett par ljuspunkter finns ekonomiskt. Delar av det hårda och långsiktiga arbetet för att komma tillrätta med ekonomin har börjat ge resultat. Region Jämtland Härjedalen har minskat beroendet av hyrpersonal rejält, och främst då inom primärvården. Dessutom har nettokostnadsökningen bromsats upp markant.

Det krävs mycket arbete och uthållighet för att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen, men att allt det arbete som lagts ner för att minska behovet av bemanningsföretag och för att bromsa kostnadsutvecklingen ändå givit resultat visar att det går. Det inspirerar till att fortsätta!

Hans Svensson, Regiondirektör

Sammanfattning

Ekonomiskt utfall

Region Jämtland Härjedalens resultat 2018 uppgick till minus 248,5 miljoner kronor, vilket var 12,4 miljoner kronor sämre än föregående år men nära prognos efter delårsrapport i augusti på minus 250 miljoner kronor.

Kraftigt ökade personal- och pensionskostnader, fortsatt ökade kostnader avseende riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Kostnader för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år.

Nettokostnadsutvecklingen hade under första halvåret en betydligt högre ökningstakt 2018 jämfört med 2017, men bromsades in under de sista månaderna och slutade på 3,2 procent jämfört med 4,7 procent föregående år.

Intäkterna har ökat jämfört med föregående år, men detta har samtidigt genererat ökade kostnader.

Verksamhet

Antalet besök i specialiserade öppenvården har minskat med 1,2 procent medan besök till primärvården har ökat med 1,6 procent.

Antalet vårdtillfällen har ökat med 2,5 procent medan vårddagar minskat med 3,9 procent.

Tillgängligheten har förbättrats inom primärvården men slutenvården är fortfarande långt ifrån att nå målen.

Måluppfyllelse

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 105 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 54 procent uppnådda, 39 procent är pågående, 6 procent har inte uppnåtts under året. 1 procent kan inte mätas förrän efter årsskiftet.

Under året har även åtta aktiva mål följts upp månadsvis, två för varje perspektiv. Tre av målen har uppnåtts under året. Sjukpenningdagarna i Jämtlands län sjunker snabbast i landet och både vårdskador och sjukfrånvaron har minskat under året.

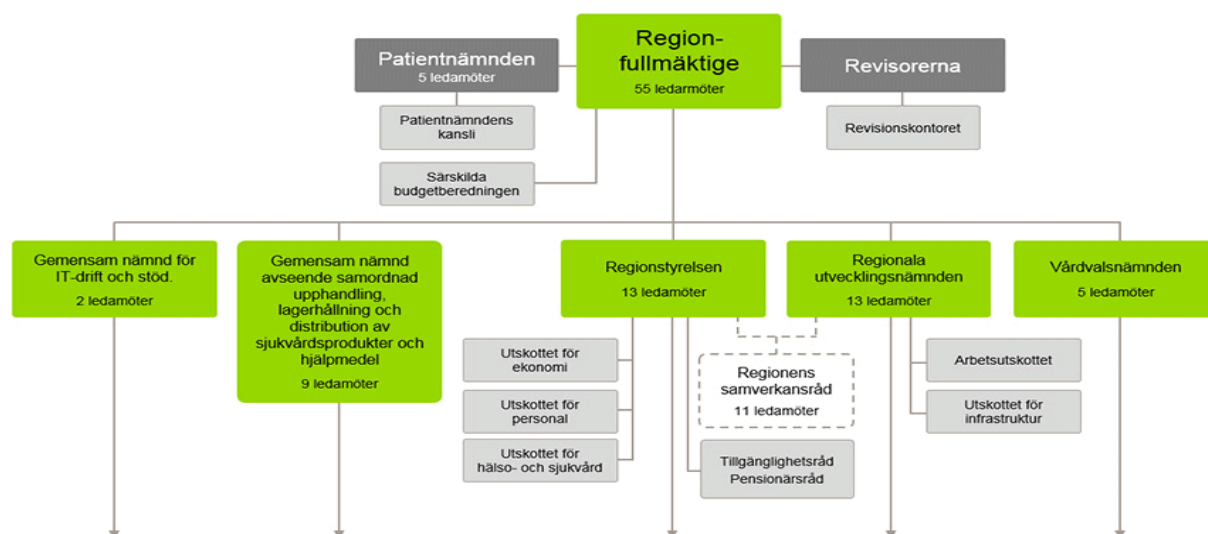
Andelen återinskrivningar har inte nått målet.

Andel barn och unga som fått ett första besök inom 30 dagar uppgick till 58 procent inom område Barn och Unga vuxna. En försämring jämfört med föregående år.

Vårdgarantin har inte uppfyllts under året, men det är inte rimligt att nå 100 procent. Över 90 procent räknas som god tillgänglighet.

Målen för att minska nettokostnadsutvecklingen och kostnaden för bemanningsföretag har inte nåtts under året.

Politisk organisation och vision

Regionfullmäktige fastställer regionens vision, strategiskt övergripande mål, ekonomiska ramar och budget för Region Jämtland Härjedalen. Det är också fullmäktige som beslutar hur stor landstingskatten ska vara och vilka avgifter och taxor regionen ska ta ut.

Regionstyrelsen och de olika nämnderna ska verkställa fullmäktiges beslut. De fastställer verksamhetsplaner som utgår från de strategiska målen kopplat till deras verksamhetsområden.

Regionstyrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela regionens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsens uppgifter är bland annat att leda hälso- och sjukvården och tandvården, utom det som är vårdvalsnämndens ansvar, samt att arbeta med frågor om folkhälsa, jämställdhet och mångfald, forskning och utveckling och utbildningsfrågor.

Regionala utvecklingsnämnden har hand om de regionala frågorna i samverkan med hela länet, det statliga tillväxtuppdraget och fungerar som regional kollektivtrafikmyndighet samt har hand om andra kommunala uppdrag. Andra frågor som nämnden arbetar med är bland annat kultur, folkhälsa, klimat, energi och miljö.

Vårdvalsnämnden utför beställning av hälso- och sjukvård och tandvård. Nämnden har också hand om frågor som rör det reformerade tandvårdsstödet, lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för fysioterapi. Nämnden hanterar också frågor om hälso- och sjukvård utöver hälsoval som utförs av privata vårdgivare efter upphandling enligt lagen om offentlig upphandling. Inför införande av en ny politisk organisation från 1 januari 2019 upphörde nämnden den 31 december.

Gemensam nämnd för upphandling avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter har ansvar avseende detta mellan länets kommuner och Region

Jämtland Härjedalen, samt erbjuda hjälpmedel för funktionshindrade.

Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner mellan länets kommuner och regionen, ska utföra sådana särskilda, specificerade uppdrag bestående av intern service och stöd, utvecklingsinsatser samt specialistfunktioner till de samverkande parternas verksamheter. Nämnden bytte under året namn från *Gemensam nämnd för IT-drift och stöd* och har under året också utökats från två medlemmar till att samtliga kommuner är anslutna.

Revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av verksamheten.

Patientnämnden ska bland annat främja kontakterna mellan patienterna, hälso- och sjukvårdspersonalen och tandvårdspersonalen, samt förmedla information till patienterna.

Vägen till visionen

”En region att längta till och växa i” fokuserar på viktiga utmaningar som attraktivitet och tillväxt. Visionen har flera dimensioner – det handlar dels om att få fler människor att bo och arbeta i regionen och att turism och företagsamhet ska öka. Men det handlar även om att de som väljer att bo och besöka regionen ska finna värden här som ökar möjligheten att kunna växa som människa.

Medarbetare, organisation och plats ska präglas av välkomnande, handlingskraft och pålitlighet. Organisationens och platsens kommunikation ska bidra till att Region Jämtland Härjedalen upplevs som en organisation och en plats i rörelse framåt.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

MÅL

Regionfullmäktige har i regionplanen för 2018-2020 beslutat om 21 strategiska mål inom perspektiven Samhälle, Patient, Medarbetare och Verksamhetsresultat. De visar viljeinriktningen och vad som ska genomföras de kommande tre åren. I följande sammanställningar har måluppfyllelsen värderats med hjälp av de framgångsfaktorer som är kopplade till respektive mål, kombinerat med en kvalitativ bedömning. Regionfullmäktige har även beslutat om fem finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Måluppfyllelse av finansiella och strategiska mål

De strategiska målen i regionplan 2018-2020

I regionstyrelsens, vårdvalsnämndens och regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner finns ett antal framgångsfaktorer (utvecklingsområden). De anger respektive nämnds eller styrelsens prioritering för 2018 utifrån de strategiska mål som regionfullmäktige fastställt i regionplanen. Framgångsfaktorerna följs upp genom beskrivningar och där det är möjligt, i form av indikatorer. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för de fyra perspektiven som redovisas i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisningen genom en sammanfattande beskrivning. Se bilaga 1 för uppföljning av framgångsfaktorer.

För regionfullmäktiges strategiska mål finns totalt 105 framgångsfaktorer som ska bidra till att målen ska uppnås. Av dessa är 54 procent uppnådda, 39 procent är pågående, 6 procent har inte uppnåtts under året. 1 procent kan inte mätas förrän efter årsskiftet.

När det gäller de strategiska målen för samhällsperspektivet så har 44 procent av framgångsfaktorerna uppnåtts, 44 procent är aktiviteter som pågår och 4 procent har inte uppnåtts.

För patientperspektivet är 37 procent av framgångsfaktorerna påbörjade. Resterande 63 procent har redan uppnåtts. Även inom medarbetarperspektivet har 63 procent av framgångsfaktorerna uppnåtts. Resterande är aktiviteter som pågår i rätt riktning.

Inom perspektivet verksamhetsresultat har lägst andel av framgångsfaktorerna uppnåtts, 48 procent. Utöver det är 28 procent aktiviteter som är påbörjade i rätt riktning. Dock har 19 procent inte uppnåtts och 5 procent går endast att bedöma efter årets slut och det ger därför en viss osäkerhet om måluppfyllelsen.

Under året har även löpande samt fördjupad uppföljning skett månadsvis av regionstyrelsens åtta aktiva mål, två för varje perspektiv. Tre av målen har uppnåtts under året. Sjukpenningdagarna i Jämtlands län sjunker snabbast i landet och både vårdskador och sjukfrånvaron har minskat under året.

Andelen återinskrivningar har inte nått målet.

Andel barn och unga som fått ett första besök inom 30 dagar uppgick till 58 procent. En försämring jämfört med föregående år.

Vårdgarantin har inte uppfyllts under året, men det är inte rimligt att nå 100 procent. Över 90 procent räknas som god tillgänglighet.

Målen för att minska nettokostnadsutvecklingen och kostnaden för bemanningsföretag har inte nåtts under året.

I bilaga 2 finns uppföljning av de övergripande handlingsplaner som ingår i regiondirektörens direktiv för 2018. Uppföljningen visar att måluppfyllelsen inte är helt tillfredsställande. För samtliga handlingsplaner har aktiviteter pågått enligt plan men målen är endast delvis uppfyllda till årets slut. Mycket arbete återstår och många aktiviteter kommer att fortsätta under 2019.

Några av orsakerna som nämns i uppföljningen är att arbete med åtgärder försenats, att vissa resultat är svåra att följa och att planerade åtgärder ersatts med andra aktiviteter. För flera av handlingsplanerna har dock framgångar nåtts även om inte alla mål uppfyllts. Till exempel har regionen uppmärksammats nationellt för sitt arbete med att främja kultur och språk. Vad gäller läkemedelskostnader har regionen sammantaget en lägre kostnadsutveckling än rikets genomsnitt.

Inom miljöområdet är målet om minskad klimatpåverkan från resor och transporter uppnått för 2018 vilket är mycket positivt då koldioxidutsläppen från resor ökade ända fram till och med 2017. Under 2018 har det upprättats en ny handlingsplan för jämställd och jämlik verksamhet.

En ny handlingsplan för vårdgaranti/tillgänglighet och produktions – och kapacitetsplanering är också framtagen. Likaså en för kvalitet. För de länsövergripande handlingsplanerna pågår arbeten men även där finns områden kvar att utveckla.

Samhällsperspektivet

Jämtland Härjedalen ska vara en plats där nytänkande, framtidstro, mångfald och hållbar utveckling är högt prioriterat. De tio strategiska målen under området samhälle är tillsammans viktiga delar i det regionala utvecklingsarbetet. Inom de tio strategiska målen för samhällsperspektivet finns totalt 44 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 21 är uppfyllda, 21 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 2 har inte uppnåtts. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammet visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål samhälle	Framgångsfaktorer		
	Grön	Gul	Röd
Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor	4	2	
Fler invånare i Regionen	1	3	
Bättre infrastruktur	3	1	
Fossilbränslefri region år 2030		4	
Ökat digitalt användande	3	1	1
Kultur i hela regionen	1	1	
Jämlik och jämställd region	3	1	
Bättre folkhälsa	1	4	
Minskade sjukskrivningstal	1	1	
Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård	4	3	1
Totalt antal framgångsfaktorer	21	21	2

Grön kolumn innebär att rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

För att åstadkomma fler arbetstillfällen för både män och kvinnor i privat och offentlig sektor har flera åtgärder vidtagits. Arbete med Region Jämtland Härjedalens varumärke pågår kontinuerligt. Andel öppet arbetslösa bland utrikesfödda inskrivna vid arbetsförmedlingen var i november 25,7 procent, vilket är en minskning. Antal arbetsställen med anställda har under året ökat och överstiger målsättningen.

För att få fler invånare i regionen görs olika åtgärder, sociala medier används för att nå ungdomar, samt fortsatt samverkan med gymnasieskolor i länet för att fånga ungas framtidsbilder. Samarbetet med kommuner och näringslivet är viktigt för långsiktig befolkningstillväxt.

Infrastrukturen har förbättrats genom ny länstransportplan samt ett ökat kollektivt resande är uppnått avseende Länstrafikens och Tätortstrafikens färdbevis. Även bredbandsutbyggnaden har kommit långt.

Flera projekt pågår för fossilbränslefri region år 2030, bland annat genom fossilbränslefria transporter, ökad produktion av förnybar energi såsom solenergi samt att verka för energieffektivitet inom byggande och boende.

Antalet resor fortsätter att öka, dock ses ett skifte genom att andelen tågresor ökar jämfört med andelen flygresor. Målsättningar om att öka antalet publika laddstationer och att minska CO₂ utsläpp via den

kollektiva trafiken bedöms vara uppnådda. Målet att öka digitalt användande har resulterat i ökat antal uppkopplade möten via video. Tyvärr finns ingen säker statistik att redovisa. Fortbildningstillfällen ges löpande till bibliotekspersonalen inom alla kommuner.

Inom kulturella aktiviteter i hela regionen har två av de uppsatta målen uppfyllts, genom att 62 procent av scenkonstföreställningarna varit förlagda utanför Östersunds kommun och att föreställningar riktade till barn och unga uppgick till 70 procent. Däremot uppnåddes inte andel kvinnliga musiker på scen vid Estrad norrs skolkonserter fullt ut.

Jämlik och jämställd region har uppnåtts genom att ungdomsmottagningar HBTQ-certifierats. I samtliga förfrågningsunderlag tas hänsyn till jämlik- och jämställdhetsperspektivet. Ytterligare aktiviteter som pågår är bland annat att skapa fler policyer som ska vara jämställdhets- jämlikhets- och barnrättsintegrerade.

Minskade sjukskrivningstal har uppnåtts och bättre folkhälsa ska uppnås genom hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder. Det handlar både om insatser direkt till olika medarbetargrupper inom Region Jämtland Härjedalen och till skolsköterskor.

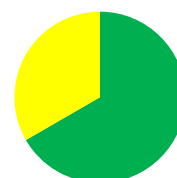
Suicidpreventiv konferens genomfördes i november för att synliggöra vikten av det förebyggande arbetet.

Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård ska ske via e-besök och tidsbokning via webb. För att öka tillgängligheten har teknisk lösning med patientapp provats och webbtidbok har genomförts på en hälsocentral. Samordnad individuell plan har använts i ökande omfattning, men formerna behöver utvecklas. Uppföljning av implementering av lagen om utskrivning från slutenvård ingår i hälsovalet, vilket

även kommunsamverkan gör. Inom projektet psykisk hälsa har 35 instruktörer utbildats inom metoden MHFA (Mental Health First Aid). Dessa har uppdrag att utbilda personer i egna kommunen. Brukarrepresentation har ökat och finns inom projektet psykisk hälsa är de involverade i alla pågående processer.

Patientperspektivet

Patientperspektivet handlar om att erbjuda länets invånare en god vård efter behov och på patientens villkor. Inom de fyra strategiska målen för patientperspektivet finns totalt 24 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 16 är uppfyllda och resterande 8 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning.

Strategiska mål patient	Framgångsfaktorer		
	Green	Yellow	Red
Vård efter behov - jämlik och jämställd.	4	3	
Bättre tillgänglighet.	3	1	
God vård på patientens villkor.	6	3	
Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt.	3	1	
Totalt antal framgångsfaktorer	16	8	0

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Jämlik och jämställd vård efter behov uppnås bland annat genom att identifiera ohälsområden som konstaterats förekomma i högre grad hos asylsökande och nyanlända flyktingar. Familjecentraler finns med gällande samverkansavtal med samtliga kommuner. Från december 2018 finns två avskilda slutenvårdsplatser för barn och unga inom psykiatrisk slutenvård.

För att bättre kunna tillämpa barnkonventionen i praktiskt arbete har varje verksamhetsområde inom hälso- och sjukvård samt regional utveckling utsett barnombud med regiongemensamt uppdrag, för att bidra till kunskapshöjning och erfarenhetsutbyte.

Andra aktiviteter som pågår är att utveckla vårdvalen så att de motsvarar befolkningens behov samt arbeta för en jämlik tandhälsa.

Tillgänglighet är ett viktigt strategiskt mål ur flera perspektiv. Primärvårdens uppdrag att möta befolkningens vårdbehov på flera olika sätt pågår, bland annat genom införande av lättakut eller öppen mottagning. Utbildningsinsatser för att öka kunskap hos medarbetare som möter vårdsökande från olika kulturer är genomförda. Regeringens satsning 2016 – 2018 att kvalitetsutveckla arbetet med mäns våld mot kvinnor har inom Region Jämtland Härjedalen

fokuserats till utbildningsinsatser för att stödja och öka kunskap hos personal om hur frågan om våldsutsatthet ska ställas till vårdsökande.

God vård på patientens villkor sker bland annat genom implementering av standardiserade vårdförlopp för olika cancerformer, som är ett viktigt utvecklingsarbete för att minska ledtider och förbättra flöden för dessa patientgrupper.

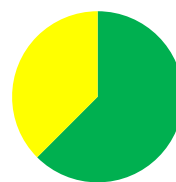
Patienter som skrivs ut från slutenvård får fast vårdkontakt om det finns behov. Totalt har antal vårdade patienter som fått en fast vårdkontakt ökat jämfört 2017. Vårdsökande som kontaktat 1177 har under 2018 i 36 procent av samtalen lett till råd för egenvård, vilket är högre andel än 2017.

För att minska antalet självmord i länet har riktad utbildning genomförts till ett urval av personer såväl inom region som kommuner, för att identifiera personer med risk att begå självmord.

Strategiska målet mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt inkluderar till exempel distansoberoende vårdmöten, behandlingar via webb och hemmonitorering. Andra aktiviteter pågår i samarbetet mellan primärvård, specialiserad vård och kommuner.

Medarbetarperspektivet

Region Jämtland Härjedalen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare för både kvinnor och män. De mål som sätts upp ska uppnås genom ett aktivt medarbetarskap, närvarande och tydligt ledarskap, sänkta sjuktal och rätt kompetens. Tillsammans speglar det hur individen och verksamheten når sina mål. Inom de fem strategiska målen för medarbetarperspektivet finns totalt 16 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 10 är uppfyllda och 6 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning.

Strategiska mål medarbetare	Framgångsfaktorer		
	Grön	Gul	Röd
1. Tydligt och lyhört ledarskap	2	1	
2. Ökad delaktighet.	3	2	
3. Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper	1	2	
4. Sänkta sjuktal.	3		
5. Kompetensförsörjning utifrån behov.	1	1	
Totalt antal framgångsfaktorer	10	6	0

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

För att bidra till tydligare ledarskap har chefsnätverk bildats och en handlingsplan för chefer har upprättats. För att väcka intresse för att arbeta på regionen har 24 personer anställts på extratjänster, dock inte så många som förväntat.

Ökad delaktighet har delvis uppnåtts genom en medarbetarutbildning med inriktning på normmedvetande och värdegrundsarbete som har genomförts av närmare 3800 anställda.

Delaktighet har även skett genom bättre intern kommunikation. Fattade beslut publiceras löpande för att medarbetare ska känna till saker som påverkar egna arbetssituationen.

Kompetensutveckling och karriärvägar ska finnas för alla yrkesgrupper vilket sker på olika sätt. Interna forsknings- och utvecklingsmedel för klinisk forskning är sökbara för samtliga yrkeskategorier. Systemstödet

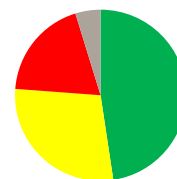
Saba Cloud är under utveckling, på sikt kommer systemet att kunna användas bland annat för kompetenskartläggningar.

Sjukfrånvaron har minskat och var den 31 december 2018 5,1 procent totalt 3,1 procent för män och kvinnor 5,7 procent inkluderat alla anställda.

Den långsiktiga kompetensförsörjningen är väsentlig, en del av detta arbete är att minska beroende av inhyrd personal inom hälso- och sjukvården. Definition av oberoende är fastställd genom att nationell indikator är framtagen, max 2 procent av total utförd tid. Målet är inte uppfyllt men kostnaderna har minskat under 2018. Regional utveckling har genomfört kompetenskartläggning och en handlingsplan är upprättad.

Perspektivet för verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat ska visa strategiska områden för organisationens arbete och innefatta såväl finansiella som icke finansiella resultat. Inom de sex strategiska målen för perspektivet för verksamhetsresultat finns totalt 21 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 10 är uppfyllda, 6 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning och 4 har inga planerade åtgärder 1 har ingen uppgift.

Strategiska mål verksamhetsresultat	Framgångsfaktorer			Ej svar
	Grön	Gul	Röd	
1. Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen.	1	1		
2. Lägre kostnadsutveckling än 2017	2		2	
3. Ökade intäkter	2			
4. Ökad produktionskapacitet	3	2		
5. Minskad miljö- och klimatpåverkan	1	2	2	1
6. Fler arbetstillfällen utanför Östersund	1	1		
Totalt antal framgångsfaktorer	10	6	4	1

Grön kolumn innebär rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.

Gul kolumn innebär rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade.

Röd kolumn innebär fel åtgärder eller inga åtgärder är planerade eller påbörjade.

I bilaga 1 återfinns samtliga framgångsfaktorer.

Planerad översyn av ägardirektiv för helägda bolag och bolag med en ägarandel över 30 procent har inletts. Tyvärr har ett samlat arbete inte kunnat prioriteras, bland annat på grund av att utskottets fokus varit riktat mot det ansträngda ekonomiska läget.

Ännu syns inte någon positiv effekt av de resultatförbättrande åtgärderna ur perspektivet att åstadkomma lägre kostnadsutveckling för regionen som helhet. Däremot har Regionala utvecklingsnämnden och Vårdvalsnämnden uppfyllt sina framgångsfaktorer. Utifrån den analys som genomfördes av SKL har regionfullmäktige beslutat om åtgärdsförslag, med målsättningen att nettokostnadsutvecklingen för Östersunds sjukhus skulle bli noll procent, vilket inte uppnåddes.

För att öka regionens intäkter ingår numera samtliga kommuner i länet och Region Jämtland Härjedalen i gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner.

För att öka extern finansiering av utvecklingsprojekt inom Region Jämtland Härjedalen har olika statsbidrag sökts. Två projekt har blivit beviljade, ett av dessa är ett mHealth projekt och det andra är inom strokerehabilitering. Två ytterligare ansökningar är gjorda, som ännu inte är behandlade.

En handlingsplan för tillgänglighet är framtagen, där en av huvudkomponenterna är ett nytt koncept för produktionsstyrning, som syftar till att säkerställa faktabaserade underlag för beslut. Efter test planeras det för utrullning under 2019.

Fastighetsutvecklingsplan för Östersunds sjukhus är framtagen, och diskuterad med politiker och områdeschefer. Planen är ännu inte godkänd för beslut.

Arbete pågår att utveckla processerna för bidragsgivning. Från och med 2019 kommer ansökningsförfarande för företagsstöd och projektstöd att vara digitaliserade.

Strukturella förändringar till följd av arbetet med SOU2017:53 God och nära vård pågår kontinuerligt. Arbetet med att minska miljö- och klimatpåverkan pågår, dock nås inte alla mål och i vissa fall saknas förutsättningar. Därför har riskbedömningar av kemiska riskkällor inte kunnat genomföras 2018.

Framgångsfaktorn att öka andel förnybar energi har inte Region Jämtland Härjedalen lyckats nå. Miljökrav ställs i alla annonserade varuupphandlingar 2018.

Ett alternativ att minska koldioxidutsläpp är resfria möten. Vid inköp respektive upphandling ställs miljökrav där det är relevant, till exempel följs andel ekologiska råvaror. Målsättningen är 30 procent, vilket Birka når och Bäckedal ligger strax under.

För att fler arbetstillfällen ska kunna förläggas utanför Östersund har regler för distansarbete utarbetats. Schema för förläggning av medarbetares arbetstid i regionens kommuner har upprättats och kommunbesök görs löpande.

Regionstyrelsens aktiva mål

Till de strategiska målen finns även åtta mätbara mål, regionstyrelsens aktiva mål som har följts upp varje månad.

Aktiva mål samhälle	Målvärde	Utfall 2018-12-31		Kommentar
Andel barn och unga som får ett första besök inom område barn, unga vuxna, inom 30 dagar	90% inom 30 dagar	58 %		Stort tryck. Antalet patienter fortsatt ökande. Samma tendenser ses nationellt.
Minskning av sjukpenningtal hos länetets medborgare	Minska differensen till riket med 1 dag jmf med 2014= 12,4 dagar.	1 dag		Mål uppnått. 1.0 dagar lägre än riket vilket är bättre än målet för året. Jämtlands län har efter december 2018 landets fjärde lägsta sjukpenningtal.

Aktiva mål patient	Målvärde	Utfall 2018-12-31		Kommentar
Andel vårdskador ska minska.	7%	5 % Rullande 12 mån		4 % av kvinnorna och 5 % av männen drabbades av vårdskada. Aktiviteter pågår ex kompetenskort, funktionskort, KTC, nutritionsprocess, vårdpreventionsrådet är infört.
Minska återinskrivningar.	Lägre andel än 2014 <15 %	18 % Kv 17,1 % M 19,1 %		Värden försämrats något. Sannolikt beroende på en kraftfull influensaepidemi med vårdplatsbrist som följd i början av året. Även att allt sjukare patienter ligger på sjukhus och har stora och frekventa vårdbehov. Införande av SIP, fast vårdkontakt samt arbetet med Nära vård bör förbättra värdet över tid.

Aktiva mål medarbetare	Målvärde	Utfall 2018-12-31		Kommentar
Sjukfrånvaron för medarbetare inom Region Jämtland Härjedalen ska minska.	5,5 % helår	5,1% 2018 3,1 % Män 5,8 % Kvinnor		Målet är uppnått. Sjuktalen bland Regionens anställda sjunker och då främst bland kvinnorna. Arbetet med att bibehålla nivån blir nu viktigt och att de områden som fortsatt har högre sjukfrånvaro än målet ska prioriteras i arbetet med att sänka även där.
Beroendet av bemanningsföretag ska minska.	2015 års nivå = 125,6 mkr helår	Utfall 134,1 mkr		När nästan målet och har minskat med 55,9 mkr mot 2017.

Aktiva mål verksamhetsresultat	Målvärde	Utfall 2018-12-31		Kommentar
Nettokostnadsförändringen ska minska.	Minus 2,5%	3,2 %		Nettokostnadsförändringen har minskat från 7,4 % i början av året till 3,2 %. Men det är ändå långt från målet.
Vårdgarantin ska vara uppfylld	100% 0:an och 7:an 90% 90-90 1:a besök 1.a behandling	0:an 93 % 7:an 88 % 59 %, K 59%, M 57% 53 % K 54%, M 52%	 	Förbättrade resultat i PV, lättakut införd på flera HC. Fortsatt låga siffror i specialiserade vården. Genomlysning på mottagningar pågår. Ombyggnad på Campus. Förbättrad planering på operation. Ny modell för produktions- och kapacitetsplanering testas.

De finansiella målen i Finansplan 2018-2020

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 8 kap 5§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en

långsiktig hållbar ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden. Se vidare under avsnittet ekonomi.

Mål Finansplan 2018-2020 och eventuellt utgångsvärde	Målvärde 2018	Utfall 2018-12-31		Kommentarer till utfallet
Långsiktig hållbar ekonomi. Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader. Mål på längre sikt 2 %	0 %	-5,8%		Målet nås inte.
Kostnadskontroll. Nettokostnadsutveckling jämfört med föregående år.	-2,5 %	3,2%		Målet nås inte.
Avtalstrohet	92 %	92 %		Förbättringar har skett inom kategorierna Vårdrelaterade förbrukningsvaror 90% (84 %) och Vårdrelaterad utrustning och hjälpmedel 90% (87 %) vilket gör att mål nås.
Investeringsstak per år i mkr	96 mkr	58 mkr		Investeringarna hålls inom taket.
Utökad investering 2018 p.g.a. Cook chill	77 mkr	66 mkr		Beräknas vara i drift i mars 2019
Självfinansieringsgrad	På längre sikt bör de årliga investeringarna helt finansieras av skattemedel.	-64%		

⁶ Definition *självfinansieringsgrad*: Årets resultat + årets avskrivningar dividerat med årets investeringar minus försäljning av anläggningstillgångar.

VERKSAMHET

Region Jämtland Härjedalen bedriver verksamhet inom två huvudsakliga områden – hälso- och sjukvård och regional utveckling. För att dessa verksamheter ska fungera så bra och effektivt som möjligt bidrar flera regiongemensamma stödfunktioner inom regionstaben.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska arbeta förebyggande och tillgodose en bra hälso- och sjukvård samt tandvård för Region Jämtland Härjedalens medborgare. Några av de viktigaste händelserna under året inom hälso- och sjukvården sammanfattas nedan.

Omorganisation Psykiatri "Fenix"

Utifrån den genomlysning som gjordes på Område Psykiatri av externt företag har nu arbetet satt igång. Psykiatrin kommer att omorganiseras och samla all verksamhet under ett och samma tak. Målet är att gemensamt arbeta effektivt med ett tydligt patientfokus.

God och nära vård

Omställningsarbete i Primärvården är påbörjat tillsammans med flera avdelningar inom sjukhuset, ambulansen och berörda kommuner för att utveckla god och nära vård, vilket avspeglas i ett antal olika projekt. Det kan vara hemmonitorering, mobil verksamhet, distansinskrivning inför specialistvård och utökade hembesök. Nästan samtliga hälsocentraler har numera lättakuter/öppen mottagning.

Onkologiprojektet

I takt med utbildning och rekrytering av specialister i palliativ medicin så har område kirurgi fördelat vårdplatser för kirurgiska patienter med specifika palliativa och onkologiska behov. Framförallt innebär det en förbättrad vård för patienterna. Det innebär även en förbättrad arbetsmiljö för avdelningspersonalen.

Förbättrat omhändertagande för barn och ungdomar

Den 7 december var ombyggnation och flytt till ny avdelning klart vid vuxenpsykiatrin och därmed finns nu två barn- och ungdomspsykiatriplatser inom ramen för PAVA (psykiatrisk akutvårdsavdelning) som är åtskild från vuxna patienter. Samverkan med vuxenpsykiatrin är väl etablerad för samutnyttjande av kompetens och resurser. Vården är sömlös och personcentrerad där barn och ungdomar får möta samma personal från det akuta besöket eller första telefonkontakten, vid inläggning samt uppföljande kontakter.

Tandakuten

Under september startades Tandakuten upp och den är i första hand till för att patienterna ska få bättre tillgång till akut hjälp och inte flyttas runt i länet på olika kliniker. Den är också till för att sortera ut den akuta verksamheten, för att få det lättare att planera den ordinarie verksamheten.

Lättvårdsavdelningen (LÄVA)

Områden med somatisk slutenvård har deltagit i och drivit utvecklingen av ny lättvårdsavdelning. Ett intensivt arbete under vintern/våren med framtagande av rutiner, medicinska kriterier och anställning av ny personal förelåg innan start i maj med 10 vårdplatser. Den patientgrupp som i nuläget prioriteras till LÄVA är patienter som är utskrivningsklara. Utvärdering som gjordes efter sommaren visade på positivt utfall.

Koordinatorcentrum (KC) Diagnostiskt centrum (DC)

Koordinatorcentrum har under året integrerat samtliga standardiserade vårdförlopp (SVF) förutom två. KC:s uppdrag är att ta över koordinerandet av undersökningar och den administrativa rapportering som ska ske enligt SVF för att kunna erbjuda en tydligare koordinering för patienten och på så vis underlätta i utredningssituationen. Diagnostiskt centrum, (DC) är etablerat och har även blivit uppmärksammat från andra delar av landet som är intresserade av detta arbetssätt.

Tredje MR-kamera samt utrustning för interventionell radiologi (IR-lab)

En tredje MR-kamera har tagits i drift under mars månad för att förbättra tillgängligheten. Reinvesteringen i det nya IR-labbet ger bättre undersökningsmöjligheter samt väsentligt lägre stråldoser till både patienter och medarbetare.

Införande av digital journal i ambulansen

Förstudie för en digital ambulansjournal genomfördes under 2017. Medarbetare i ambulanssjukvården har genom stort kunnande och engagemang genomfört planering, utbildning och införandet av den nya journalen under 2018. Ambulansjournalen är även integrerad mot Cosmic vilket betyder att det i regionen finns en enhetlig journal för hela vårdkedjan.

Vård i rimlig tid

Vårdgarantin

Målen uttrycks med sifferserien 0-7-90-90, vilket anger vårdgarantins krav på maximal väntetid för de olika stegen i vårdprocessen. I samtliga av vårdgarantins mätområden är målvärdet 100 procent.

Primärvård

Tillgänglighet till primärvård är en viktig parameter för hela hälso- och sjukvården. På nationell nivå sker förändring i riktning mot en professionsneutral utökad tillgänglighet. I region Jämtland Härjedalen är ambitionen att erbjuda en medicinsk bedömning samma dag med sjuksköterska som första vårdnivå. Införande av lättakutverksamhet på flertalet hälsocentraler är ett arbete i den riktningen.

Efter utbildningar, processkartläggning och övriga förberedelser för införande av nytt arbetssätt är nästan alla Hälsocentraler igång med lättakutverksamhet. Konceptet bygger på tillgång till alla vårdkompetenser på hälsocentralen för att kunna triagera patienterna direkt till rätt vårdnivå, distriktssköterska, fysioterapeut, psykosocialt team eller distriktsläkare. Distansoberoende teknik i olika varianter har testats under året.

Tillgänglighetsgarantin, 0:an

0:an innebär att den som söker primärvård ska få kontakt samma dag med en hälsocentral. Resultatet för 2018 års telefontillgänglighet har förbättrats till totalt 93 procent för den regiondrivna primärvården och 92 procent för hela primärvården, det vill säga både den regiondrivna och de privata. Medelvärdet för telefontillgängligheten varierar mellan 73-99 procent.

Besöksgarantin 7:an

7:an innebär att om primärvården bedömer att det finns behov att besöka en läkare så ska detta ske inom sju dagar. Resultatet för 2018 års besöksgaranti är 88 procent för den regiondrivna primärvården och 89 procent för hela primärvården. Medelvärdet för besöksgarantin varierar under året mellan 79-99 procent.

Specialiserad vård – Sjukhuset i Östersund

Första besök inom 90 dagar

Om patienten får en remiss till den specialiserade vården, ska en tid erbjudas för besök inom 90 dagar. Det gäller även om vård som söktes utan remiss från läkare.

Ett genomsnitt för hela året är att 59 procent av patienterna fick ett besök inom 90 dagar, vilket är lägre jämfört med tidigare år.

De flesta verksamheter som inte klarar tillgänglighetsmålen beskriver kapacitetsbrister i form av personal och lokaler men även ökat inflöde och sjukdom, som förklaringar till utfallet.

Brist på tillgängliga vårdplatser på grund av brist på sjuksköterskor lyfts fram som en orsak till att tillgänglighetsmålet inte nås. Även här finns brister inom vissa områden i kapacitet på läkarsidan gällande vissa specialiteter.

Behandling inom 90 dagar

Efter beslut om behandling, exempelvis operation, ska patienten få en tid inom 90 dagar. Ett genomsnitt för hela året är att 53 procent av patienterna fick sin behandling inom 90 dagar.

Sammanfattningsvis får medborgarna delvis inte sin vård inom vårdgarantins lagkrav i Region Jämtland Härjedalen.

Vårdgarantin för barn och unga med psykisk ohälsa

Den förstärkta vårdgarantin för barn och ungdomar med psykisk ohälsa mäts varje månad och innebär att patienterna ska få sitt första besök inom 30 dagar. Målet är att minst 90 procent av patienterna ska få komma inom 30 dagar till en första bedömning.

Resultatet är 58 procent, vilket är en försämring jämfört med 2017 (84 procent). Målet att få komma till ett första besök inom 30 dagar har inte uppfyllts. Flera aktiviteter har pågått under året, exempelvis KBT (Kognitiv beteendeterapi) på nätet och IKB-team (samverkan med kommunen angående familjebehandling.) Antalet patienter har fortsatt öka och samma tendenser ses nationellt.

Väntetider inom specialistsjukvårdens akutmottagning

Målet är att 80 procent av akutmottagningens patienter ska handläggas inom 4 timmar. Under året har 61 procent (kvinnor 60 procent, män 62 procent) av patienterna fått vård på akutmottagningen inom 4 timmar. Det är en förbättring jämfört med 2017 som då var 59 procent.

Tillgänglighet - folktandvården

Inom folktandvården arbetar man kontinuerligt med att erbjuda ökad tillgänglighet. Målet för barn mellan 3-21 år är att 100 procent av barnen ska kallas med en maximal fördröjning på tre månader. Målet har uppnåtts. Antalet barnpatienter har ökat med cirka 1000 sedan årsskiftet eftersom åldern för fri barntandvård utökats.

Utomlänsvård

Köpt vård utanför länet

Kostnader för utomläns- och utlandsvård 2018 i miljoner kronor	2017	2018	Förändring i mkr	%
Länssjukvård övriga Sverige	37,7	37,0	-0,7	-1,8
Länssjukvård Västernorrland	21,5	19,6	-2,0	-9,2
Universitetssjukvård	265,3	271,8	6,5	2,5
Behandlingshem	3,4	4,6	1,3	37,1
Rättspsykiatri	18,4	17,1	-1,3	-6,8
Utlandsvård	1,8	2,7	0,9	48,0
Summa	348,1	352,8	4,7	1,4

Köpt vård utanför länet består av kostnad för vård när jämtar och härjedalingar besöker primärvård och länssjukvård utanför Jämtland Härjedalen, vård vid universitetssjukhus och vård utomlands. Dessutom ingår köpt vård vid behandlingshem och rättspsykiatrisk vård. Totalt ökade kostnaderna 2018 med 4,7 miljoner kronor, motsvarande 1,4 procent.

Det var mycket stora skillnader i kostnadsutveckling för köpt vård mellan olika områden. Den köpta riks- och regionvården består av den allra mest avancerade vården, till exempel organtransplantationer,

traumakirurgi, brännskadevård och vård i någon av de fåtal hjärt-lungmaskiner som finns i Sverige.

Några områden hade kostnadsökningar på 15-17 procent. Bland annat för traumavård och organtransplantationer. Detta uppvägdes dock av stora minskningar på andra områden, blandat annat genom färre ingrepp inom hjärtkirurgin än tidigare år. Dessutom har nya arbetssätt införts inom strokevården, vilket innebär att överläkare gör en första bedömning inför ställningstagande till transport och fortsatt vård på annat sjukhus.

Intäkter för vård av medborgare från andra län

Intäkter för utomlänsvård i miljoner kronor	2017	2018	Förändring i mkr	I %
Utomläns- eller utlandspatienter	121,8	132,3	10,5	8,6%
Sjuktransporter utomläns- och utlandspatienter	38,3	34,2	-4,1	-10,8%
Summa	160,1	166,4	6,3	4,0%

Intäkterna för vård av utländska medborgare och invånare från andra län som befunnit sig i Jämtland Härjedalen ökade med 10,5 miljoner kronor 2018 (8,6 procent), medan intäkterna för sjuktransporter av samma kategori patienter minskade med 4,1 miljoner kronor (-10,8 procent). Det innebär att intäkterna från övriga landsting och regioner samt utlandet ökade mer än kostnaderna för köpt vård från utlandet samt landsting och regioner.

I kronor var intäktsökningen 2018 störst för primärvården och det var framför allt tre hälsocentraler som stod för ökningen; Backe 1,5 miljoner kronor, Järpen 1,2 miljoner kronor och Åre 1,1 miljoner kronor. För område Hud Infektion Medicin ökade intäkterna också kraftigt med 3,2 miljoner kronor.

Vårdproduktion

År 2018 präglades av ett intensifierat arbete med produktions- och kapacitetsplanering och rätt använd kompetens (RAK). Inom operationsverksamheten har målsättningen varit att utföra fler operationer som dagkirurgi. Syftet med dessa åtgärder var att förbättra patientsäkerheten och regionens ekonomi, genom att uppnå effektivare vårdprocesser, lägre nyttjande av inhyrd personal och en minskning av antalet arbetade

timmar. I kombination med svårigheter att rekrytera personal på vissa ställen, samt öppnandet av en ny hälsocentral i Östersund, har dessa åtgärder för första gången på lång tid lett till en minskning av både läkarbesök och sjukvårdande behandlingar. Antalet operationer i dagkirurgi ökade, och trots färre vård dagar blev vårdtillfällena i slutenvården fler som följd av kortare medelvårdtider.

Öppenvård primärvården

Primärvården i Jämtlands Län	2017 antal	2018 antal	Förändring i antal	Förändring i %
Läkarbesök i egen regi	207 989	200 409	-7 580	-3,6 %
-män	90 852	88 102	-2 750	-3,0 %
-kvinnor	117 137	112 307	-4 830	-4,1 %
Läkarbesök privata vårdgivare	21 468	28 996	7 528	35,1 %
Totalt antal läkarbesök primärvård Jämtlands län	229 457	229 405	-52	0,0 %
Sjukvårdande behandling i egen regi	233 133	230 747	-2 386	-1,0 %
-män	90 487	90 425	-62	-0,1 %
-kvinnor	142 646	140 322	-2 324	-1,6 %
Sjukvårdande behandling privata vårdgivare	40 337	50 814	10 477	26,0 %
Totalt antal sjukvårdande behandlingar primärvård Jämtlands län	273 470	281 561	8 091	3,0 %
Totalt antal vårdbesök i primärvården Jämtlands län	502 927	510 966	8 039	1,6 %

Målsättningen i Region Jämtland Härjedalen är att allt mer av vården ska tas om hand av primärvården, både för att vården ska komma närmare patienterna och för att det är mer kostnadseffektivt. Totalt gjordes under 2018 drygt en halv miljon vårdbesök i primärvården i Jämtlands län. I slutet av 2017 startade en ny privat hälsocentral i Östersund, vilket är en del av förklaringen till den kraftiga ökningen av läkarbesök och sjukvårdande behandlingar hos privata vårdgivare.

Under året har även ett antal åtgärder genomförts inom regionens primärvård, som medfört en minskning av läkarbesöken. Nyttjandet av inhyrda läkare minskade med över 40 procent, motsvarande 12-13 årstjänster. Samtidigt anställdes läkare motsvarande cirka 10 årstjänster beräknat på arbetade timmar, varav cirka en tredjedel var ST-läkare, det vill säga läkare som genomgår utbildning till specialister. Det innebär att de tidvis under handledning arbetar även på kliniker på Östersunds sjukhus. Därmed skapas inte lika många läkarbesök som när inhyrda läkare nyttjas.

Dessutom går en del av allmänläkarspecialisterna i primärvårdens tid åt till att handleda ST- och AT-läkarna. Skälet till att ST-läkare rekryteras är att det erfarenhetsmässigt sällan varit möjligt att rekrytera färdiga allmänläkarspecialister till primärvården i Jämtlands län. För att kunna ersätta inhyrda läkare med anställda, utbildar därför primärvården själv sina specialister. Av primärvårdens läkare är bara lite drygt hälften färdiga specialister.

Under året har primärvården genom förbättrad planering och förändrade arbetssätt strävat efter att förbättra tillgängligheten till vården, samtidigt som antalet arbetade timmar minskat enligt uppdrag från ledningen. Resultatet blev en minskning med över 20 tjänster (rensat för flytt av tjänster från regionstaben och ersättning av hyrläkare med anställda läkare), samt förbättrad tillgänglighet.

Sjukvårdande behandlingar i regionens primärvård minskade under 2018. Det mesta av minskningen utgörs av besök till barnmorskor, och är en följd av färre gravida asylsökande och färre födda barn 2018, samt tjänstledigheter. Om barnmorskebesöken räknas bort, har övriga sjukvårdande behandlingar istället ökat med cirka 2000 (1,7 procent). Det är framför allt besöken till sjuksköterskor och fysioterapeuter/sjukgymnaster som ökat kraftigt.

Denna förändring ligger i linje med verksamhetens intention om att arbeta med rätt använd kompetens (RAK), i vilket ingår att styra fler besök till andra kompetenser än läkare. Lättakut eller öppen mottagning erbjuds på nästan samtliga hälsocentraler. Dit kan patienter gå utan föregående tidsbokning. Arbetssättet med lättakut innebär att patienter efter medicinsk bedömning hänvisas till rätt vårdkompetens, och fler får då ett första besök hos distriktssköterska, fysioterapeut eller psykosociala team beroende på sökorsak. Detta bidrog också till att läkarbesöken blev färre 2018.

Öppenvård – specialistvården

Specialistvården	2017 antal	2018 antal	Förändring i antal	Förändring i %
Läkarbesök	148 418	147 541	-877	-0,6 %
- Män	68 521	68 667	+ 146	+0,2 %
- Kvinnor	79 897	78 874	-1 023	-1,3 %
Sjukvårdande behandling	173 513	170 648	-2 865	- 1,7 %
- Män	75 350	74 892	- 458	- 0,6 %
- Kvinnor	98 163	95 756	-2 407	- 2,5 %
Öppenvårdsbesök totalt specialistvården	321 931	318 189	- 3 742	- 1,2 %

Under 2018 minskade besöken till Östersunds sjukhus efter att ha ökat under många år. Antalet besök per patient har blivit fler för varje år under lång tid och så skedde även mellan 2017 och 2018.

Nybesöken utgjorde största delen av minskningen 2018, medan återbesöken endast blev några hundra färre. Det bidrog till försämrade tillgänglighet på flera områden.

Skillnaden mellan områdena i specialistvården är ganska stor och förklaras av olikheter i tillgång till specialistläkare och annan vårdpersonal, arbete med rätt använd kompetens, förändrade metoder, nya vårdprogram, inflöde av remisser med mera.

Kvinnornas vårdbesök har minskat betydligt mer än männens. En del av förklaringen är att 65 färre barn föddes 2018. På område Akutvård ökade kvinnornas besök 2018 med 40, medan männens besök blev nästan 10 gånger fler.

Under ganska många år har antalet besök av män ökat mer än kvinnor i de äldre åldersgrupperna. Att antalet män i dessa åldersgrupper ökar i snabbare takt än kvinnorna, kan vara en effekt av att vården blir effektivare på att rädda liv. Det blir inte minst tydligt när det gäller hjärt- och kärlsjukdomar, där dödligheten sjunkit under lång tid. När människor med sådana sjukdomar räddas till livet, leder det till behov av fortsatt vård livet ut.

Inom område Hud Infektion Medicin minskade både läkarbesök och sjukvårdande behandlingar med totalt cirka 2500 besök. En orsak är att området har brist på specialistläkare.

Trots den stora ökningen av läkarbesök och sjukvårdande behandlingar, försämrades tillgängligheten på grund av att inflödet av remisser växte kraftigt till barnpsykiatrin, barnhabiliteringen och föräldrabarnhälsan.

Flera specialistläkare slutade 2018 och inom neurologi, reumatologi och rehabilitering saknades i slutet av året åtta specialister. Även om nyttjandet av hyrläkare i dessa specialiteter ökade något, blev följden minskad läkarkapacitet och färre läkarbesök på reumatologi- och neurologimottagningen. Inom hjärtverksamheten och på smärtenheten ökade däremot läkarbesöken. Området hade den största minskningen av sjukvårdande behandlingar, mer än 3500.

För område Kirurgi blev både läkarbesöken och de sjukvårdande behandlingarna något färre 2018. Nationellt sågs en minskning inom onkologin 2018.

På ortopedmottagningen ökade läkarbesöken medan de minskade på ryggmottagningen. Antalet återbesök ökade under året och för att kunna erbjuda återbesök till rätt patienter planeras ett pilotprojekt, där vissa patienter själva kan återkomma i de fall de har ett kvarstående behov av återbesök.

Område Diagnostik, teknik och service levererar tjänster till övriga områden i Region Jämtland Härjedalen. Produktionen speglar därför förändringar i övriga områdets verksamhet. Tidigare års stadiga ökning av produktionsvolymerna inom diagnostiken avstannade under 2018. En nedgång i antalet analyser på laboratoriemedicin skedde för första gången på många år. Även inom röntgen och klinisk fysiologi minskade antalet undersökningar, dock ökade de mer tidskrävande undersökningarna något.

Område Folk tandvård bedriver både konkurrensutsatt och anslagsfinansierad verksamhet. Folk tandvården följer upp produktionen i form av erbjuden patienttid. Efter att ha haft en minskning i erbjuden tid 2017 på grund av svårighet att få tag på personal, kunde området 2018 öka den erbjudna patienttiden med 5707 timmar (8,5 procent).

Operationsverksamheten

Under 2018 ökade antalet operationer med 124 (1,4 procent). Under början av året rådde fortfarande brist på specialistsjuksköterskor och operationsverksamheten kunde inte gå med full kapacitet. I april kunde centraloperation åter bemanna och då ökade också operationsverksamheten.

Operationer	2017	2018	Förändring	i %
Dagkirurgi	4 214	4 328	114	2,7
Varav akut	614	566	-48	-7,8
Varav elektiv	3 600	3 762	162	4,5
Slutenvård	4 319	4329	10	0,2
Varav akut	1 909	1 890	-19	-1,0
Varav elektiv	2 410	2 439	29	1,2
Totalt	8 533	8 657	124	1,4

Operationer med robotkirurgi startades i mars, vilket innebar en kraftig ökning av antalet hysterektomier.

Färre elektiva operationer ställdes in 2018 som följd av att de akuta operationerna blev färre, framför allt på män. Antalet akuta operationer minskade mellan januari och april. En förklaring är att vintern 2018 präglades av liten förekomst av is på vägar och i slalombackar, då vädret stabilt uppvisade minusgrader med snö, jämfört med flera vintrar åren dessförinnan.

När det gällde de planerade operationerna, stod område ortopedi för den största ökningen i antal med 90 stycken.

En strävan för att kunna minska antalet vårdplatser har varit att utföra fler operationer som dagkirurgi, det vill säga med hemgång samma dag. Det gäller i synnerhet de elektiva operationerna. Det visar sig också i statistiken att den största delen av ökningen består av dagkirurgioperationer.

Bland annat började en ny metod – urolift – användas för behandling av godartad prostataförstoring och en värmebehandling av kärlen vid åderbräck (Radio Frequency-behandling). Båda behandlingarna kan göras på mottagning istället för på centraloperation. Samtidigt gjordes färre operationer i slutenvård.

Slutenvården

Slutenvård	2016	2017	2018	Förändring	I %
Vårdtillfällen	22 049	21 436	21 969	533	2,5%
- män	10 136	9 897	9 857	-40	-0,4%
- kvinnor	11 984	11 539	12 112	573	5,0%
Vård dagar	117 295	115 539	110 987	-4 552	-3,9%
- män	54 736	56 114	53 819	-2 295	-4,1%
- kvinnor	62 559	59 425	57 168	-2 257	-3,8%
Medelvårdtid	5,3	5,4	5,1	-0,3	-6,1%
- män	5,4	5,7	5,5	-0,2	-3,7%
- kvinnor	5,2	5,2	4,7	-0,4	-8,3%
DRG-vikt	15 853	15 848	16 417	569	3,6%
- män	7 585	7 614	7 984	370	4,9%
- kvinnor	8 260	8 226	8 433	207	2,5%

Antalet vård dagar har under många år trendmässigt sjunkit. Mellan 2017 och 2018 blev vård dagarna nästan 4 procent färre. En del av förklaringen är neddragna vårdplatser till följd av brist på sjuksköterskor. En annan är lättvårdsavdelningen LÅVA som öppnades i maj 2018. Den var en vidareutveckling av det koncept som hade använts sommaren 2017 för att klara av bemanningen under semesterperioden. Inrättandet av LÅVA möjliggjorde nedstängning av fler platser under sommaren och hösten än vad som tidigare varit möjligt.

I slutenvården har vårdprocesserna, i samverkan med kommunerna och primärvården, anpassats för att leva upp till kraven i *Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvården och sjukvård (LOSUS)*. Detta uppger av flera områden, däribland psykiatri, ha medfört färre vård dagar och kortare medelvårdtider.

Minskningen av vård dagarna uppgick till 3,9 procent. Antalet vård dagar för både män och kvinnor sjönk med ungefär lika mycket. Ökningen av operationer 2018 bestod nästan enbart av dagkirurgi och bör därför inte ha lett till någon stor ökning av antalet vård dagar.

Funktionen ledningssjuksköterska infördes på flera enheter för handledning av nyutbildade sjuksköterskor, kvalitetskontroller med mera. Arbetssättet med ledningssjuksköterskor har sannolikt bidragit till att vårdskadorna minskat från 8 till 5 procent och har därmed också bidragit till kortare vårdtider. Med dessa och andra åtgärder lyckades slutenvården kraftigt minska nyttjandet av inhyrda sjuksköterskor, vilket bedöms ha lett till stabilare förhållanden på vårdavdelningarna och kortare medelvårdtider.

På område Psykiatri startades under året ett specialistpsykiatriskt omvårdnadsteam (SPOT) för att i större omfattning kunna stötta patienter i hemmet.

Som en följd av kortare medelvårdtider, ökade vårdtillfällena totalt med 2,5 procent, trots att antalet vård dagar sjönk. Det var kvinnornas vårdtillfällen som blev fler, medan männens blev färre. Jämfört med 2017 ökade DRG-vikten, något mer för män än kvinnor.

Vårdval och privata vårdgivare

Hälsoval

Från 2015 har medborgarna rätt att välja vilken vårdcentral/hälsocentral de vill i landet. Under 2018 har 122 personer från andra län valt att lista sig i Jämtlands län, varav 68 procent från Västernorrlands län. Preliminärt har 287 länsbor under året valt en hälsocentral/vårdcentral utanför länet där mer än hälften valt Stockholm.

Inom hälsvalet verkar 17 regiondrivna vårdenheter med 16 filialer samt 5 vårdenheter med 7 filialer i annan driftform.

Under hösten 2017 genomfördes en översyn av hälsovalet inför 2019 med representanter från vårdvalsnämnden och regionstyrelsen (VVN /25/2017). Ärendet innehöll justeringar i förfrågningsunderlaget för Hälsoval Region Jämtland Härjedalen 2019.

På grund av Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge beslutades om ett antal besparingsåtgärder. För primärvården resulterade det i en uppsägning om stängning av Torvalla hälsocentral från 1 september 2018. Kälarne blev filial till Bräcke hälsocentral från 1 juni 2018.

Reformerat tandvårdsstöd

Inom beställartandvården fortsätter arbetet med utveckling av IT-stöd, samverkan med kommunerna och att göra tandvårdsstödet mer känt. Dialog med samtliga kommuner har genomförts under året.

Vårdval allmäntandvård för barn och unga vuxna

Beställarenheten har avtal med regionens folktandvårdskliniker samt 25 privata kliniker

avseende allmäntandvård för barn och unga vuxna. Under 2018 har en privat vårdgivare avslutat sitt avtal. Från 1 januari 2018 höjdes åldern för kostnadsfri tandvård för barn och unga vuxna till och med det år man fyller 22 år. 29 991 barn i åldrarna 3-22 år är berättigade till kostnadsfri tandvård varav cirka 17 procent valt en privat vårdgivare. Från 2019 höjs åldern till 23 år.

Medicinsk fotvård

Totalt ingår 26 leverantörer i vårdvalet för medicinsk fotvård, samtliga kvinnor. Under 2018 har två vårdgivare valt att avsluta sitt avtal och två nya vårdgivare anslutit sig till vårdvalet. Övervägande andel som fått subventionerad fotvård är patienter med diabetes.

Övriga privata vårdgivare

Under året har tre försäljningar av fysioterapeutetableringar i Östersund genomförts.

En fördjupad uppföljning av fem fysioterapeuter verksamma enligt LOF och fem inom hälsovalet har genomförts under november och december 2018. Rapport och eventuella åtgärder förväntas bli klara första kvartalet 2019.

Avtalet om idrottsmedicinsk mottagning löpte ut vid årsskiftet. Under året har 244 läkarbesök och 118 besök hos sjukgymnast genomförts.

Köpt verksamhet antal besök Privata vårdgivare	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Förändring i % 2018 jmf 2017
Läkarbesök*	2 085	433	411	-5%
Sjukgymnastbesök *	40 927	38 500	35 511	-8%
Patienter som fått nödvändig tandvård	1 743	1 804	1 838	3%
Patienter som fått tandvård som led i sjukdomsbehandling	448	429	406	-5%
Tandvård för personer med stora behov pga långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning	134	145	139	-5%
Antal som fått uppsökande tandvård	1 415	1 298	1 416	9%
Antal barn som valt privattandläkare	4 483	4 930	5 117	4%

*2/3 av besöken är gjorda av kvinnor

Patientsäkerhet och vårdkvalitet

Patientsäkerhet

Ett aktivt mål för Region Jämtland Härjedalen är att andel vårdskador ska minska, vilket mäts via markörbaserad journalgranskning. De journaler som granskas tas fram slumpmässigt. Urvalsmetod och granskningsmetoden baseras på att skadan ska ha dokumenterats i journal. Andel vårdtillfällen med skada 9 procent, andel vårdtillfällen med vårdskada 5 procent. Målvärde för 2018 var 7 procent.

Blåsöverfyllnad är fortsatt det största problemområdet. För att minska förekomsten har en övergripande dokumentationsrutin för slutenvården tagits fram, där alla inläggande patienter ska riskbedömas gällande vårdpreventionsområdena. Andelen skador med blåsöverfyllnad har minskat efter detta infördes.

När det gäller andelen vårdrelaterade infektioner så ses däremot en ökning under 2018, då framför allt postoperativa infektioner.

Vårdkvalitet

Under 2018 anmäldes från Region Jämtland Härjedalen sammanlagt 17 ärenden med inträffad (12) eller risk för (5) allvarlig vårdskada till Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Det har därtill genomförts ytterligare 5 vårdskadeutredningar som efter beslut av chefläkare inte anmälts till IVO. Antalet ärenden är färre än tidigare år. Trendkurvan visar en minskning av antalet ärenden över tid.

Influensasäsongen 2017 - 2018 var ovanligt svår med fler antal insjuknade än de närmast föregående säsongerna. På grund av att platsbrist och många influensadrabbade patienter gick Östersunds sjukhus upp i stabsläge vid två tillfällen.

Influensavaccinationstäckningen 65 år och äldre är fortfarande låg, 38,2 procent.

Nationell trycksårsmätning 2018 genomfördes i mars. Andel patienter som hade trycksår, kategori 2 till 4 var 7,6 procent jämfört med 7,0 procent 2017, resultatet för Region Jämtland Härjedalen 10,2 procent.

Det har inte funnits några tecken på spridning av Vancomycinresistenta enterokocker, VRE, inom Region Jämtland Härjedalen. Screening sker sedan årsskiftet 2017/2018 vid överflyttning och inläggning på Östersunds sjukhus.

Vårdhygien samverkar med Fastighet med anledning av lokal förekomst av höga värden av legionella i vattenledningssystem. Detta har lett till olika åtgärder såsom till exempel spolningsregimer av tappkranar.

Bristande läkemedelshantering är ett riskområde. Det kan bero på bristande grundkunskaper, hög personalomsättning, bristande kunskapsöverföring, hög arbetsbelastning och förändrade arbetssätt. Flertalet åtgärder har därför startats upp eller intensifierats under året.

Läkemedel

I Region Jämtland Härjedalen har kostnaderna för läkemedel inklusive egenavgifterna ökat cirka 9,2 procent 2018 jämfört med föregående år. Den genomsnittliga ökningen i riket samma period var 9,4 procent.

Region Jämtland Härjedalen har ett mål att kostnaderna för läkemedel på rekvisition (till mottagningar och avdelningar) respektive förmånsläkemedel (läkemedel på recept) ska ha en lägre procentuell ökning i regionen jämfört med genomsnittet för riket. Kostnadsutvecklingen för läkemedel på rekvisition var 0,2 procent i regionen jämfört med genomsnittet för riket som var 5,4 procent. Kostnadsökningen för förmånsläkemedel var 10,4 procent i regionen medan genomsnittet i riket var 8,1 procent.

Införandet av nya dyra läkemedel fortsätter att vara kostnadsdrivande. De nya läkemedlen berör ofta ett fåtal patienter, men till höga kostnader. Andra kostnadsdrivande faktorer är en åldrande befolkning samt att allt fler människor lever längre med kroniska sjukdomar.

De läkemedelsgrupper som ökat mest i år jämfört med föregående år är läkemedel som används mot olika

onkologiska sjukdomar. Den dyraste läkemedelsgruppen, sedan många år tillbaka, är den som används mot olika inflammatoriska sjukdomar. På grund av stora patentutgångar inom gruppen de senaste åren, så minskade dock kostnaderna 2018 med cirka 2 miljoner kronor.

Leveransbrister av läkemedel är ett växande problem både lokalt och nationellt. Det beror bland annat på råvarubrist och att efterfrågan blivit större än utbudet utifrån en förbättrad ekonomi och kunskap i många länder. Leveransbrister medför ökade kostnader och ett betydande merarbete att söka alternativ och att hantera licenser.

En ökad användning av läkemedel inom hälso- och sjukvården medför ett större behov av både utökad kompetens och ett ökat närvarande stöd. Avvikelserna inom läkemedelsområdet har de senaste åren ändrat karaktär och är mera allvarliga än tidigare år, bland annat att patienternas läkemedelslistor i journalsystemet eller på avdelningarna inte stämmer.

Forskning, utveckling och utbildning

Forskning, utvecklingsarbete och utbildning (FoUU) är viktiga komponenter för att skapa en grund för kunskapsbaserad hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Forskning

Den vetenskapliga produktionen inom Region Jämtland Härjedalen har varit hög, med över 70 artiklar som publicerats i vetenskapliga tidskrifter. Dessutom har tre medarbetare disputerat under 2018. Under 2018 har även ett projekt, En väg in, initierats i syfte att säkerhetsställa att Region Jämtland Härjedalen följer gällande lagar och regler som rör klinisk forskning.

Utbildning

FoU-enheten har det regionövergripande ansvaret för Umeå universitets läkarutbildning med studieort Östersund. Till FoU-enheten är också studierektorsfunktionerna för PTP-psykologer, ST-psykologer, ST- och AT-läkare knutna samt stora delar av AT-administration knuten.

FoU-enheten har också ansvar för att samordna verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för medellånga vårdutbildningar, samt arbetsplatsförlagt lärande (APL) för många av länet's gymnasiala vård- och

omsorgsprogram. Årligen förmedlas samordning och handledning av 1000-1200 studenter/elever under deras VFU och APL placeringar.

Under 2018 har FoU-enheten även genomdrivit implementeringen av projektet "Sjuksköterskans 1:a år". Utbildningsprogrammet syftar till att underlätta nyexaminerade sjuksköterskors introduktion i yrkeslivet.

Utveckling

Region Jämtland Härjedalens biobanksansvar ligger sedan januari 2015 vid FoUU-staben. FoU-enheten har ansvar för driften av medicinska biblioteket med flera nya avtal på plats för 2019.

Kliniskt forskningscentrum (KFC-Z) är placerad inom FoU-enheten. KFC-Z ingår som en nod till Kliniska studier Sverige - Forum Norr som är norra regionens nod i det nationella nätverk av klinisk forskning som ingår i den nationella satsningen "Kommittén för nationell samordning av kliniska studier" via vetenskapsrådet.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Regionala utvecklingsförvaltningen är den del av Region Jämtland Härjedalen som arbetar med att ta tillvara möjligheter och främja utvecklingen inom områdena; Näringsliv och företagande, Valfärd, klimat och kompetens, Infrastruktur och Kommunikationer och Kultur. Några av de viktigaste händelserna under året sammanfattas nedan.

Verksamheten

Under året tecknades ett nytt avtal mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner för perioden 2019-2021. Syftet med överenskommelsen är att tillsammans bedriva kommunal och regional utveckling, med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin.

En ny matstrategi har godkänts av Regionfullmäktige med fokus på ökad lönsamheten, konkurrenskraft och attraktion. Ett samverkansavtal är under diskussion mellan Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun om fortsatt samverkan inom UNESCO Creative Cities Network med stöd av Mittuniversitetet.

Europeiska sammanhållningspolitiken

I EU-kommissionens förslag om flerårig budgetram för perioden 2021-2027 är den europeiska sammanhållningspolitiken fortsatt ett prioriterat område. För Sveriges del innebär förslaget ingen större förändring när det gäller storleken på de struktur- och investeringsfonder som finns för att förverkliga sammanhållningspolitiken. Det är viktigt att den framtida sammanhållningspolitiken även i framtiden ska ta hänsyn till regionens unika förutsättningar.

Kollektivtrafiken

Region Jämtland Härjedalen medverkar i en rad projekt, partnerskap och nätverk som arbetar med påverkan för åtgärder i transportinfrastrukturen. Nämnas kan projekt Funktionella Mittstråket som är ett Regionalfondsprojekt som innehåller 320 miljoner kronor i regionalfondsmedel och som växlas upp med motsvarande medel från medverkande parter och Trafikverket till att omfatta cirka 600 miljoner kronor.

Elbussprojektet i tätortstrafiken i Östersund har invigts och tre elbussar trafikerar linje 6 Torvalla-Brittsbo. Både elbussar och laddstationer har fungerat bra.

En ny upphandling "Regionbusstrafik 2019, Jämtlands län" har genomförts. Länstrafikens styrelse beslöt tilldela Trönderbilene AS uppdraget. Verksamheten omfattar trafik på 67 busslinjer i kommunerna Krokoms, Östersund, Berg, Bräcke, Härjedalen och Strömsund. Avtalsperioden sträcker sig från 2019-08-11 och 10 år framåt. Den årliga ersättningen uppgår till cirka 124 miljoner kronor.

Samverkan med SJ fortsätter och från september 2018 finns åter daglig nattågstrafik till och från länet. Såväl Stockholm som Göteborg trafikerar.

Länskulturen

Ett stort utbud av kulturarrangemang och föreställningar med hög kvalitet når befolkningen i hela länet. På årsbasis når regionala kulturverksamheterna gemensamt över 300 tusen deltagare. En ny regional kulturplan har antagits av regionfullmäktige, där insatser och mål är formulerade utifrån gemensamma behov och utmaningar. I enlighet med Kultursamverkansmodellen har planen tagits fram i bred samverkan med kommunerna, civilsamhället och företrädare för kulturskaparna.

"Staa 2018", uppmärksammade jubileet 100 år sedan första samiska landsmötet på svensk sida. Det har varit en viktig markering för den samiska befolkningen där samtliga verksamheter bidragit till aktiviteter.

Projekt och övriga aktiviteter

Projektet "Etableringsfrämjande samverkan i region Jämtland Härjedalen" har under perioden drivit en rad olika insatser för att få fler företag att välja regionen som plats för sin verksamhet. Alla kommuner arbetar aktivt med etableringsarbetet, där dessa insatser har resulterat i att projektet varit med i 21 företagsetableringar med 115 nya sysselsättningar ackumulerat sedan start.

Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner har ansvarat för projektet Timbanken. Timbanken har erbjudit fem kostnadsfria konsulttimmar till små och medelstora företag inom fem insatsområden. Vid årets slut hade totalt 350 företag fått stöd.

Det pågår många samarbeten med Tröndelags fylke, bland annat projekten "Pilgrimsleden 4.0" och "SMICE (Samskapande Mittnordisk Innovationsarena för Cirkulär Ekonomi)". Det förstnämnda arbetar med att hitta gränsöverskridande arbetssätt mellan kommuner för att lösa komplexa samhällsutmaningar.

Folkhögskolor

Samarbetet mellan länets tre folkhögskolor fortsätter att utvecklas med syfte att nå ännu bättre resultat för folkbildningen.

Birka folkhögskola har under året startat utbildningen OnlineVideoCreator, vilken fått mycket goda omdömen. Vidare har Birkas allmänlinje kompletterat gymnasiedelen med en grundskoledel.

Bäckedals folkhögskola startade under året två nya uppdragsutbildningar. I maj startades också en bristyrkesutbildning på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Regionstaben

Regionstaben ska stödja hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen, samt chefer, regiondirektören och de politiska organen.

Dataskyddsförordningen

Den nya lagstiftningen om dataskydd trädde i kraft 25:e maj och ersatte då den tidigare lagstiftningen (PuL). Det innebär hårdare krav när det gäller personuppgifts-hantering. Regionstyrelsen har beslutat om en organisation för personuppgiftshantering.

Civilt försvar och krisberedskap

Sjukvård är ett prioriterat område inom civilt försvar och för stöd till försvarsmakten. Statens förväntningar på landsting/ regioner har varit lågt ställda inom civilt försvar under ett flertal år men nu har både uppdrag och riktade statsbidrag tilldelats landstingen. I Region Jämtland Härjedalen kommer arbetet att bedrivas i projektform under åren 2018–2020.

Internkontroll och uppsiktsplikt

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) kap 6, 6§. Arbetet med den interna kontrollen utgår från reglementet för intern kontroll för Region Jämtland Härjedalen. Under 2018 har regionstyrelsen och nämnderna antagit och följt upp sina respektive internkontrollplaner. Några av uppföljningarna har resulterat i åtgärder och återredovisningar. Med anledning av revisorernas anmärkning 2017 och regionens bedömning av att internkontrollen inte varit tillräcklig har ett utvecklingsarbete skett. Ett reviderat reglemente har antagits av regionfullmäktige och riktlinjer för intern kontroll har antagits av regionstyrelsen under 2018 och ska implementeras under 2019. Den sammanlagda bedömningen är att den interna kontrollen har stärkts och varit ändamålsenlig.

Enligt kommunallagen ska regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2 – 6§§ och sådana kommunförbund som kommunen eller regionen är medlem i. Under 2018 har regionstyrelsen särskilt granskat Gemensamma nämnden avseende samordnad upphandling, lagerhållning, distribution av sjukvårdsprodukter och hjälpmedel, Torsta AB, Almi företagspartner Mitt, Vattenbrukscentrum Norr AB, Peak Region AB, Norrtåg AB, Stiftelsen Jamtli och Länstrafiken AB och i förekomna fall riktat uppmaning till berörd verksamhet. Utöver detta har regionstyrelsen regelbundet tillkännagett protokoll och delårsrapporter från nämnder och bolag.

Miljömål för 2018

En miljöcertifiering innebär bland annat ett åtagande att sätta upp mål utifrån mest betydande miljöaspekter och arbeta med ständiga förbättringar inom miljöområdet. Med endast en avvikelser vid senaste revisionen är det bästa resultatet sedan organisationen blev certifierad (2004).

För 2018 fanns 8 prioriterade övergripande miljömål som handlade om minskad klimatpåverkan från tjänsteresor och transporter, ingen ökning av avfallsmängder, hög nivå på materialåtervinning av avfall, minskad energianvändning, översyn av skadliga kemiska produkter, riskbedömning av kemiska produkter, kunskap och medvetenhet i miljöfrågor samt inköp av ekologiska och socialt-etiskt märkta livsmedel.

Klimatpåverkan

Det systematiska arbetet mot klimatpåverkan från resor har fått effekt för 2018 års resultat även om resandet har ökat och målet på -10 procent koldioxidutsläpp jämfört med 2016 har uppnåtts med god marginal då resultatet blev -22 procent. Cirkulär ekonomi bidrar till att resurser används effektivt och mängden restprodukter som inte kan återanvändas blir minimal. Därför är arbetet med minskade avfallsmängder och en bra källsortering viktigt. Regionen arbetar intensivt med energifrågorna, bland annat genom informationsinsatser och energi-effektiviseringsåtgärder. En åtgärd som medfört stor effekt är de insatser inom ventilationområdet som pågår. Tyvärr nåddes inte målet för 2018.

Kemikalier

Under 2017 genomfördes riskbedömningar med hjälp av konsulter av de kemikalier med högst risk utifrån regionens kemikaliehanteringssystem. Av de 639 riskbedömningar som gjordes med hjälp av konsulter under 2017 har 286 fortfarande inte granskats och signerats av ansvarig chef. För kemiska produkter som är klassade som cancerframkallande, reproduktions-toxiska och/eller mutagena krävs enligt arbetsmiljölagstiftningen en dokumenterad utredning. Det är ännu inte gjort på någon annan produkt än formaldehyd (formalin).

Livsmedel

Målet för 2018 var att bibehålla och helst öka andelen ekologiska livsmedel och uppnå 6 procent socialt-etiskt märkta livsmedel. För 2018 uppnåddes 28,2 procent ekologiska och samtliga produktionskök uppnådde målet var för sig. För socialt-etiska uppnåddes 9,6 procent för hela organisationen, vilket väl överstiger uppsatta mål. På folkhögskolorna är det svårt att nå detta mål då utbudet är begränsat och det är betydligt mindre volymer som finns på marknaden med denna märkning.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

I detta avsnitt redovisas väsentliga personalförhållanden, såsom utförd tid, sjukfrånvaro, hälsofrämjande arbete samt kompetenskartläggning.

Personalvolym

Antal anställda

Antal månadsavlönade	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31	Förändring mot 2017
Totalt antal anställda	3995	4031	4175	4138	-37
- varav kvinnor %	3113 78%	3138 78 %	3252 78 %	3211 78 %	-41
- varav män %	882 22 %	893 22 %	923 22 %	927 22 %	+4
Varav läkare	470	489	520	515	-5
Varav sjuksköterskor	1217	1269	1308	1277	-31
Varav undersköterskor/skötare/	571	613	629	630	-1

Antalet anställda med månadslön har sjunkit med 37 personer sedan föregående årsskifte, dock fortsatte antalet öka efter årsskiftet 2017/2018 fram till sommaren innan det vände. Anställda med andra anställningsformer (timanställda) har inte ökat, varken i antal eller utförd tid. Övertidsarbetet minskat något.

Utförd tid

Region Jämtland Härjedalen har minskat den utförda tiden med motsvarande 52 årsarbetare 2018 jämfört med 2017. 2018 hade två vardagar mindre vilket motsvarar cirka 22 årsarbetare. Minskning av antalet anställda och utförd tid gentemot 2017 skedde efter sommaren.

Beslut fattades under våren 2018 att antalet årsarbetare skulle minska med 100 från mars till och med december 2018. Utfallet motsvarar en minskning på 61 årsarbetare. Det är svårt att mäta faktiskt antal, både vad gäller antal anställda och antal årsarbetare, bland annat på grund av säsongs- och projektanställningar.

Samtidigt som verksamheten arbetat med målet att minska antalet anställda så har det funnits andra mål och faktorer som gjort att antalet anställda ökat. Till exempel genom att ersätta hyrpersonal med egen personal, införande av lättvårdsavdelning, politiska satsningar och beslut, införande av robotkirurgi samt utökning av anestesioch operationsservice på Specialistvård campus.

Inom regionstaben har de rekryteringar som genomförts till stor del bestått av uppdrag med extern finansiering.

Som en del i beslutet att minska antal anställda gäller från och med 4 maj restriktion för anställning i Region Jämtland Härjedalen. Det finns några villkor för undantag: anställningar där alternativet annars vore att anlita hyrpersonal eller arvodesanställda som kostnadsmässigt går att jämföra med hyrpersonal, externt finansierade anställningar samt anställning av verksamhetskritisk kompetens.

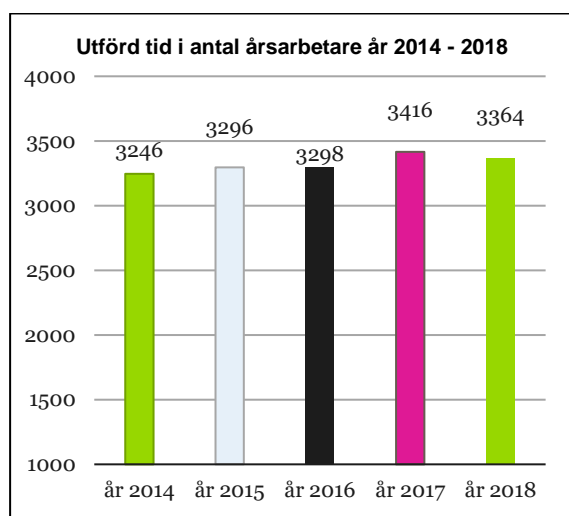
Utförd tid omräknat till årsarbetare per förvaltning

Utförd tid totalt/ förvaltning	2016	2017	2018	Differens 2017–2018 i årsarbetare
Hälsa-och sjukvårdsförvaltningen	2963	3071	3044	-27
Regionala utvecklingsförvaltningen	128	135	124	-11
Regionstaben	200	202	190	-12
Patientnämnd, mfl	7	8	6	-2
Region Jämtland Härjedalen	3 298	3 416	3364	-52

Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen har den utförda tiden minskat med 27 årsarbetare. En minskning kan ses inom de flesta områden, förutom inom områdena Hud Infektion Medicin, Diagnostik Teknik Service, Ögon Öron, Barn Unga Vuxna samt Folk tandvården.

Den utförda tiden i Folk tandvården har ökat mot föregående år. Inom folk tandvården bör den utförda tiden öka eftersom det kan innebära mer tid för patient som i sin tur kan leda till ökade intäkter. Det finns ett fortsatt behov av att öka den utförda tiden, främst i tandläkargruppen.

Inom regionala utvecklingsförvaltningen har antalet årsarbetare minskat med 11 jämfört med föregående år.

För flertalet verksamheter inom regionala utvecklingsförvaltningen, är som regel ökad utförd tid en positiv utveckling. Det innebär att förtroendet från finansierare ökar och att utvecklingsresurserna ökar. Detta under förutsättning att nettokostnaden inte överstiger tilldelade medel.

I Regionstaben har antalet årsarbetare minskat med 12 jämfört med föregående år.

Bemanningsföretag

Kostnad bemanningsföretag	2017 i mkr	2018 i mkr	Förändring i mkr
Läkare	138,6	108,7	-29,9
Sjuksköterskor	47,3	22,8	-24,4
Övrig personal	4,2	2,5	-1,6
Summa bemanningskostnader	190,0	134,1	-55,9

Ett av regionstyrelsens aktiva mål är att kostnader för inhyrda läkare och sjuksköterskor ska minska till 2015 års nivå, motsvarande 125,6 miljoner kronor. Under 2018 har kostnaderna minskat med 55,9 miljoner kronor mot föregående år, men når inte riktigt målet.

Bidragande till de minskade kostnaderna har bland annat varit bättre planering och nyttjande av hyrläkarens tid, rekryteringsinsatser, kompetensväxling, karriärvägar, produktions- och kapacitetsplanering för bättre styrning samt anställning av ST-läkare.

Chef- och ledarskap

Antal Chefer	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31	Förändring mot 2017
Totalt antal	152	153	158	163	+5
- varav kvinnor	108	111	119	119	0
- varav män	44	42	39	44	+5

I tabellen är inte regiondirektör, förvaltningschef Patientnämnd eller revisionsdirektör medräknade

Chefsrörlighet

Av de 28 chefer som avslutat sitt chefsförordnande inom Region Jämtland Härjedalen har 11 chefer sagt upp sin anställning och övergått till annan arbetsgivare. Fem chefer har avgått med pension. Två chefer har övergått till annan chefstjänst och tio chefer har övergått till andra arbeten inom Region Jämtland Härjedalen. För sju av dem har det inneburit en återgång till grundbefattningen. Det antal chefer som har lämnat chefsbefattningen ger en personalomsättning för chefer på 17 procent. Att jämföra med 2017 då personalomsättningen för chefer var 15 procent.

En personalomsättning för chefer på 17 procent och som dessutom är stigande känns oroande. Men en viss chefsrörlighet är att vänta då avtalstiden för chefer i de flesta fall omfattar fyra år med möjlighet till förlängning. Det finns alltså med regelbundenhet ett tillfälle för både arbetsgivaren och aktuell chef att utvärdera ett fortsatt chefskap.

Chefernas förutsättningar har uppmärksammats och utmynnat i en regionövergripande handlingsplan med bland annat inriktningsbeslutet att högst 35 underställda per chef ska vara norm inom Region

Jämtland Härjedalen. I linje med det beslutet har en tjänst som biträdande enhetschef inrättats under året.

Introduktion och kompetensutveckling i chefsrollen

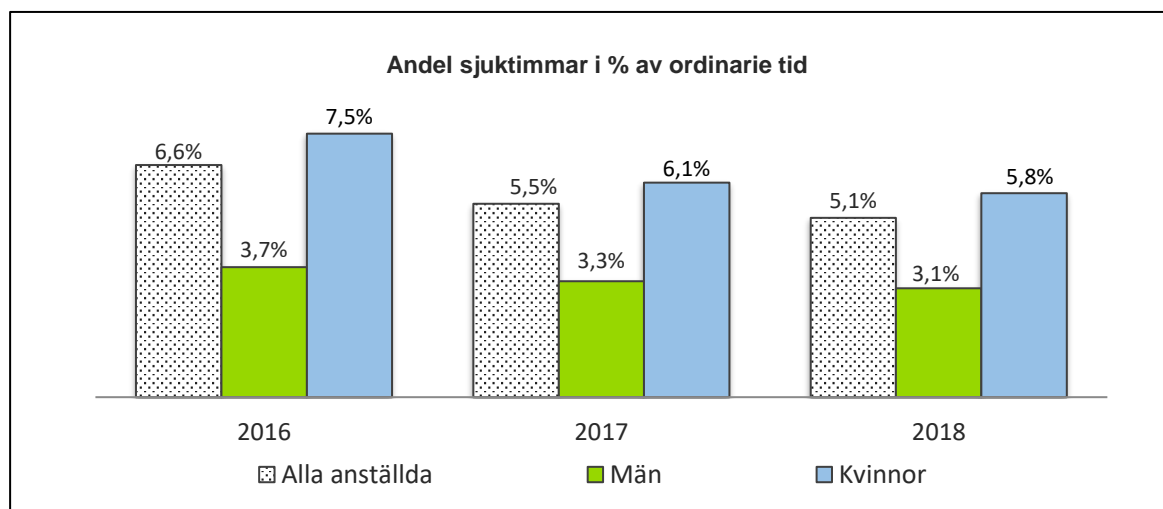
Det är väl förankrat inom verksamheterna att använda fastställt introduktionsprogram vid introduktion av nya chefer. Ett nytt chefsutvecklingsprogram startades under hösten. Av de totalt 33 chefer som börjat under året deltar 17 chefer i detta program. Vikarierande chefer har kunnat erbjudas deltagande i chefsaspirantprogrammet som även det startade hösten 2018.

Lönebildning

Löneöversyn genomfördes enligt tidplan och ny lön betalades ut i april till samtliga utom enhetschefer som fick ny lön i oktober. Löneökningssnivån uppgick till totalt 2,53 procent (exklusive Kommunal och läkarna som hade tvåårsavtal 2017-2018).

Prioriterade grupper i löneöversyn 2018 var fysioterapeuter, arbetsterapeuter, dietister, kuratorer/psykoterapeuter, psykologer, enhetschefer, medicinska sekreterare och sjuksköterskegruppen.

Hälsöfrämjande arbetsmiljö

Ökade frisktal och sjukfrånvaro

Under 2018 var målet i Regionplanen att sjukfrånvaron skulle minska till 5,5 procent, målet har uppnåtts och landade på 5,1 procent. Det innebär en minskning motsvarande 13,4 årsarbetare. En stor minskning av sjukfallen längre än 180 dagar har skett och minskar från 116 i december 2016 till 52 i december 2017 och nu 47 medarbetare i slutet av 2018. En riktad satsning på att arbeta lösningsfokuserat med långtidssjukfrånvaro har haft effekt. Nu finns även möjlighet att jobba tidigt vid ohälsa och förebyggande vilket gynnar både individ och organisation.

Korttidsfrånvaron dag 1-14 och den period som arbetsgivaren står för sjuklön ökar med 6 156 sjuktimmar. De månader som sticker ut är februari och september om man tittar månadsvis.

Korttidsfrånvarons ökning sker inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och främst inom fyra områden, Diagnostik Teknik och Service, Folk tandvård, Barn- och ungdomsmedicin samt Ortopedi. Slutsatsen är att det inte rör sig om en generell ökning av korttidsfrånvaro. Ökningen innebär att sjuklönekostnaden slutade på 34,2 miljoner kronor 2018 jämfört med 32,9 miljoner kronor föregående år.

Den självupplevda hälsan mäts i en arbetsmiljöenkät två gånger per år. Under 2018 låg medelvärdet i februari på 4,83 och i oktober på 4,79 med en skala från 1-6 där 6 motsvarar instämmer helt. Det är ingen nedgång utan mätningar brukar ligga marginellt lägre i oktobermätningen och värdena skiljer sig inte över de senaste 3 åren. Resultaten visar att medarbetarna instämmer i att de upplever sin hälsa som god.

Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning

Sjukfrånvaroandel i % i relation till utförd arbetstid i	2016	2017	2018
Kvinnors sjukfrånvaroandel	7,5	6,1	5,8
Mäns sjukfrånvaroandel	3,7	3,3	3,1
Total sjukfrånvaroandel	6,6	5,5	5,1
29 år eller yngre	6,6	5,5	6,2
30-49 år	5,9	4,9	4,6
50-65 år	7,4	6,1	5,5
Andel långtidssjukfrånvaro ≥ 60 dagar	58	49	46
Totala antal sjuktimmar	479 093	408 172	384 618

Genomförda insatser

Att arbetat tidigt i rehabiliteringen och med korttidsfrånvaron, att identifiera orsaker och möjliga åtgärder för att komma tillrätta med ohälsan lyfts som en framgångsfaktor av våra chefer i organisationen. Detta är ett led i det tidiga, hälsofrämjande och förebyggande arbetssättet som bedrivits inom Region Jämtland Härjedalen de senaste åren. Målet är att jobba mer proaktivt än reaktivt och med ett lösningsfokuserat förhållningsätt. Här har också hälsofrämjande teamet lyfts fram som framgångsrikt, med specialister på arbetsmiljö och rehabilitering och som stöd till chefer och medarbetare i processen.

I enlighet med mål och aktiviteter i handlingsplanen Attraktiv arbetsgivare har dessa åtgärder genomförts under året för att bidra till en sänkt sjukfrånvaro och ökade frisktal:

- Tidiga rehabiliteringsinsatser
- Alternativ till sjukskrivning
- Samarbete med vården -projekt STR-A
- Åtgärder i långa sjukfall
- Åtgärder gällande korttidsfrånvaro
- Chefers förutsättningar o kunskap att stödja medarbetarna, fånga upp signaler och jobba hälsofrämjande
- Rörlighet i organisationen
- Specialiststöd (hälsofrämjande teamet) i rehabiliteringsarbetet
- Dialog i områdesledning kring sjukfrånvaro o hälsofrämjande insatser med hälsofrämjande teamet

Omvärld

I jämförelse med övriga landsting och regioner ligger Region Jämtland Härjedalen strax under medel. Vid årets början och för 2017, då sjukfrånvaron senast samlades in av Sveriges kommuner och landsting, låg sjukfrånvaron mellan 5,1 procent till 7,1 procent för alla landsting.

Företagshälsovård

Under året har den förebyggande satsningen via företagshälsovården på återhämtning och hjärnergonomi fortsatt. Arbetet riktar in sig på stressreducering på både grupp och individnivå, mycket kopplat till arbetets upplägg, struktur, roller och organisering. Det handlar också om hjärnans behov av ergonomiskt upplägg för att få återhämtning, både under arbetsdagen och i balansen arbete och privatliv.

Satsningar har gjorts vid tidiga signaler på ohälsa via företagshälsovård framförallt kopplat till psykologstöd i arbetets upplägg, sömn och stresshanteringsstrategier. Även hälsobedömningar som stöd i det samtal chef och medarbetare har kring upprepade korttidsfrånvaro används.

Under 2018 minskade kostnaderna för företagshälsovård med 1,7 miljoner kronor till 4,7 miljoner kronor. Orsakerna är större restriktivitet på grund av de ekonomiska direktiv som fanns under året.

Av de medel som används till företagshälsovård fanns ersättningar från AFA och Försäkringskassan motsvarande cirka 1 miljon kronor i sökt finansiering under året för att stimulera till tidiga och förebyggande insatser.

Under året har friskvårdsförmånen en användningsgrad på 61 procent, det vill säga 2 538 medarbetare har använt friskvård i form av friskvårdspeng eller friskvårdstimme.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Alla medarbetare är en del av sin egen och varandras arbetsmiljö. En hälsofrämjande arbetsmiljö är en framgångsfaktor i verksamheten för att nå uppsatta mål och skapa engagemang för utveckling. (ur Handlingsplan attraktiva arbetsgivare)

Under året har två arbetsmiljömätningar genomförts i verksamheten som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

I det regionövergripande resultatet kan de delar som har med feedback från närmaste chef, hinna avsluta mina arbetsuppgifter och välfungerande rutiner ringas in som utvecklingsmöjligheter. Dessa delar har också ett starkt samband med många av de insatser för utveckling som sker i verksamheten exempelvis RAK (rätt använd kompetens), tydliggöra roller och rutiner, ledningssjuksköterska, prioriteringsordningar, bemanningsnormer med mera. Alla dessa delar lyfts som exempel på aktiviteter som upplevs som positiva i verksamheten kopplat till stress och ohälsa. Vad gäller ledarskapet pågår insatser för att tydliggöra uppdrag, chefsutveckling och metodik som väntas påverka resultaten positivt.

Styrkor i enkäten är kopplat till engagemang och upplevd meningsfullhet. Regionens medarbetare trivs på sina arbetsplatser och det är en god stämning om man ser till det övergripande resultatet.

Jämställdhet och jämlikhet

Inom Region Jämtland Härjedalen ska kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier eller annan diskriminering inte förekomma utan det är nolltolerans som gäller. Riktlinjen kring detta reviderades i början av 2018.

Regionen hade ett index på dessa frågor på 5,55 (skala 1-6), där ett resultat mellan 5-6 bedöms som är bra värden.

Kompetensförsörjning

Kompetenskartläggning

En kompetenskartläggning för perioden 2018 – 2023 (för läkare 2018-2029) genomfördes under 2017-18. I den efterfrågas vakanser som inte kunnat tillsättas, pensionsavgångar, övrig personalomsättning samt förändringar i verksamhet som kan påverka antal och fördelning av yrkesgrupper/kompetens. Detta sammantaget visar på regionens och verksamheternas rekryteringsbehov under samma period.

Läkare

Det är mycket svårt att rekrytera färdiga specialläkare, överläkare och distriktsläkare. För att klara försörjningen av dessa grupper har regionen satsat på att anställa och utbilda AT-, och ST-läkare. Behovet av läkare som anges som vakanser som är mycket svåra att rekrytera motsvarar 56 tjänster.

Sjuksköterskor

Försörjningen av allmänsjuksköterskor sker genom rekrytering där Mittuniversitet utgör en viktig rekryteringsbas. Försörjningen av specialist-sjuksköterskor och barnmorskor sker till stor del genom att regionen bland annat beviljar studiemedel till redan anställda allmänsjuksköterskor som specialistutbildar sig.

Undersköterskor och skötare

Försörjningen av undersköterskor och skötare sker genom rekrytering. När det gäller nyutbildade sker det både från ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen.

Kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvård är regionens största verksamhet. Det är i den sektorn utmaningarna finns vad gäller

kompetensförsörjning. Enbart rekrytering löser inte och kommer inte att lösa framtida kompetensförsörjning. Regionens personalbehov av framförallt allmänsjuksköterskor visar på att det måste till åtgärder för att behålla och rekrytera personal.

Attraktiv arbetsgivare

Handlingsplan för Attraktiv arbetsgivare är en del i arbetet att behålla medarbetare men detta handlar även om allas engagemang. Som student och elev ska man känna att man får en bra utbildning i regionen via praktik och verksamhetsförlagd utbildning och att man blir väl mottagen. I nästa steg, det vill säga som medarbetare ska man uppfatta att regionen strävar efter att alla delar i medarbetarskapet är ett stöd i arbetet och att kompetensutveckling sker utifrån både medarbetares och verksamhetens behov. Som medarbetare har man ett eget ansvar i att verka för att alla delarna i processen strävar mot samma mål, ytterst patientens.

Den årliga kompetenskartläggningen ger möjligheter för både regionen och verksamheterna att bättre förutse kommande kompetensbehov. Svårigheten för verksamheterna har varit att kunna förutse kommande behov av kompetensutveckling/-sammansättning utifrån förändrad verksamhet.

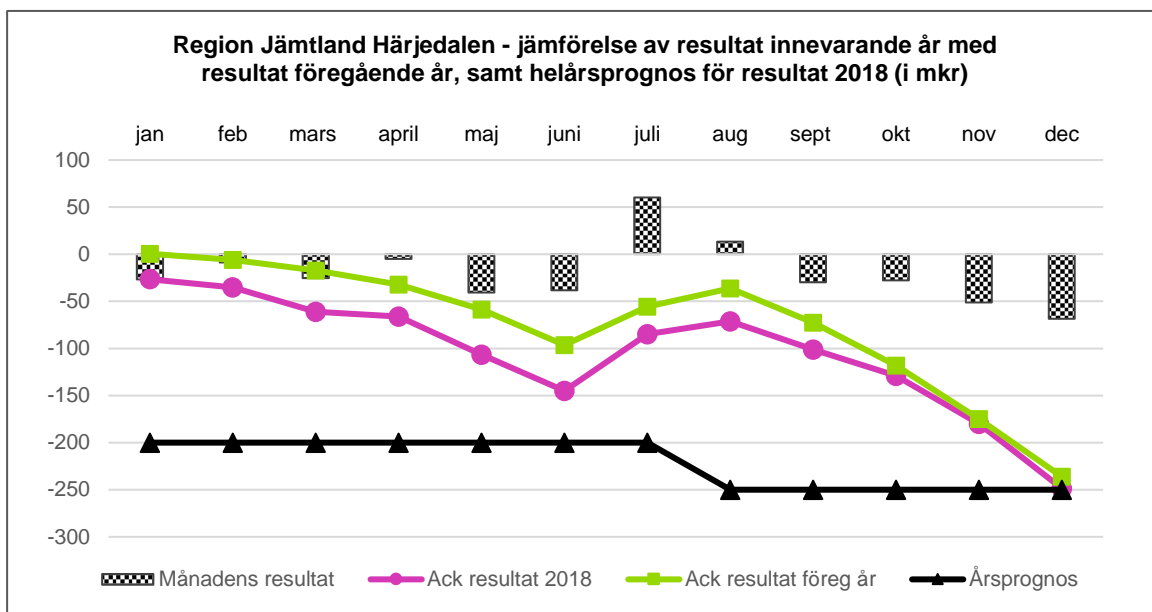
På regionövergripande nivå har medverkan vid diverse träffar, mässor och rekryteringsevenemang genomförts.

För att locka till framtida jobb inom verksamheten, främst hälso-sjukvård deltar Region Jämtland Härjedalen på olika event mot grundskolor och gymnasier. Ett exempel är Nolia framtidsmässa som riktar sig till gymnasieelever i årskurs 2.

EKONOMI

I detta avsnitt redovisas Region Jämtland Härjedalen räkenskaper och åtgärder för att nå god ekonomisk hushållning.

Ekonomiskt resultat

Region Jämtland Härjedalens resultat för år 2018 var minus 248,5 miljoner kronor, vilket var 12,4 miljoner kronor sämre än föregående år.

Regionens ekonomi är fortsatt mycket ansträngd och nettokostnadsutvecklingen för året var 3,2 procent.

En ingående ekonomisk obalans samt fortsatt ökade personalkostnader, ökade läkemedelskostnader och höga riks- och regionvårdskostnader är de huvudsakliga orsakerna till underskottet.

Omvärldsanalys

Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden påverkar Region Jämtland Härjedalens finansiering i form av skatteunderlag och statsbidrag och får därmed ett inflytande på hur stor verksamhet som kan bedrivas.

Enligt SKL:s ekonomirapport från december 2018 ökade rikets bruttokostnader betydligt snabbare 2018 än tidigare år, med drygt 5 procent. Nettokostnaden dämpades dock något tack vare riktade statsbidrag, såsom personalförstärknings-, patient- och professionsmiljarderna. Det innebär att regionerna och landstingen går in i 2019 med en stor kostnadskostym som dessutom är kraftigt förstärkt av riktade tillfälliga satsningar som det råder stor osäkerhet om.

Kostnaderna för hälso- och sjukvård har ökat snabbt och den specialiserade somatiska vården är den mest osäkra kostnadsposten framöver. Framst vad gäller beroendet av hyrpersonal, produktivitetsminskning och stora kostnadsökningar för personal och bemanning.

Välfärden står inför stora utmaningar. Det kommande tio åren kommer andelen barn, unga och äldre i samhället att öka. Samtidigt kommer antalet personer i arbetsför ålder att öka mycket svagt. Det är en stor

utmaning som innebär att offentlig sektor behöver hitta långsiktiga lösningar för att klara av att finansiera välfärden och klara kompetensförsörjningen. Genom att se över dagens arbetsätt samt att använda digitaliseringens möjligheter, kan göra det möjligt att möta de demografiska förändringarna.

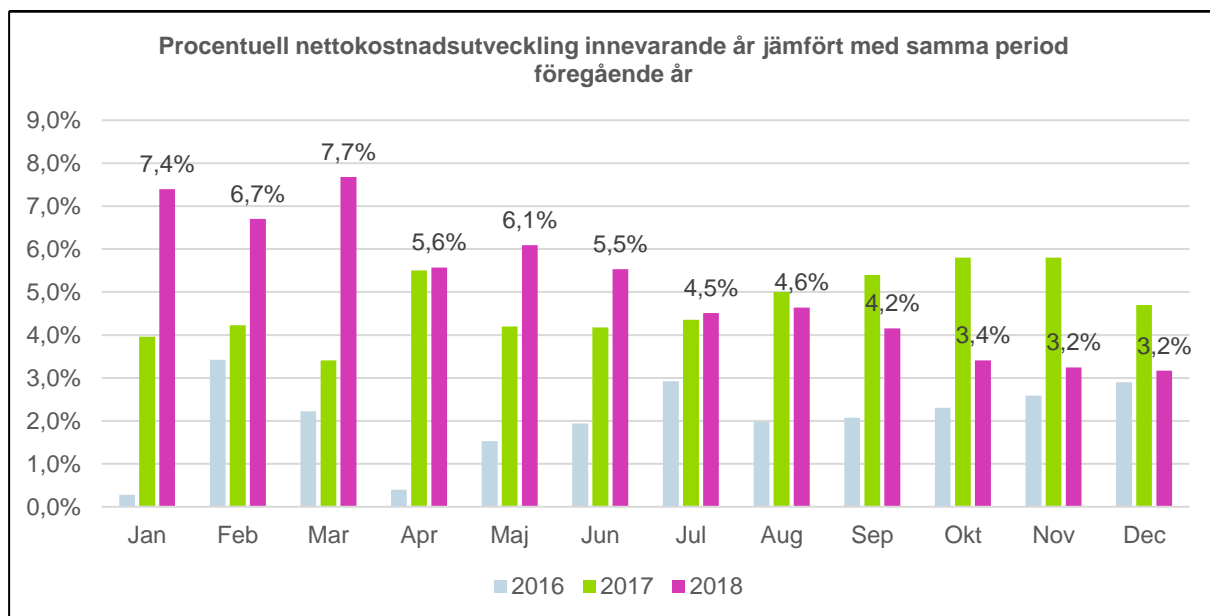
I Jämtlands län är andelen äldre än 65 år högre än i riket, i några av länets kommuner betydligt högre. På motsvarande sätt är andelen unga och andelen i arbetsför ålder väsentligt lägre i några av länets kommuner. Samtidigt har länet en av de högsta andelarna 65 år och över som är förvärvsarbetande.

Enligt rapporten tyder nu allt på att den svenska konjunkturen har passerat sin topp och att en svagare tillväxt kommer framöver. En inbromsning 2019 är högst trolig, vilket kommer att sätta avtryck i global tillväxt och utrikeshandel. I Sverige kommer troligen bostadsbyggandet minska under hela 2019. Detta är två huvudförklaringar till en nedväxling av svensk tillväxt. Detta leder även till försämrade prognos för global BNP-tillväxt, vilket innebär en svagare ökning av svensk export under kommande år.

Den starka utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden kommer därmed att brytas, med minskande sysselsättning och stigande arbetslöshet som följd. En svagare utveckling av sysselsättningen medför en påtaglig dämpning av den kommunala skatteunderlagstillväxten.

Befolkningsförändringar är en viktig faktor för skatteintäkternas storlek i länet. Folkmängden ökar sedan ett antal år i Jämtlands län. Orsaken är just inflyttningen hit från andra länder. Befolkningen i Jämtlands län ökade 2018 med 474 invånare (0,4 procent).

Analys av intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter

Nettokostnadsutvecklingen har varierat kraftigt under året. Detta beror delvis på att kostnaderna ökade markant under senare delen av 2017 och då främst lönekostnaderna. Denna kostnadsökning har sedan funnits kvar 2018, som därför gjort att kostnaderna 2018 var betydligt högre än kostnaderna 2017 i början på året, men där skillnaden sedan jämnats ut för varje månad som gått. Verksamhetens bruttokostnader har ökat men eftersom även intäkterna har ökat under året, så har nettokostnadsutvecklingen bromsats och uppgick till 3,2 procent för 2018.

Verksamhetens intäkter ökade med 7,8 procent, motsvarande 56,3 miljoner kronor jämfört med föregående år, varav största delen var riktade statsbidrag som ökade med 44,4 miljoner kronor.

Patientavgifterna exklusive tandvård var endast 0,5 miljoner kronor högre än föregående år. Försäljning av hälso- och sjukvård ökade med 5,5 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Även övrig försäljning, hjälpmedel och förråd har ökat med 6,4 miljoner kronor under året.

Intäkterna för tandvård minskade med 0,4 miljoner kronor. En orsak till de minskade intäkterna är att område Tandvård haft fortsatt brist på personalresurser som lett till hårdare prioriteringar. Det innebär att vuxna betalande patienter är den grupp som prioriteras lägst enligt tandvårdslagen.

Jämförelse perioden januari-december	2017	2018	Förändring	i %
Verksamhetens intäkter totalt i miljoner kronor	719,3	775,6	56,3	7,8%
Varav patientavgifter exkl tandvård	68,9	69,4	0,5	0,7%
Varav statsbidrag och övriga bidrag	260,2	304,6	44,4	17,1%
Varav försäljning hälso- och sjukvård	180,7	186,1	5,5	3,0%
Tandvård	47,1	46,7	-0,4	-0,8%
Övrig försäljning, hjälpmedel och förråd	162,5	168,9	6,4	3,9%

Verksamhetens kostnader

Bruttokostnaderna har totalt ökat med 3,9 procent 2018 jämfört med 2017, vilket motsvarar 187,9 miljoner kronor. Kostnadsutvecklingen har ändå stannat upp något jämfört med utfallet efter delårsbokslut i augusti, då ökningen var 5,6 procent.

Ökningen beror främst på att personalkostnaderna exklusive pensionskostnader ökade med 3,7 procent under året, motsvarande 80,0 miljoner kronor. Ökningen av personalkostnader för samma period mellan 2016 och 2017 uppgick till 116,5 miljoner kronor (5,6 procent). Denna kostnadsökning har följt med in i 2018, även om ökningen bromsats upp något i slutet på året. Som en effekt av kraftigt ökade kostnader 2017 har även pensionskostnaderna ökat kraftigt under 2018, en ökning med 58,3 miljoner kronor.

Kostnaden för bemanningsföretag har minskat jämfört med föregående år, 29,4 procent motsvarande 55,9 miljoner kronor. Kostnader för inhyrda sjuksköterskor har minskat med 52 procent medan kostnad för inhyrda läkare har minskat med 22 procent. Även om målet att minska till 2015 års nivå inte är uppnått så återstår endast 8,5 miljoner kronor.

Kostnader för läkemedel har under 2018 ökat med 25,8 miljoner kronor, att jämföra med ökningen i fjol på 7,5 miljoner kronor. Riks- och regionvårdskostnaderna har ökat med 13 miljoner kronor jämfört med samma period 2017. Även övrig köpt vård har ökat med 11,9 miljoner kronor.

Lokalkostnader och övriga fastighetskostnader har ökat med 2,2 miljoner kronor.

Övriga verksamhetsnära kostnader har ökat med 16,9 miljoner kronor, då främst förrådskostnader och övriga sjukvårdstjänster.

Lämnade bidrag ökade med 17 miljoner kronor jämfört med föregående år. Länstrafiken fick 7 miljoner kronor mer i bidrag 2018. De privata vårdgivarna har under året kompenserats med 7 miljoner kronor genom hälsovalet, eftersom regiondriven primärvård har gått med underskott och inte lyckats återställa underskottet inom tre år.

Resultatet för område Primärvård i sin helhet 2018 var 51,6 miljoner kronor sämre än budgeterat, varav anslagsfinansierat var 6,9 miljoner kronor bättre än budget och hälsovalet var 58,5 miljoner kronor sämre än budgeterat.

Avskrivningar har varit högre för året vilket beror på nedskrivning av vindkraftverket med 12,6 miljoner kronor.

Ett fullserviceavtal tecknades med Green Extreme för drift av vindkraftverket de första fem åren. Efter en längre tids diskussion mellan parterna så valde Green Extrem under våren 2017 att ensidigt säga upp driftavtalet. Under 2018 har Green Extreme gått i konkurs. Region Jämtland Härjedalens försäkring avseende verket löpte ut sommaren 2017 och regionen valde då att stoppa verket eftersom det inte är möjligt att försäkra ett verk utan att ha ett giltigt driftavtal.

Region Jämtland Härjedalens verk går sedan i slutet av november 2018 i provdrift med begränsad effekt och därmed lägre produktion och utan försäkring.

Planen för 2019 är att teckna ett ettårigt serviceavtal med en driftoperatör samt ett avropsavtal med ett annat företag för lite större insatser och eventuella reparationer. Verken ska försäkras innan de går upp i fulldrift. Ett förfrågningsunderlag kommer att tas fram för en långsiktigare driftentreprenad från och med 2020.

Jämförelse perioden januari-december	2017	2018	Förändring i mkr	%
Verksamhetens bruttokostnader totalt i miljoner kronor	4 869,8	5 057,7	187,9	3,9%
Varav personalkostn exkl pensionskostnad	2 186,7	2 266,7	80,0	3,7%
Varav pensionskostnader	300,5	358,8	58,3	19,4%
Varav riks- och regionvård	350,5	363,5	13,0	3,7%
Varav övrig köpt vård	99,0	110,9	11,9	12,0%
Varav läkemedel	416,8	442,6	25,8	6,2%
Varav sjukresor	71,1	71,1	0,0	0,0%
Varav bemanningsföretag	190,0	134,1	-55,9	-29,4%
Varav lokal- och fastighetskostnader inkl värme	122,2	124,4	2,2	1,8%
Varav reparation och underhåll	42,9	43,9	1,0	2,3%
Varav lämnade bidrag	274,9	291,9	17,0	6,2%
Varav övriga verksamhetsnära kostnader	416,0	432,8	16,9	4,1%
Varav övriga kostnader	275,5	279,7	4,2	1,5%
Varav avskrivningar	123,7	137,3	13,6	11,0%

Ekonomiskt resultat från verksamheten 2018

Verksamhet i miljoner kronor, per förvaltning/nämnd	Resultat 2018	Budget 2018	Avvikelse utfall mot budget 2018
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	-2857,6	-2505,5	-352,1
Regionala utvecklingsförvaltningen	-316,9	-321,2	4,3
Regionstaben	-240,4	-243,6	3,2
Patientnämnden	-2,6	-3,2	0,6
Förtroendevalda politiker	-24,4	-25,3	0,9
Revisorerna	-4,9	-4,9	0,0
Vårdvalsnämnd	-694,2	-695,4	1,2
Gemensam IT-nämnd	-0,1	-0,1	0,0
Motsedda utgifter	-125,1	-252,4	127,3
SUMMA VERKSAMHET	-4266,2	-4051,6	-214,6
Finansförvaltningen	4017,7	4051,6	-33,9
SUMMA REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	-248,5	0,0	-248,5

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens resultat var 352,1 miljoner kronor sämre än budgeterat 2018. De största underskotten mot budget uppvisar område Primärvård samt Hud Infektion Medicin. Område Psykiatri hade en positiv avvikelse mot budget med 9,7 miljoner kronor jämfört med budget. Även område Hjärta Neuro Rebab och område Kvinna visade ett något bättre resultat än budgeterat.

Avvikelsena beror främst på fortsatt ökade personalkostnader, ökade kostnader för riks- och regionvård samt ökade läkemedelskostnader. Ökningen inom läkemedel beror främst på ökade kostnader inom lungmedicin samt inom reumatologi och blodcancer. Nya indikationer och tillkomst av ytterligare läkemedelsalternativ bidrar också till de ökade kostnaderna. Dessutom ökar kostnaden för diabetestekniska hjälpmedel kraftigt. Även läkemedel som används vid olika onkologiska indikationer har ökat, vilket också är ett av de dyraste läkemedlen.

Övriga verksamhetsnära kostnader har också ökat under året. Kostnader för inhyrd personal har däremot minskat under året, främst inom område Primärvård.

Regionala utvecklingsförvaltningen

Regionala utvecklingsförvaltningen hade efter årets slut ett budgetöverskott på 4,3 miljoner kronor. Såväl kostnader som intäkter översteg budget. Största anledningen till detta är den omfattande projektverksamheten, vilken oftast inte kan budgeteras korrekt på årsbasis.

Område infrastruktur och kommunikation redovisade ett överskott på 0,9 miljoner kronor. Område Välfärd, klimat och kompetens hade ett överskott om 3,0 miljoner kronor. Detta består av ökade mobilitetsersättningar för våra folkhögskolor, ej

vikariebesatta tjänster i områdesstaben samt ej förbrukade medel för medfinansiering av projekt 0,6 miljoner kronor. Område Kultur redovisade 0,4 miljoner kronor i överskott. Anledningen är allmän återhållsamhet och kontroll inom alla områden, för att säkerställa ett positivt resultat.

Regionstaben

Regionstabens utfall 2018 slutade på ett överskott på 3,2 miljoner kronor jämfört med budget. Regionstaben går med överskott främst på grund av att sjukskrivnings- och rehabmedel återstår samt kvarvarande klimatkompensationspott.

Patientnämnden

För Patientnämnden var resultatet 0,6 miljoner kronor bättre än budget. Kostnader för stödpersoner hade ett överskott. Patientnämnden har fått ett tillägg från nationella psykiatrisatsningen för utveckling av stödpersonsverksamheten. Antalet nytillsatta stödpersonsuppdrag har varit betydligt färre jämfört med 2017. Även personalkostnader har varit lägre, samt lägre övriga kostnader genom återhållsamhet vad gäller kurs, konferens och resor.

Vårdvalsnämnden

Vårdvalsnämndens resultat för 2018 blev 1,2 miljoner kronor bättre än budgeterat, främst beroende på ej nyttjade medel inom beställartandvården.

Finansförvaltningen - Motsedda

I Finansförvaltningen redovisas Region Jämtland Härjedalens skatteintäkter, generella statsbidrag från utjämningsystemet, läkemedelsbidrag samt finansiella intäkter och kostnader.

Motsedda utgifter avser bland annat medel som är avsatta för regionens pensionskostnader samt oförutsedda kostnader för verksamheten. Här ingår

även reservation för prognosförändring av intäkterna inom finansförvaltningen.

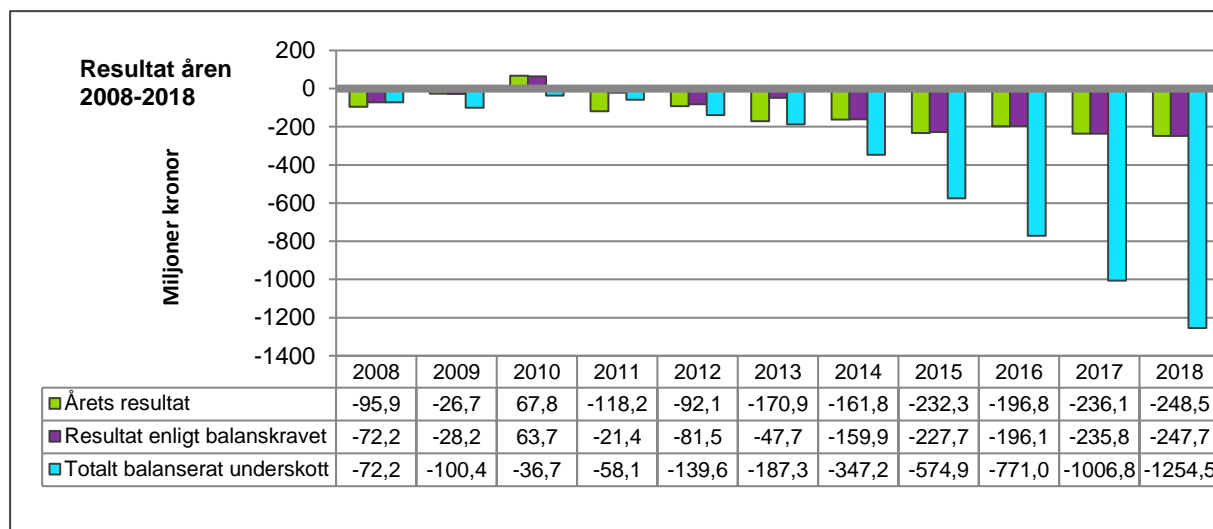
I Finansförvaltningen budgeteras den årliga premien till Landstingens ömsesidiga försäkringar (LÖF). Utöver detta redovisas även intäkter och kostnader för den pensionsplacering regionen gjort i vindkraft.

Finansförvaltningens budget för oförutsedda kostnader har belastats med en kostnad för

nedskrivning av vindkraftverket med 12,6 miljoner kronor.

Skatteintäkterna var efter december 14,6 miljoner kronor lägre än budgeterat medan de kommunala utjämningsbidragen var 3,8 miljoner kronor bättre än budget. Läkemedelsbidraget blev 11,1 miljoner kronor lägre än budget, vilket beror på återbetalning av läkemedelsrabatten enligt avtal.

Resultat enligt balanskravet

Balanskravet innebär att ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska regleras under de närmast följande tre åren. Detta innebär att det ackumulerade underskottet 2015, som då uppgick till 574,9 miljoner kronor, borde ha återställts under 2018. En särskild åtgärdsplan för hur återställandet ska ske ska utarbetas och beslutas av fullmäktige. I resultat enligt balanskravet får inte reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar tillgodoräknas enligt huvudregeln. Däremot ska reaförluster vid försäljning av anläggningstillgångar räknas in.

Efter år 2018 uppgick det totala balanserade underskottet till 1 254,5 miljoner kronor att återställa varav 247,7 miljoner kronor under år 2018, efter justering för omställningskostnader för omorganisation med 0,9 miljoner kronor samt realisationsvinst med 0,1 miljoner kronor.

Det försämrade ekonomiska läget 2018 innebär att Region Jämtland Härjedalen måste arbeta fokuserat

för att minska kostnaderna och återställa det balanserade underskottet. Det ska ske genom tydligare krav på besparingsåtgärder och effektiviseringar.

Varje ny verksamhet, aktivitet eller liknande ska noga övervägas. Om den bedöms nödvändig måste den finansieras antingen via ökade externa intäkter eller genom att fördela om inom befintlig verksamhet, krona för krona.

Det behövs en kombination av åtgärder för att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen - en medveten bromsning av volymtillväxten, strukturåtgärder och översyn av finansieringen. Enbart strukturåtgärder är otillräckligt om volymen samtidigt växer snabbt. Underskottet är alltför stort för att täckas bara genom att bromsa nettokostnadsökningen och endast en skatthöjning skulle inte räcka. Skatten skulle behöva höjas flera år, om inget görs åt volym- och kostnadsökningen.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, som ger handlingsberedskap inför framtiden och garanterar att inte kommande generationer behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. För att varje generation själv ska kunna bära kostnaderna för den service som den konsumerar måste verksamheten bedrivs med överskott. Det ekonomiska resultatet behöver vara tillräckligt stort för att rymma både pensionsskuldssökningen, stigande investeringar och dessutom vara en buffert för oförutsedda kostnader och förändringar i skatteintäkterna.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer och för ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

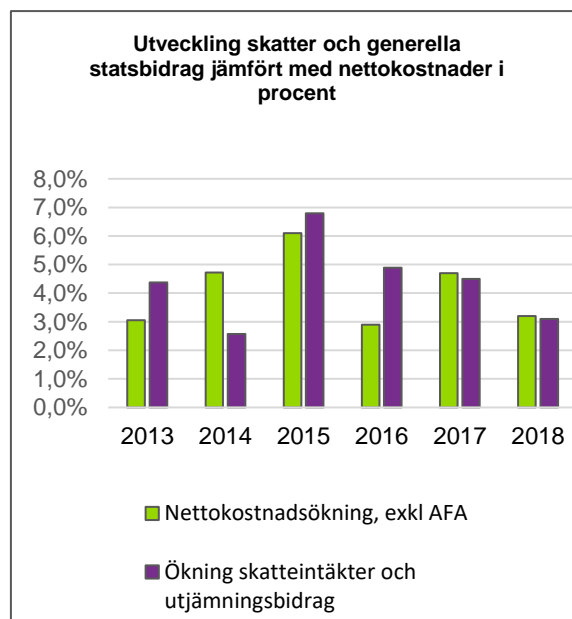
Ett resultat på cirka 85 miljoner kronor motsvarar de 2 procent av verksamhetens nettokostnader som brukar användas som tumregel för god ekonomisk hushållning. Senast målet uppnåddes var 2010 efter finanskrisen, men det berodde till största delen på en extra utbetalning i form av särskilt konjunkturstöd från staten.

Region Jämtland Härjedalens resultat 2018 blev minus 248,5 miljoner kronor. För att nå ett resultat som är i nivå med god ekonomisk hushållning skulle regionen

behövt förbättra resultatet med cirka 333 miljoner kronor.

Region Jämtland Härjedalens viktigaste inkomstkälla är landstingsskatten. Den står för 60 procent av de totala intäkterna. Senast en skatthöjning skedde i Region Jämtland Härjedalen var 2015.

Region Jämtland Härjedalens satsningar på regional utveckling syftar till att förbättra människors möjlighet att få en utkomst i länet och därmed få till en bättre utveckling av skatteunderlaget.

Åtgärder för god ekonomisk hushållning

De åtgärder som finns upptagna i *Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning 2015-2025 (LUP ekonomi)* för kommande period har inte fått någon konkret form av olika skäl. De bedöms inte ha tillräcklig resultatförbättringspotential för att ingå i handlingsplanen. Åtgärderna i LUP ekonomi behöver revideras innan de tas med i finansplanen igen.

En summering av de pågående resultatförbättrande åtgärderna 2018 gjordes i delårsbokslut per augusti. Totala fanns planerade åtgärder för 200 miljoner kronor, varav 47 miljoner kronor hade uppnåtts per augusti.

Tre av åtgärderna har inte gett någon effekt under 2018. Område Diagnostik Teknik och Service fick i uppdrag att klara effektiviseringar på 25 miljoner kronor. Opererande verksamhet skulle spara 30 miljoner kronor genom OPUS 2020 och genomlysningen av regionens inköpsprocess skulle ge 15 miljoner kronor.

Enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningens områden har besparingar gjorts med 100 miljoner kronor under

2018. Av dessa har 25 miljoner kronor klarats genom åtgärder från verksamhetsplaner och 22 miljoner kronor från andra åtgärder efter ytterligare krav i oktober.

Efter löpande genomgångar med verksamheten har det framkommit att flera av åtgärderna är svåra att beräkna och de har ingen fast projektplan med kostnadskalkyler. Det finns därför en stor osäkerhet i faktiskt värde i dessa summor, dels beroende på att flera av åtgärderna är svåra att beräkna och dels på grund av övervältringseffekter eller andra kostnader som ökat mer. Dessutom innehåller vissa av dessa besparingar bemanningskostnader som kan ha medtagits i flera åtgärds paket, då flera åtgärds paket går in i varandra och är svåra att särredovisa. Däremot kan vidtagna åtgärder leda till besparingar på längre sikt.

Den sista delen av besparingarna bestod av Regionfullmäktiges beslut 2018 om ett åtgärdsprogram i sex punkter. Enligt uppgift från områdena har 53 miljoner kronor sparats under 2018, då främst i form av minskade kostnader för hyrläkare och

hysjuksköterskor. Bland annat hade område Primärvård ett mål på maximalt 700 hyrda läkarveckor för 2018 och målet uppnåddes.

Denna kostnadsbesparing går dock att säkerställa, eftersom totala besparingen för bemanningsföretag landade på 55,9 miljoner kronor. Dock har flera verksamheter haft ökade personalkostnader så besparingarna har inte lett till en positiv effekt på resultatet totalt sett.

Tre av hälso- och sjukvårdsförvaltningens områden har klarat ett budgetöverskott. Detta tyder på att allt arbete som pågår och genomförs i verksamheten ändå gett någon effekt.

Åtgärder som genomförts under året.

Arbetsätt och personal

Förändrade arbetsätt har tagits fram avseende ny- och återbesök samt arbete med flödeskartläggningar, såsom tvärprofessionella arbetsgrupper för större diagnosgrupper.

Flera arbetsuppgifter har växlats, sjuksköterskor har växlats till undersköterskor kväll och natt. Ny rutin vid hjärtlarm har minskat från två till en vid larm. Andra arbetsuppgifter har växlats från läkare till sjukgymnast/fysioterapeut. Ledningssjuksköterska har införts, vilket förbättrar arbetsmiljön för alla medarbetare. Även dubbel kompetens har tillvaratagits och samlats till en tjänst.

Läkarcheferna har arbetat med att se över scheman, minimibehov och läkartillgång och en översyn har gjorts för att effektivare nyttja inhyrda läkare.

Lättvårdsavdelningen öppnades 2 maj med 10 av 19 vårdplatser. Bättre flöden har uppnåtts genom vårdkontakter på rätt vårdnivå och självincheckning har införts.

Övriga åtgärder

Vidareutveckling av IT-baserad kommunikation har skett under året, till exempel videokonferenser med specialistkliniker utanför regionen.

Expressbeställning av cytostatika har minskat något, arbetet fortsätter för att försöka sänka expressbeställningar. Även bevakning av kostnadsdrivande läkemedel, införande av

läkemedelsswitch samt fortsatt utveckling av det interna läkemedelsteamet har påbörjats och fortgår. Rutiner för granskning av utgifter för utomlänsvård, översyn av avtal med mera har genomförts för bättre kontroll. Restriktivitet med resor och utbildningar har också gett ekonomisk effekt.

Utbildning har genomförts i diagnos- och åtgärdskodning i syfte att öka intäkter för utomlänsvård centralt samt uppbyggande av en intern struktur för att maximera utomlänsintäkter. Även ökade intäkter för KUB (Kombinerat Ultraljud och Blodprov).

Verksamheten har fortsatta planer för åtgärder inför 2019.

Arbetsätt och personal

Aktivt arbeta med rekrytering och schemaläggning inför sommaren för att minimera kostnader för bland annat overtidsarbete.

Fortsatt arbete med flödeskartläggningar, vårdplatsstruktur och organisation i syfte att minska vårdplatser och personal men även för utveckling av produktions- och kapacitetsplanering.

Utreda möjligheten av utökat och nytt mobilt team för fler diagnoser än de som ingår i mobila stroke-teamets uppdrag.

Fortsatt arbete för att minska kostnader för inhyrda läkare och sjuksköterskor. Inför 2019 har område Primärvård satt målet om maximalt 610 hyrda läkarveckor.

Övriga åtgärder

Samverka med opererande kliniker för att hitta mest kostnads- och resurseffektiva arbetsätt för patienters tillgänglighet till operation.

Samverkan med primärvård och kommuner i Nära vård för att hitta resurseffektiva lösningar. Detta kräver dock investeringar i primärvården i form av apparatur, möjliga it-kopplingar samt utbildning för personal.

Förbättringsarbete rörande diagnos-och åtgärdskodning för att säkra intäkter.

Pensioner

Det senaste decenniet har de flesta av de 40-talister som varit medarbetare i Region Jämtland Härjedalen gått i pension. Under 2018 ökade pensionskostnaden exklusive löneskatt och finansiella kostnader med 23 procent. Varav merparten var ökning av pensionsavsättningarna. Enligt den senaste prognosen från regionens pensionsadministratör Skandia, kommer de totala pensionskostnaderna fortsätta öka de närmaste 4 åren.

Region Jämtland Härjedalens pensionsåtagande består av två delar. Pensioner som tjänats in efter 1997, avseende lönesummor över 7,5 inkomstbasbelopp, återfinns i balansräkningen under Avsättningar. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och återfinns inte i balansräkningen. Pensioner avseende lönesummor över 7,5 inkomstbasbelopp är förmånsbestämda, vilket innebär att pensionens storlek garanteras av Region Jämtland Härjedalen.

Storleken på pensionsåtagandet värderas genom att framtida pensionsutbetalningar nuvärdesberäknas med en diskonteringsränta baserad på ett rullande femårsgenomsnitt av långa statsobligationsräntor.

Under 2013 träffade Sveriges kommuner och landsting (SKL), arbetsgivareförbundet Pacta, samt ett antal

arbetstagarorganisationer en överenskommelse om ett helt avgiftsbestämt nytt pensionsavtal (AKAP-KL) för arbetstagare födda 1986 och senare. Att pensionsavtalet är helt avgiftsbestämt innebär att landstinget varje år kommer att betala ut ett belopp till medarbetaren för egen förvaltning. Pensionens storlek garanteras inte i förhand, utan är beroende av vilken förvaltning som medarbetaren valt. För regioner och landsting blir konsekvensen av avtalet framför allt likviditetsmässig. Pensionsskulden i balansräkningen kommer på längre sikt att minska och försvinna, i takt med att allt fler går i pension. Det kommer även att leda till att regionens placeringar för framtida pensioner och likvida medel minskar över tiden.

Det är viktigt att förtydliga att omvärderingen av pensionsåtagandet inte påverkar storleken på medarbetarnas intjänade pensionsförmån, utan att skulden ökar därför att regionen behöver reservera ett större belopp när räntan blir lägre.

Återlån

Ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt började minska efter 2013 och fortsätter att minska under kommande år. Det totala pensionsåtagandet fortsätter ändå öka, som följd av att pensionsskulden i balansräkningen växer.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pensionsskuld i balansräkningen	1186	1265	1401	1538	1693	1876
Ansvarsförbindelse	2300	2264,5	2204	1987	1929	1878
Total pensionsskuld	3486	3530	3605	3525	3622	3754
Avgår värdepapper för pensioner	-425	-416	-449			
Återlån	3061	3114	3156			
Avgår rörelsekapital	303	324	334			
Återlån inkl rörelsekapital	3364	3438	3490			
Årlig förändring av återlån	121	74	53			

Låga eller negativa resultat under många år har inneburit att regionen har använt de likvida medel som blivit en följd av pensionskuldsökningen i balansräkningen, till investeringar i byggnader, maskiner och inventarier. Detta förfarande kallas för återlån. De senaste tre åren har regionens återlån ökat med cirka 248 miljoner kronor. Ökningen av återlånen beror framför allt på de stora negativa resultaten i verksamheten och investeringsutgifter. Att återlånen inte ökat mer beror på att regionen tagit upp lån från Kommuninvest.

Utbetalningen av pensioner är inte beroende av utvecklingen av återlånet. Region Jämtland Härjedalen garanterar med stöd av beskattningsrätten pensionsutbetalningarna till tidigare medarbetare.

I tabellen ses pensionsåtagandet inklusive löneskatt 2016–2018 samt prognos 2019–2021 i miljoner kronor.

Finansförvaltning

Förvaltning av värdepappersportföljen för pensioner

Region Jämtland Härjedalen började 1999 köpa värdepapper för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Vid utgången av december 2018 bestod värdepappersportföljen av 76 procent räntebärande tillgångar och 24 procent aktier.

Förvaltningen av pensionstillgångarna följer de regler fullmäktige beslutat om, med undantag för Exportfinans fondobligation. Region Jämtland Härjedalen har en obligation utgiven av det norska bolaget Eksportfinans. I november 2011 fick bolaget sin rating sänkt till en nivå som medför att denna placering ligger utanför Region Jämtland Härjedalens kreditlimiter enligt Placeringsreglemente för förvaltning av pensionsmedel. Kreditvärderingsinstituten motiverade sänkningen med att osäkerheten ökat om bolagets framtid, efter att en av bolagets huvudägare, den norska staten, meddelat att de planerade att avveckla bolaget under ordnade former. Den norska staten hade beslutat att själva ta över bolagets huvuduppgift – att ordna exportfinansiering för norska exportföretag.

Avvecklingen av bolaget planerades ske genom att bolaget fick leva vidare tills alla dess lån och tillgångar hade förfallit, något som i enlighet med de olika lånens och tillgångarnas löptid, beräknades ske över en lång följd av år. Innan bolaget har avslutats får inga utdelningar till ägarna ske.

Eksportfinans har under processen gjort ett flertal uttalanden där de meddelat att deras bedömning är att finansieringssituationen är god och att kreditkvaliteten på bolagets tillgångar är goda. De har även, antingen statliga garantier eller bankgarantier på utställda lån

samt en kreditvärdig likviditetsportfölj som även delvis garanteras av ägarna. Eksportfinans har presenterat siffror för de kommande åren som visar att deras mål, att hålla det egna kapitalet intakt, kan uppnås, vilket kommer att leda till en ännu bättre soliditet under avvecklingstiden.

Ratinginstitutet Standard & Poor´s höjde kreditbetyget för Eksportfinans till BBB+ i november 2016. Obligationen planeras enligt Regionstyrelsebeslut att behållas i pensionsportföljen till förfall, vilket är i mars 2019.

Avkastningen på hela portföljen var cirka 0,7 procent under året, vilket var 0,8 procent bättre än ett sammansatt jämförelseindex. Sett över en 5-årsperiod så har portföljen haft en real avkastning om 2,0 procent per år, vilket är i linje med långsiktiga avkastningsmålet om 2 procent realt per år under en rullande 5-årsperiod. Portföljen har gett utdelningar/kuponger på totalt ca 12,7 miljoner kronor.

Pensionsportföljens utveckling 2018, mkr	Totalt
Marknadsvärde 31/12 2018	458,6
Orealiserad värdeförändring	0,7%
Bokfört värde 31/12 2018	449,3

Regionfullmäktige har beslutat om placeringsreglementet som anger vilka värdepapper Region Jämtland Härjedalen får placera i. Ett av syftena med placerings reglementena är att begränsa kreditrisk, ränterisk och valutarisk.

Kreditrisk – att Region Jämtland Härjedalen inte får tillbaka placerade pengar när ett värdepapper förfaller, begränsas genom att placeringarna måste spridas på flera låntagare. Endast låntagarna med ett högt kreditbetyg från kreditinstitut eller bank tillåts.

Ränterisk – att värdepapperets marknadsvärde faller vid rörelser på räntemarknaden regleras genom att det finns maxgränser för portföljens återstående löptid och för varje enskilt värdepappers löptid. Ju längre återstående löptid ett värdepapper har, desto större är ränterisken.

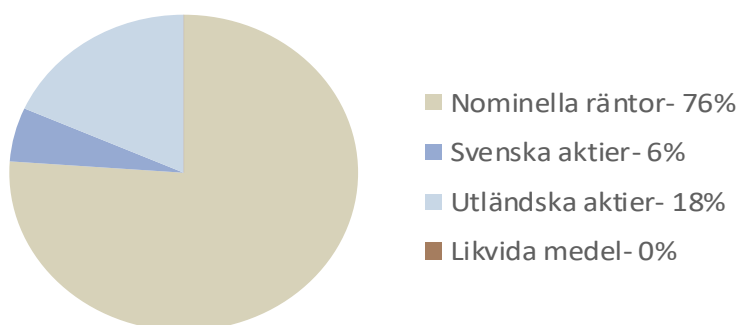
Valutarisk- ingen direkt valutarisk finns, då endast placeringar i svenska kronor tillåts.

Aktiekursrisk- finns inom pensionsportföljen, där aktieinnehav är tillåtet enligt policy. Därför tillåts aktier endast som en begränsad andel av portföljen, maximalt 50 procent.

Varje månad görs en riskkontroll av pensionsportföljen där det tydliggörs hur god marginal portföljen har till sitt definierade säkerhetsgolv på 10 procent. Detta innebär att beräkningar görs över hur stor sannolikhet det är att portföljen tappar 10 procent eller mer av sitt värde de kommande 12 månaderna.

Den sista december var sannolikheten att gå under skyddsnivån någon gång på ett års sikt (givet att aktuell allokering bibehålls) låg. Analysen ger en högsta tillåtna aktieexponering om 26 procent, aktuell

aktieexponering uppgår till 23,9 procent och understiger därmed maximal andel enligt vår riskmodell med 2,1 procent.

Skuldförvaltning

Ränte- och kapitalbindning låg den sista december på 1,48 år, vilket är utanför riskmandaten på 1,5 år till 4 år. Detta är dock acceptabelt inom reglementets avsnitt

5:4 då skuldportföljen är under uppbyggnad. Genomsnittsräntan tolv månader bakåt var 0,16 procent den sista december.

	2018-12-31	2018-09-30	2018-06-30
Utestående Nettobalans	273 mkr	200 mkr	200 mkr
Utestående Bruttobalans	273 mkr	200 mkr	200 mkr
Snittränta senaste 12 mån	0,16%	0,14%	0,09%
Räntekostnad senaste 12 mån	286 tkr	195 tkr	102 tkr
Räntebindning (i år)	1,48	1,86	2,11
Räntebindning (i %) andel < 1 år	36,63%	40,00%	40,00%
Kapitalbindning	1,48	1,86	2,11
Kapitalbindning andel < 1 år i %	36,63%	40,00%	40,00%

Likviditet

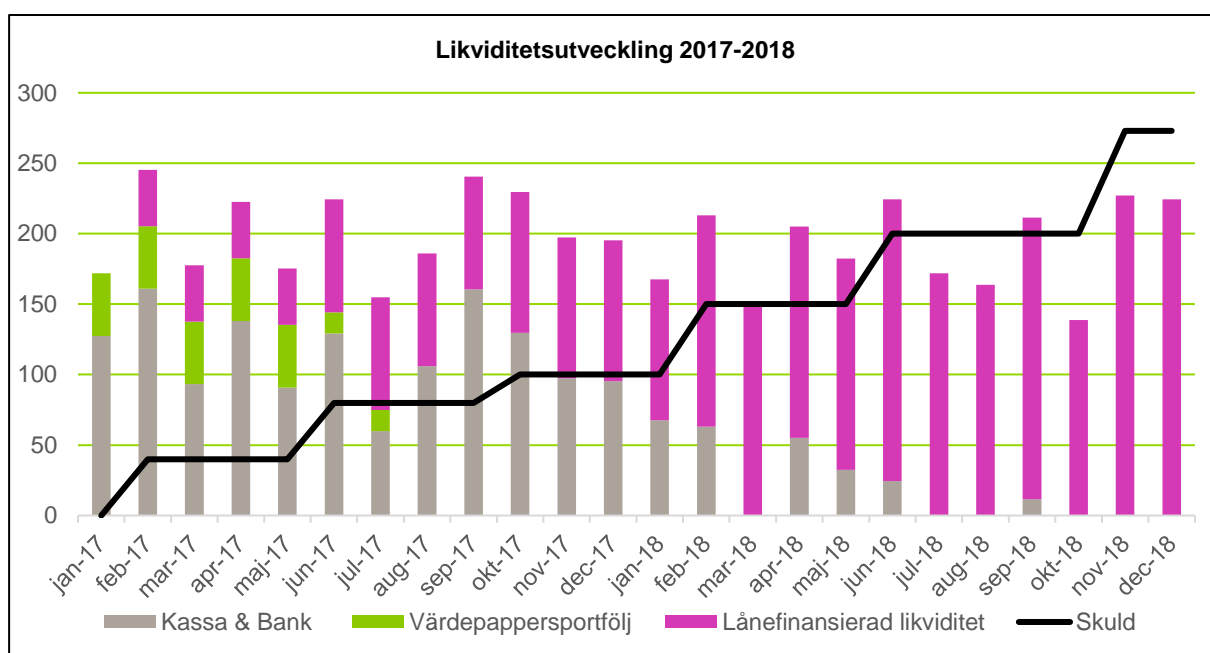
Likviditeten består av medel i kassa och bank samt eventuella kortfristigt placerade värdepapper. Likviditeten förbättrades med 29 miljoner kronor under 2018 till 224 miljoner kronor.

Betalningsberedskap

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla en god betalningsberedskap. För att kunna tillhandahålla medel för löpande driftsutbetalningar och investeringar skall en likviditetsreserv finnas tillgänglig. I tabellen nedan ses regionens betalningsberedskap per den 31 december 2018 i miljoner kronor.

Tillgångar 2018-12-31 (mkr)	Utfall	Mål
Kassa och bank	224	
Checkräkningskredit	145	
Medel som kan betalas ut inom tre dagar	369	250

Region Jämtland Härjedalen har under året tagit upp lån från Kommuninvest på totalt 173 miljoner kronor, den totala skulden till Kommuninvest uppgår nu till 273 miljoner kronor. Ytterligare belåning kommer att ske under de närmsta tre åren enligt finansplan 2019-2021. I finansplanen 2019-2021 finns ingen planerad amortering av befintliga lån.

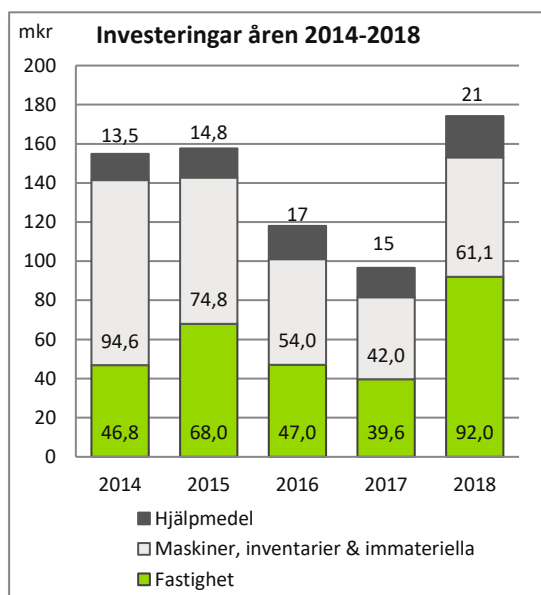
Likviditet i diagrammet motsvaras av tillgångarna i kassa och bank vilka kan bestå av lånade pengar, kortfristiga placeringar, egna intäkter och bidrag.

Investeringar

Måttet självfinansieringsgrad av investeringar, mäter i vilken grad investeringar finansieras med kassaflöden från verksamheten. Om självfinansieringsgraden uppgår till minst 100 procent innebär det att regionen kan betala för investeringarna utan ökad belåning eller minskad likviditet.

Målet om en självfinansieringsgrad på minst 100 procent har inte uppfyllts de senaste fem åren. Det betyder att investeringsutgifterna har delfinansierats genom en minskning av likviditeten samt återlån från de anställdas pensionsavsättningar. För 2018 är självfinansieringsgraden negativ med -64 procent. Förklaringen till att självfinansieringsgraden är negativ under alla dessa år är de stora negativa resultaten i verksamheten.

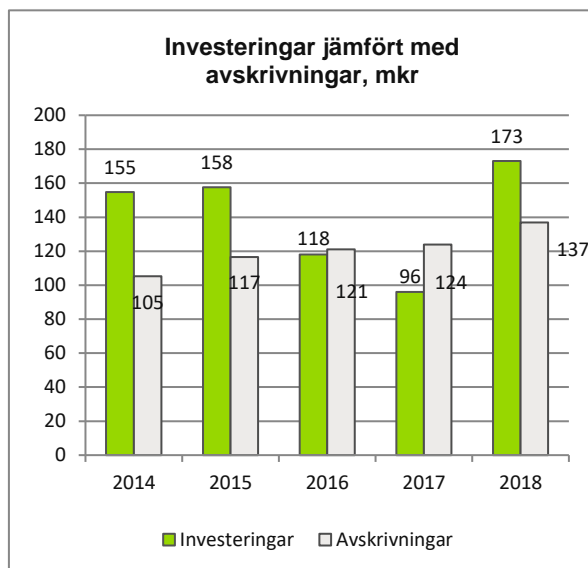
Nivå på investeringar och avskrivningar

Regionfullmäktige har beslutat om ett investeringstak för 2018 om 96 miljoner kronor. 35 miljoner kronor avser fastighetsinvesteringar och 61 miljoner kronor övriga investeringar. Utöver taket ovan har 77 miljoner kronor tilldelats för en utökad investering i Cook chill.

Utfallet totalt 2018 uppgår till 174 miljoner kronor varav 92 miljoner kronor avser fastighetsinvesteringar och 82 miljoner kronor övriga investeringar.

I det totala utfallet ingår, utöver investeringarna enligt årets investeringsplan, även investeringar beslutade år 2017 och tidigare, men effektuerade år 2018 med 19 miljoner kronor samt utfall för hjälpmedel om 21 miljoner kronor och investering för tunna klienter om 10 miljoner kronor. Dessa investeringar hanteras enligt särskilda rutiner och ligger utanför investeringstaket.

Tio investeringar från 2018 års investeringsplan kommer att effektueras under år 2019, med ett budgeterat värde om 23 miljoner kronor, varav 11 miljoner kronor avser Cook Chill.

Investeringarna i Cook Chill har per sista december 2018 uppgått till 66 miljoner kronor och det förväntas ingen avvikelse mot budgeterade medel. Beslutad investeringsplan år 2018, 173 miljoner kronor (96 miljoner kronor plus 77 miljoner kronor) har därmed inte överskridits.

Sammanställning av pågående och/eller avslutade investeringar överstigande 5 miljoner kronor uppgick till 52 miljoner kronor, vilket var strax under budget.

Investeringar i fastigheter

Den totala utgiften för fastighetsinvesteringar uppgår till 92 miljoner kronor.

Av beslutad budget för fastighetsinvesteringar om 35 miljoner kronor har 24 miljoner kronor upparbetats till beslutade investeringsprojekt. Anledningen till att utgiften för fastighetsinvesteringar är något lägre än budget beror bland annat på att flera byggprojekt löper över flera år och utgiften varierar mellan åren.

Investeringarna följer plan på ett bra sätt och alla beslutade delprojekt har startat.

För den kommande treårsperioden planeras 100 miljoner kronor för fastighetsinvesteringar, men behovet är avsevärt större för att anpassa fastigheter till världens utveckling.

Tabell över fördelning av investeringarna 2018

I tabellen nedan framgår hur investeringarna fördelar sig mellan de olika tilldelade potterna.

Beslutad investeringsplan 2018 i miljoner kronor	Utfall	Budget
Under året budgeterade och effektuerade investeringar över 250 tkr	23	25
Under året budgeterade men ej effektuerade investeringar över 250 tkr (Effektueras 2019)	0	5
Under året budgeterade men ej effektuerade investeringar över 250 tkr (Kommer ej att genomföras)	0	2
Under året budgeterade och effektuerade investeringar under 250 tkr	7	12
Under året utnyttjade medel från "Akut haveripott". Totalt har 4,5 miljoner kronor beviljats varav 837 000 kr kommer att effektueras år 2019.	3	8
Under året utnyttjade medel från "Potten för oförutsedda investeringar". Totalt har 9 miljoner kronor beviljats varav 5 miljoner kommer att effektueras år 2019.	1	9
Fastighetsinvesteringar 2018	24	35
Totalt Beslutad investeringsplan 2018 har ej överskridits	58	96
Cook Chill, utökad investering 2018. Ingen avvikelse mot budgeterad investering förväntas. Planerad produktionsstart är den 20 mars 2019	66	77

Leasing

Antalet registrerade leasingbilar var åtta vid utgången 2018 Föregående år var det 77 bilar. Ambitionen är att fordonsenheten på sikt skall överta alla leasade bilar inom Region Jämtland Härjedalen. Den totala kostnaden för fordonsenhetens leasingbilar inklusive skatt och försäkring uppgick 2018 till 4,3 miljoner kronor vilket är en ökning med 0,5 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Samordning i form av bilpool, för att kunna minska antalet leasingbilar och utnyttjande av hyrbilar, har under hösten 2018 startats upp. Med en uppbyggd bilpool och uppföljning med hjälp av automatisk körjournal finns förutsättningar att minska totala antalet leasingbilar, utnyttjandet av hyrbilar, samt effektivisera användandet av de leasingbilar som finns idag.

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2018 fick Region Jämtland Härjedalen vite från konkurrensverket med 3,5 miljoner kronor på grund av felaktig upphandling vad gäller inhyrd personal.

Reglering genom hälsovalet för primärvård har under året gjorts med 7 miljoner kronor. Sannolikt kommer ytterligare reglering behöva göras kommande år då område Primärvård gått med förlust vad gäller hälsovalsdelen.

Vad gäller Region Jämtland Härjedalens vindkraftverket råder stor osäkerhet om framtiden då vindkraftverket varit ur drift en längre tid och inget nytt driftavtal är påskrivet vid utgången av 2018.

Verksamheten i Torvalla Hälsocentral stängdes under 2018, beslut bör fattas om vad som ska ske med lokalerna.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Det är oroande för framtiden att Region Jämtland Härjedalen inte lyckats bromsa kostnadsutvecklingen samtidigt som intäktsutvecklingen kommer att stagnera och kanske till och med bromsas in.

Regionens betalningsförmåga har kraftigt försämrats de senaste åren, både på lång och kort sikt. Kassalikviditeten, betalningsförmågan på kort sikt, har försämrats under de senaste åren. 2013 var kassalikviditeten 217 procent och motsvarande siffror 2018 var 112 procent. Över 100 procent innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt. Även soliditeten, betalningsförmågan på lång sikt, har försämrats från 23,9 procent 2013 till. Negativt värde om -29,0 procent 2018.

De lån som hittills upptagits via Kommuninvest har inte amorterats av utan återbetalas via nya lån.

Pågående planer på ombyggnation av sjukhuset kommer att innebära ytterligare påfrestning på ekonomin.

Regionala framtidsutsikter

Företagsamheten är stark och växande. Jämtlands län tillhör ett av de mest företagsamma länen i Sverige. Förvärvsfrekvensen, andelen personer som förvärvsarbetar, är också en av de allra högsta i landet.

Besöksnäringen fortsätter att utvecklas positivt med fler besökande och ökande omsättning. På lång sikt är det förändrade klimatet ett orosmoln för vinterturismen. På lite kortare sikt är möjligheten till

bra och klimatmässigt hållbara kommunikationer till regionens turistdestinationer av mycket stor betydelse.

Näringslivet i Jämtlands län karaktäriseras av förhållandevis många små företag i olika branscher och avsaknad av riktigt stora företag. Denna struktur har gjort länet mindre känsligt för konjunktursvängningar. Samtidigt medför denna struktur mindre möjligheter för företagen att satsa tillräckligt på forskning och utveckling. Samverkan i olika former av kluster är därför särskilt viktigt i Jämtlands län, något som också sker i allt högre utsträckning.

Samverkan med Mittuniversitetet är också av stor betydelse för näringslivets utveckling och de forskningscentrum och innovationsmiljöer som byggs upp inom Mittuniversitet bedöms kunna spela en allt viktigare roll framöver. Mittuniversitet spelar också en mycket viktig roll för kompetensförsörjningen i länet. Dock flera stora utmaningar, en är att locka fler till högre utbildningar. Andelen personer med eftergymnasial utbildning är lägre i Jämtlands län än i riket.

Länets åldersstruktur med fler äldre och färre i arbetsför ålder är också det en mycket stor utmaning. För att klara kompetensförsörjningen inom både det privata näringslivet och den offentliga sektorn framöver är det av största vikt att så många som möjligt av alla de unga som flyttat till länet under senare år, ofta från länder långt härifrån, kan förmås att stanna och utbilda sig här.

Detta påverkar även den så kallade försörjningskvoten, det vill säga att en mindre andel av befolkningen kommer att försörja en ökad andel. Detta innebär att inkomstskatten försvagas i relation till uppdraget.

En utmaning som Region Jämtland Härjedalen står inför redan idag, är ökad svårighet att rekrytera personal inom ett antal yrkesområden. Det handlar om rekrytering numerärt men även om svårigheten att få tag i rätt kompetenser. Samtidigt som stora pensionsavgångar väntar inom vissa yrken.

Folkmängden ökar sedan ett antal år i Jämtlands län. Orsaken är just inflyttningen hit från andra länder. Utan den hade befolkningen fortsatt att minska. Befolkningen ställer krav på nya sätt att leverera såväl kommersiell som offentlig service och digitala lösningar kommer att bli allt viktigare som strategiska frågor framöver.

Fem år i sammandrag

	Enhet	2014	2015	2016	2017	2018
Utdebitering landstingsskatt Jämtland	Kr	10,85	11,20	11,20	11,20	11,20
Genomsnittlig landstingsskatt i Sverige	Kr	11,20	11,29	11,35	11,36	11,39
RESULTATRÄKNING						
Verksamhetens nettokostnader (intäkter-kostnader-avskrivningar)	Mkr	-3 525,9	-3 824,1	-3 964,8	-4 150,6	-4 282,0
Förändring av verksamhetens nettokostnader	%	6,2	8,5	3,7	4,7	3,2
Kostnadsutveckling	%	5,0	10,7	5,0	3,6	3,9
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	Mkr	3 360,1	3 588,2	3 763,6	3 933,1	4 053,7
Förändring skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	%	2,6	6,8	4,9	4,5	3,1
Förändring finansnetto	Mkr	130,2	-0,5	0,8	-23,0	-1,5
Årets resultat	Mkr	-161,8	-232,3	-196,8	-236,1	-248,5
Årets resultat enligt balanskravet	Mkr	-159,9	-227,7	-196,1	-235,8	-247,7
Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatter och generella statsbidrag	%	104,9	106,6	105,3	105,5	105,6
Avskrivningar "-"	%	3,1	3,2	3,2	3,1	3,4
Finansnetto "-"	%	-0,1	0,0	0,1	0,5	0,5
Under 100% = ett positivt resultat	%	107,9	109,8	108,6	109,1	109,5
RESULTATRÄKNING PER INVÅNARE						
Verksamhetens nettokostnader	Kr	27 814	30 022	30 813	31 975	32 868
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	Kr	26 507	28 170	29 249	30 300	31 115
BALANSRÄKNINGEN						
Balansomslutning	Mkr	2 123,5	1 933,0	1 838,0	1 840,3	1 930,6
Eget kapital, exklusive ansvarsförbindelsen	Mkr	353,5	121,2	-75,7	-311,8	-560,3
BALANSRÄKNING PER INVÅNARE						
Tillgångar	Kr	16 751	15 176	14 284	14 178	14 819
Eget kapital, exklusive ansvarsförbindelsen	Kr	2 788	952	-588	-2 402	-4 300
Skulder och avsättningar	Kr	5 693	5 392	5 655	6 830	8 362
Ansvarsförbindelse pensioner	Kr	19 871	19 029	18 137	17 448	16 914
NYCKELTAL						
Soliditet enligt blandmodellen	%	16,6	6,3	-4,1	-16,9	-29,0
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	%	-102,0	-119,1	-131,1	-140,0	-143,2
PERSONAL						
Personalkostnader exkl utbetalade pensioner	Mkr	2 000	2 211	2 249	2 371	2 495
Antal anställda inklusive visstid*	Antal	3 819	3 992	4 032	4 174	4 138
INVÅNARE I JÄMTLAND 31 DEC						
Invånare i Jämtland	Antal	126 765	127 376	128 673	129 806	130 280
Andel jämtar 65 år och äldre	%	22,8	23,1	23,0	23,1	23,3
Medelålder	År	43,3	43,3	43,2	43,1	43,1
Andel kvinnor	%	49,8	49,6	49,5	49,3	49,4
Andel män	%	50,2	50,4	50,5	50,7	50,6

* 2015-01-01 övergick 171 medarbetare från Regionförbundet, länsstyrelsen och kommunen till Jämtland läns landsting och Region Jämtland Härjedalen bildades

Engagemang i bolag och stiftelser

Förvaltningsberättelsen ska enligt kommunallagen även omfatta verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer i form av till exempel aktiebolag och stiftelser.

Region Jämtland Härjedalens verksamhet kan bedrivs i annan form än inom förvaltningsorganisationen om effekten blir större för Regionens vision och att medborgarnyttan är högre än om verksamheten bedrivits inom den egna organisationen. Samverkan med andra kan ibland vara ett alternativ.

Proportionell konsolidering har använts i enlighet med RKR 8.2 Sammanställd redovisning. Det innebär att endast ägd andel av koncernföretagens räkenskapsposter medtas i den sammanställda redovisningen.

Helägda bolagen Landstingsbostäder i Jämtland AB och Länstrafiken i Jämtland AB har konsoliderats. Övriga engagemang i olika organisationer redovisas nedan i text.

Region Jämtland Härjedalen		
Landstingsbostäder i Jämtland AB		Länstrafiken i Jämtland AB
Samordningsförbundet i Jämtlands län	Gemensam nämnd för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter	Stiftelsen Jamtli
Norrlands nätverk för musikteater och dans		Norrlandstingens regionförbund
Stiftelsen Zenit	Gemensam nämnd, närvård Frostviken	Bostadsrättsföreningen Åkerärtan
Naboer AB		Inera AB
Peak Region AB	Torsta AB	Norrtåg AB
Bostadsrättsföreningen Lugnviks Centrum	AB Transitio	Vattenbrukscentrum Norr AB
Mittnordenkommittén	Coompanion	Jämtland Härjedalen Turism
ALMI Företagspartner Mitt AB	Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF)	Bostadsrättsföreningen Torvalla Centrum
		Svenskt ambulansflyg

Landstingsbostäder i Jämtland AB,

ägarandel 100 procent

För 2018 redovisas ett plusresultat på cirka 4,6 miljoner kronor. Omsättningen var 29 miljoner kronor och balansomslutningen 91,3 miljoner kronor. Soliditet 38 procent. Bolaget har ett eget kapital på 33,7 miljoner kronor.

Landstingsbostäder i Jämtland AB är ett allmännyttigt bostadsbolag ägt av Region Jämtland Härjedalen. Genom ägardirektiv tydliggörs Region Jämtland Härjedalen intentioner utöver vad som framgår av gällande bolagsordning. Bolagets verksamhet ska bedrivas för Region Jämtland Härjedalen, i första hand, i rekryteringsbefrämjande syfte. Styrning sker i form av avkastningskrav

Verksamheten är lokaliserad inom tre områden: centrala staden 241 lägenheter, Solliden med 101 lägenheter, Mariedal på Frösön med 118 lägenheter samt Birkavägen i Ås inom Krokoms kommun med 7 lägenheter. Totalt 467 lägenheter med en sammanlagd lägenhetsyta om 30 970 kvm. Dessutom finns 231 garage och 156 bilplatser. Bolaget äger vidare 11 bostadsrättslägenheter i 8 föreningar, varav en lägenhet i Åre kommun, en lägenhet i Funäsdalen och övriga i Östersunds kommun. Beståndet är detsamma som 2017.

Flyttningsfrekvensen är fortsatt hög inom bolaget och ligger på 22 procent under 2018 vilket är 4 procent mer än föregående år. Då ingår inte de 16 lägenheter som Region Jämtland Härjedalen hyr av bolaget och i sin tur hyr ut möblerat för korttidsboende och i några fall direkt till olika enheter inom sjukhuset.

Bolagets verksamhet ska bedrivas för ägaren, i första hand, i rekryteringsfrämjande syfte och vid uthyrning ska fastställd prioriteringsordning (4 prioriteringsgrupper) gälla. Under året förmedlades 94 (87) lägenheter

Åldersstrukturen i beståndet präglas av hög andel fastigheter byggda under åren 1950-1970 varför bolaget fortsätter att underhålla i hög utsträckning. Den höga omflyttningen medför också fortsättningsvis omfattande kostnader för det löpande lägenhetsunderhållet.

Bolaget följer viljeinriktningen i Region Jämtland Härjedalens miljöpolicy i sin verksamhetsutövning. I all upphandling har stor vikt lagts vid att de företag som skall utföra arbete för bolagets räkning har dokumenterade miljöprogram och också metoder och rutiner för uppföljning av dessa. Bolaget har en miljöpolicy och miljöplan i tillämpliga delar enligt ISO 14001 och EMAS. Lagbevakning inom miljöområdet görs fyra gånger per år och miljöplanen uppdateras årligen. Styrelsen beslutar om nya mål vart annat år.

Vid förhandlingar med Hyresgästföreningen Region Norr i början av 2018 beslutades om hyreshöjning med

1,1 procent för bostäder från och med 1 juli 2018. Den här hyresnivån gäller fram till 1 april 2019, nya hyresförhandlingar påbörjas under mars 2019. Bolaget har fortfarande lägre hyresnivåer än den stora allmännyttan på orten som är Östersundshem och målet är att närma sig Östersundshems hyresnivåer. Detta för att kunna fortsätta underhålla fastigheterna efter behov samt förbättra avkastningen på bolaget enligt ägarnas krav.

Efterfrågan på hyresrätter i Östersund är fortsatt hög och efterfrågan på bolagets lägenheter har fortsatt att öka under året. Bolaget inhämtar information från Östersunds kommuns mark- och exploateringskontor om vilka markområden i Östersund som kan vara lämpliga för bostadsbyggande i framtiden och där det pågår planändringar. Under 2018 har inga områden varit aktuella för vidare kalkylering för eventuell produktion av hyresrätter. Vidar har bolaget bevakat utbud av flerbostadshus som har varit till salu via mäklare i Östersund/Frösön.

Länstrafiken i Jämtlands län AB,

ägarandel 100 procent

För 2018 redovisas ett minusresultat på cirka 1 miljon kronor som balanseras i ny räkning. Omsättningen var 479,4 miljoner kronor och balansomslutningen 36,8 miljoner kronor. Soliditet 13 procent. Bolaget har ett eget kapital på 4,7 miljoner kronor.

Länstrafiken har getts i uppdrag att verkställa Region Jämtland Härjedalens och kommunernas uppgifter som ansvariga för särskild kollektivtrafik i nedanstående omfattning:

Länstrafikens uppdrag är att samordna de samhällsbetalda resorna oavsett om det är kommunerna, Region Jämtland Härjedalen eller Länstrafiken som har ansvaret för dessa. Detta sker genom att Länstrafiken bedriver:

- Beställnings- och samordningsfunktion (BC) för samhällsbetalda resor
- Transporttjänster avseende särskild kollektivtrafik

Verksamheten skall bedrivas med hjälp av entreprenörer som upphandlas i konkurrens, alternativt i egen regi. Verksamheten skall bedrivas så att:

- Samordning och planering av resor minimerar kostnaden för verksamheten och
- Överenskommen kvalitet på resor och tjänster upprätthålls

Länstrafiken skall vidare:

- Aktivt arbeta med utveckling av resmöjligheter för att minska behovet av särskild kollektivtrafik genom att fler skall kunna nyttja den allmänna kollektivtrafiken

De kommuner som så väljer kan överlåta samtliga uppgifter för handläggningen av färdtjänst respektive

riksfärdtjänst till Kollektivtrafikmyndigheten, dvs. även myndighetsutövningen.

Länstrafiken sköter utredningsarbetet och myndigheten fattar de formella besluten.

Region Jämtland Härjedalen samt Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda och Åre kommun är Länstrafikens uppdragsgivare och samtliga har valt att överlämna myndighetsutövningen.

Länstrafiken i Jämtlands län AB Mål	Målet uppfyllt	Kommentarer
Restidskvot tåg-bil högst 0,8	Nej	Storlien – Östersund 0,84 Duved - Östersund 0,86 Sundsvall - Östersund 0,95
Kollektivtrafikens marknadsandel ska öka	Ja	Länstrafiken mål 9%, utfall 11%, Tåtortrafikens mål 16%, utfall 17%
Minskade nettoutsläpp av CO2	Vet ej	Mål 0,65, utfall ej tillgängligt
Antal resor ska öka med 1% per år 2017-2020	Nej/Ja	Länstrafiken -2,68% och Tåtortrafikens +2,65%
Länstrafiken erbjuder resealternativ som passar mina behov, andelen ska öka.	Ja	Länstrafiken mål 22% utfall 28%. Tåtortrafikens mål 46% utfall 49%
Tillgänglighet i den allmänna kollektivtrafiken ska öka	Ja i Tågtrafik Norrtåg, Interregional trafik och Tåtortrafik	Andelen fordon med låggolv eller hiss i tågtrafik, interregionaltrafik och tåtortrafik ska öka. I stomlinjetrafiken finns för närvarande 25 fordon med låggolv/hiss. Beräknas vara i trafik t o m slutet av 2019, då ny avtalsperiod börjar.
Nöjdhet med färdtjänstresa	Ja	Ska uppgå till minst 90%, utfall 96%
Länstrafikens självfinansieringsgrad ska öka, mål 2018 47 %	Nej	Utfall 37%

Övriga organisationer

Norrtåg AB

ägarandel 25 procent

Bolaget uppvisar ett nollresultat. Omsättningen exklusive driftsbidrag uppgick till 170,9 miljoner kronor. Driftbidraget från ägarna var 120,8 miljoner kronor och årets överskott om 13,4 miljoner kronor har balanserats som avräkningsskuld till ägarna då intäkter och driftbidrag har minskats med motsvarande belopp. Balansomslutningen uppgick till 189,4 miljoner kronor.

Norrtågs uppdrag är att bedriva persontrafik, genom avtal med trafikföretag, med tåg inom och i anslutning till de fyra nordligaste länen samt därmed förenlig verksamhet. Norrtåg är huvudsakligen verksamt på marknaden för regional och interregional tågtrafik. Därutöver ska bolaget tillhandahålla tågfordon och en verkstad. Verksamheten finansieras av regionerna/landstingen i de fyra nordligaste länen tillsammans med staten.

Norrtåg och operatören har tillsammans analyserat systemets brister vilket har lett till omfattande åtgärdsprogram för att Norrtågstrafiken ska vara bättre rustad för vinterperioden och förbättra sin förmåga att klara större störningar. Åtgärderna ska förbättra både lång och kortsiktigt. Bolaget har även arbetat med att förbättra kommunikationen med resenärerna.

AB Transitio

ägarandel 5 procent

Bolaget visar ett resultat på cirka 66 tusen kronor. Omsättningen har varit 0,5 miljoner kronor med en balansomslutning på 3 210 miljoner kronor och en soliditet på 1 procent.

Region Jämtland Härjedalen äger tillsammans med andra svenska trafik huvudmän AB Transitio som är ett samverkansorgan.

År 2006 behövde Länstrafiken tåg för trafiken på Mittlinjen. Ett antal landsting hade några år tidigare startat ett bolag, Transitio AB, för upphandla och finansiera tåg. Genom att bli delägare i bolaget kunde Länstrafiken nyttja Transitios sakkunskaper och möjlighet att skaffa finansiering. Villkoret för att bli delägare var att Länstrafikens huvudmän tecknade en solidarisk borgen för hela bolagets åtaganden. Beloppet uppgick till 8 miljarder kronor. Varje landsting har regressrätt mot övriga landsting. Därigenom behöver respektive landsting bara bära kostnaderna för sin del av avtalen. Se not 22. AB Transitios uppgift är att anskaffa spårfordon för främst regional järnvägstrafik åt svenska trafik huvudmän. Syftet är att genom den samordnade anskaffningen minimera kostnaderna för fordonsförsörjningen. AB Transitio har även en mäklarroll när det gäller omfördelningen av fordon mellan användare för att nå ett effektivt fordonsutnyttjande.

Stiftelsen Jamtli

ägarandel 33 procent

För 2018 redovisas ett plusresultat på 2,5 miljoner kronor. Omsättningen var 86,1 miljoner kronor och nettomsättningen 24,1 miljoner kronor och balansomslutningen 79,7 miljoner kronor med en soliditet på 31,0 procent. Stiftelsen Jamtli har inte inkommit med svar på måluppfyllelse.

Stiftelsen Jamtli ska förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska i huvudsak inom Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet och närstående kulturell verksamhet.

Stiftelsen Jamtli är moderstiftelse med 5 dotterbolag, Härjedalens Fjällmuseum AB, Jämtland Teknikland AB, The Nordic Centre om Heritage Learning and Creativity AB, Världsarv Ragundadalen AB samt Restaurang Hov.

Under året invigdes den nya arenan för konst- och designupplevelser, Nationalmuseum Jamtli. Jamtlis stugby har varit fullt driftsatt under året, där Jamtli tillsammans med Östersunds kommun, Östersundshem och Hej Främling har skapat boende och aktiviteter för människor. För stiftelsen Jamtli ökade antalet besökare från föregående år med cirka 3 procent. Även för dottermuseerna Härjedalens fjällmuseum AB och Teknikland AB ökade antalet besöker i jämförelse med föregående år.

Den ekonomiska situationen har under året varit pressad med en ansträngd likviditet på flera håll inom koncernen. Det beror främst på stora investeringar i nya Nationalmuseum Jamtli och på att de bidragsprojekt som bedrivs inom koncernen har en fördröjd inbetalning av medel i jämförelse med när utbetalningar i projekten sker. Under 2018 sade det arrenderade företaget för restaurangverksamheten upp sitt avtal. Från och med 2019 drivs därför restaurangverksamheten i Restaurang Hov AB. Dessutom avslutas samarbetet med Jämtlands Gymnasium efter nästan 10 år sommaren 2019.

Koncernen strävar efter en allt högre grad av egen finansiering. Verksamheter i och utveckling av koncernen är beroende av projektfinansieringar. Risker som följer med att vara beroende av projektfinansiering är att konkurrensen om till exempel europeiska och nordiska programmedel växer samtidigt som många av bidragsprojekten kräver egen medfinansiering.

Koncernens viktigaste ekonomiska utmaning är att stärka likviditeten. Med det som kan förutses i utvecklingen behöver stiftelsen under 2019-2021 vara extra återhållsam av hänsyn till likviditeten och har som mål att stärka denna med 2 miljoner kronor årligen.

Torsta AB,

ägarandel 40 procent

Det redovisade resultatet före dispositioner och skatt visar på en vinst på 23 tusen kronor jämfört med 0,9 miljoner kronor föregående år. Den stora skillnaden mot 2017 beror på att ersättningen för landsbygdsutvecklingsuppdraget minskades med kort varsel inför verksamhetsåret 2018 utan att relaterade kostnader kunde minskas lika snabbt. Omsättningen har varit 44,2 miljoner kronor och balansomslutningen 13,2 miljoner kronor.

Ägarnas målbeskrivning för bolaget enligt ägardirektivet och resultat för 2018

I nivå med rikspriser på Gymnasieutbildningarna	Ja
Resultat 3-5% och soliditet på 5-15%	Resultat Nej Soliditet Ja
Attraktiv utbildningsanordnare	Ja,
Kompetens inom jord, skog och vattenbruk	Ja
Vara en inspirationskälla för landsbygdsutveckling	Ja
Ta till vara möjligheter som finns i EU fondprogram	Ja
Nära samverkan med näringslivet	Ja

Peak Region Science Park AB,

ägarandel 15 procent

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Peak Region AB är en strategisk satsning för att utveckla en arena för att samordna gemensamma resurser för innovation och näringslivsutveckling. Bolaget ägs av Samling Näringsliv Jämtlands län Ekonomisk förening 55 procent, Region Jämtland Härjedalen 15 procent, Östersunds kommun 15 procent, Krokoms kommun 7,5 procent samt Åre kommun 7,5 procent.

Vattenbrukcentrum Norr AB,

ägarandel 20 procent

Företaget redovisar ett preliminärt rörelseresultat på 0,4 miljoner kronor med en resultatprognos på 0,2 miljoner kronor. Omsättningen har varit 7 miljoner kronor och balansomslutning 8,6 miljoner kronor.

Vattenbrukcentrum Norr AB (VBCN) driver tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) avelsprogram för röding och regnbåge. Forskning- och försöksverksamheten sker i bolagets anläggning i Kälarne. SLU står för den genetiska kompetensen och den forskningsmässiga ansatsen. Vattenbrukcentrum ansvarar för den dagliga driften och utför delar av det centrala i avelsprogrammen. Även näringen har en aktiv och betydande roll i avelsprogrammen.

ALMI Företagspartner Norr AB, *ägarandel 24,5 procent*

Almi redovisar ett preliminärt positivt driftresultat om 1,7 miljoner kronor jämfört med budgeterade minus 1 miljoner kronor. En förklaring kan vara att budgeten läggs innan all information om anslag och uppdrag finns tillgängliga.

Företaget har haft en omsättning på 31,2 miljoner kronor, en balansomslutning på 21,2 miljoner kronor och en soliditet på över 80 procent.

Bolaget ägs till 51 procent av moderbolaget i Almikoncernen Almi Företagspartner AB och 24,5 procent av vardera Västernorrlands Läns Landsting och Region Jämtland Härjedalen.

Almis verksamhet ska utgöra ett komplement till den privata marknaden avseende företagsbehov av finansiering och rådgivning. Koncernens verksamhet är organiserad i tre affärsområden - Lån, Riskkapital och Rådgivning. Almi Företagspartner Mitt AB är ett regionalt dotterbolag med verksamhet inom två affärsområden - Lån och Rådgivning. Bolaget har sitt säte i Jämtlands län, Östersund kommun och verksamheten bedrivs i Åre, Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall och Östersund.

Mål och måluppfyllelse enligt ägaranvisning har inte kommit in till Region Jämtland Härjedalen utan uppges bifogas till fullmäktiges möte.

Naboer AB, *ägarandel 11,8 procent*

Bolaget räknar med ett 0 resultat. Omsättningen var 1,1 miljoner kronor med god likviditet.

En betydande del av Naboer ABs gränsöverskridande verksamhet bygger på operativa samarbete inom nätverk av offentliga instanser, föreningar och företag inom Jämtlands län och de båda fylkena i Trøndelag. Detta ska i sin tur skapa interregionala mervärden.

Jämtland Härjedalen Turism, *ekonomisk förening*

Resultatet uppgår till 0,3 miljoner kronor. Soliditet 53,8 procent. Balansomslutning var 5,8 miljoner kronor och omsättningen 11,7 miljoner kronor.

Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening (JHT) bildades 1995 och är den professionella och affärsmässiga branschorganisationen och samverkansplattformen för utveckling av besöksnäringen i Jämtland Härjedalen. JHT företräder regionens besöksnäringar i nationella och internationella sammanhang och samverkar med regionens destinationer, turistföretag, företrädare för offentlig sektor och intresseorganisationer med flera.

Finansiering har utgjorts av ett bidrag på 4 miljoner kronor lika fördelat från Region Jämtland Härjedalen och Jämtlands kommuner. En mer omfattande del i finansieringen är projektverksamhet där finansiering

kommer från Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen, EU, Tillväxtverket samt deltagande destinationer och privata företag.

Vid 2018 års Guldgala utsågs JHT tillsammans med Visita och Etour STF Jämtland Härjedalsfjällen till Årets Turismföretagare. Pristagaren är därmed också Jämtland Härjedalens nominerade till Stora turismpriset 2019.

Coompanion, *ekonomisk förening*

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Coompanion Jämtlands läns grunduppdrag om nyföretagande och medlemstjänster bedrivs på regional (och nationell) nivå genom företagssamverkan, vård- och omsorg, arbetsintegrerande socialt företagande, landsbygdsutveckling, sociala innovationer och samhälls-entreprenörskap.

Kommunalförbund

Norrandstingens regionförbund, *andel 25 procent*

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen 2018.

Region Norrbotten, Landstinget Västernorrland, Region Jämtland Härjedalen och Västerbottens läns landsting (fortsättningsvis kallade Norrandstingen), har sedan 2005 ett gemensamt kommunalförbund, Norrandstingens regionförbund. I den antagna förbundsordningen anges att regionförbundet ska vara ett samverkansorgan i norra sjukvårdsregionen för Norrandstingen i syfte att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter.

Regionförbundet har getts befogenheter att avtala om riks- och regionsjukvård. Sedan 2011-12-07 har regionförbundet också ansvar för Regionalt cancercentrum Norr och befogenhet att besluta om den regionala utvecklingsplanen för cancervården, inklusive nivåstrukturering inom cancervården på regional nivå. Budgetering och kostnadsansvar för region- och rikssjukvård ligger på respektive landsting/region. På folkhälsoområdet har förbundet enligt förbundsordningen ansvaret att ta fram strategiskt underlag för folkhälsoinriktade åtgärder i ett norrandsperspektiv.

Kommunalförbundet Norrlands nätverk för musikteater och dans (NMD),

andel 25 procent

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

NMD – är ett kommunalförbund bildat av landstingen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. I NMD ingår en barn- och ungdomsoperaensemble inom Estrad Norr i Östersund, Norrdans i Härnösand, NorrlandsOperan i Umeå samt Piteå Kammaropera. NMD:s uppdrag är att:

- Medverka till att musikteater och dans blir tillgänglig för alla i Norrland
- Administrera till NMD givna gemensamma bidrag
- Etablera NMD lokalt och regionalt samt utveckla nationella och internationella kontakter
- Övergripande koordinera de i förbundet ingående konstnärliga enheterna.

Samverkansförbund, nämnder med flera

Samordningsförbundet i Jämtlands län,

andel 25 procent

För 2018 redovisas ett plusresultat på 43 tusen kronor, vilket föreslås balanseras i ny räkning och det egna kapitalet då uppgår till 3,6 miljoner kronor.

Samordningsförbundet i Jämtlands län bildades som länsförbund 2011. Det är ett av Sveriges 80 samordningsförbund där kommuner, landsting, försäkringskassan och arbetsförmedlingen verkar för att samordna rehabiliteringsinsatser. Målgruppen är människor i åldrarna mellan 16 och 64 år med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Möjligheter ska skapas och stötta människor så att de kommer ut på eller närmar sig arbetsmarknaden. Lagen om finansiell samordning anger ramarna för verksamheten. Uppdraget är att bedriva utvecklingsarbete samt finansiera projekt, utvärderingar och uppföljningar samt sprida erfarenheter.

Årets tilldelning från förbundsmedlemmarna uppgår till 9,4 miljoner kronor. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bidrar med hälften av medlen, Region Jämtland Härjedalen med en fjärdedel och kommunerna med resterande fjärdedel.

Måluppföljning mot styrelsebeslut

Aktiva och fungerande LOKSAM-grupper i alla kommuner	Målet uppfyllt.
70 procent avslutade projekt skall vara implementerade.	Målet uppfyllt.
Erfarenheter av arbetssätt och metoder skall spridas i länet.	Målet uppfyllt.
Förbundets planerings-process och metoderna för genomförande av behovsanalyser ska utvecklas.	Målet uppfyllt.
Kunskap om finsamlagens olika möjligheter ska spridas i länet, exempelvis avseende möjligheterna till förebyggande insatser.	Målet uppfyllt.
Länsövergripande event ska genomföras	Målet uppfyllt.
Förbundets egna kapital ska vid årets slut inte överstiga Nationella rådets rekommendation om storlek på sparade medel-	Målet har inte uppnåtts.

Gemensam nämnd för närvård i Frostviken, gemensam nämnd Strömsunds kommun

För 2018 redovisas ett minusresultat på 1,1 miljoner kronor. Underskottet beror på att Gemensamma nämnden tvingades överta betalningsansvar från Försäkringskassan för ett LSS-ärende. Överklagan är gjord men beslut är inte klart ännu.

Samarbetsavtalet mellan Strömsunds kommun och Region Jämtland Härjedalen har pågått sedan 1 januari 2005. Parternas syfte med Gemensam nämnd för Närvård i Frostviken är att åstadkomma en kostnadseffektiv vård och omsorg med hög kvalitet i Frostvikenområdet.

Den gemensamma nämndens uppdrag styrs av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), socialtjänstlagen (2001:453) och lagen om särskilt stöd, LSS (1993:387) samt strategier, policys och upprättat avtal. Huvudarbetsgivare i uppdraget är Strömsunds kommun.

Nämndens verksamhetsområden är: Särskilt boende, trygghetsboende, hemtjänst, hälsocentral/ambulans, hemsjukvård, LSS-verksamhet och fotvård.

Gemensam nämnd för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter

Nämnden är en Gemensam Nämnd mellan Region Jämtland Härjedalen och länets samtliga kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter och hjälpmedel.

Ekonomiskt utfall 2018 var plus 40 tusen kronor, enligt budget. Överskottet beror på att nämnden inte haft någon kostnad under året för sekreterare vid nämndens sammanträden, vilket område diagnostik, teknik och service fakturerade nämnden fram till 2016.

Nämnden har under året arbetat i enlighet med de två styrdokumenterna och har också genomfört sitt arbete utifrån uppsatta mål i nämndens egen verksamhetsplan och sammanträdesplanering. Under året har nämnden haft fyra sammanträden.

Redovisningen av nämndens måloppfyllelse visar att måloppfyllelsen är god. Fyra av nämndens sju mål har uppfyllts. Ett mål har en avvikelse på mindre än 10 procent. Två mål har inte uppfyllts. För de målen fortsätter arbetet under 2019.

Bostadsrättsföreningen Åkerärtan, ägarandel 64 procent

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Föreningen äger fastigheterna Åkerärtan 1 och Kartboken 1, som är byggda 1977. Bostadsrättsföreningen upplåter lägenheter och lokaler, i dessa fastigheter, bland annat Odensala hälsocentral.

Föreningen har en 30-årig underhållsplan som årligen uppdateras. Planen ligger till grund för styrelsens beslut om fondering eller nyttjande av fondmedel.

Brf Lugnviks centrum, ägarandel 10 procent

Inget bokslut har inkommit till Region Jämtland Härjedalen 2018.

Föreningens fastighet utgörs av Lugnviks Centrum 2 och innehåller bland annat Lugnviks hälsocentral. Byggnadsår 1976-82.

Brf Torvalla centrum, ägarandel 16 procent

För 2018 redovisas ett minusresultat på -0,4 miljoner kronor. Nettoomsättningen har varit 4,8 miljoner kronor. Balansomslutning 87,6 miljoner kronor. Soliditet 66,7 procent.

Föreningen äger fastigheterna Bakbordet 1, Degspaden 1 och Spritsen 1, byggd år 1986 i vilken man upplåter lägenheter och lokaler. Bostadsrättsföreningen är ett privatbostadsföretag enligt inkomstskattelagen (199:1229).

Föreningen har vid årets slut tre röstberättigade medlemmar. Medlemmarna och andelstal är Östersunds kommun 80,3 procent, Region Jämtland Härjedalen 16,4 procent samt Jämtlands läns bibliotek 3,3 procent.

Avgiften höjdes 2018 med 7 procent. Årsavgiften är i genomsnitt 505 kr/m² för lokaler och 235 kr/m² för lägenheter 2019. Motivering till avgiftshöjningen är underhållsbehov och ökade taxekostnader för VA, sopor och värme, lika som ifjol.

Mittnordenkommittén

För 2018 redovisas ett plusresultat på 29 tusen kronor. Region Jämtland Härjedalens bidrag för 2018 var 0,14 miljoner kronor. Balansomslutningen var 3,7 miljoner kronor.

Mittnordenkommittén samarbetar med avsikt att främja hållbar utveckling och tillväxt i Mittnorden baserad på historiskt och kulturell samhörighet och gemensamt regionalt utvecklingsintresse. Mittnordenkommittén är ett gemensamt Nordiskt gränsregionalt samarbetsorgan som verkat sedan 1978 inom de mittnordiska regionerna belägna från den ryska gränsen i öst till Atlanten i väst.

Mittnordenkommitténs prioriterade områden för gränsöverskridande samarbete är:
Övergripande samarbete för öst - västliga förbindelser och kultur. Specifikt samarbete gäller bioekonomi, landsbygdsutveckling och sociala innovationer samt folkhälsa.

Inera AB

Ingen årsredovisning har inkommit till Region Jämtland Härjedalen. Inera AB ägs från och med 2017 av SKL med landsting, regioner och kommuner som delägare. Region Jämtland Härjedalen och andra landsting äger 5 aktier var, tidigare 150 stycken.

Inera AB är en av flera utförare som samverkar kring genomförandet av Nationell eHälsa- strategin för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg. Målet är att stödja och effektivisera vården, stärka patientens ställning samt skapa god tillgänglighet till vården. Bolaget arbetar med hela kedjan från gemensam teknisk infrastruktur till IT-stöd för vårdens personal och publika informationstjänster till hela Sveriges befolkning.

Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF)

Ingen årsredovisning har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Ägare är alla landsting och regioner. LÖF är ett svenskt försäkringsbolag inom patientförsäkring. LÖF är ett ömsesidigt bolag som försäkrar landstingens och regionernas ansvar gentemot patienter som skadas i samband med hälso-, sjuk- och tandvård. Sveriges landsting och regioner är ägare av LÖF. Bolaget står under Finansinspektionens tillsyn. Verksamheten omsätter årligen 1 miljard kronor och har en

balansomslutning på 8 miljarder kronor med 160 medarbetare som arbetar med försäkring, skadereglering och patientsäkerhet.

LÖF har som ett av sina uppdrag att arbeta för en ökad patientsäkerhet i svensk sjukvård. LÖF verkar genom att stödja sina ägare landsting och regioner, samt professionella organisationer, i deras pågående patientsäkerhetsarbete.

Stiftelsen Zenit

Ingen årsredovisning har inkommit till Region Jämtland Härjedalen. Stiftelsen Zenit har som huvudmän Östersunds kommun, Jämtkrafts stiftelse för forskning, Jämtlands läns landsting och Mittuniversitetet.

Under åren har verksamheten genererat ett kapital. I enlighet med stiftelsens ändamål används avkastningen till att stimulera kommersialisering av affärsidéer som genereras i anslutning till högre utbildning. Särskilt intressant är idéer sprungna ur studentgrupperna. Insatserna till studentföretagen satsas på kommersiella grunder och återbetalas om några år i form av royalty på omsättning, om företaget utvecklas positivt. Som alternativ har också ett avtal med konvertering av aktier tagits fram.

Svenskt ambulansflyg, Landsting och regioner i samverkan.

Region Jämtland Härjedalens medlemsbidrag var 2018 0,8 miljoner kronor och andelskapitalet vid bildandet var 1,3 procent det vill säga 0,1 miljoner kronor.

Från 2020 ska Svenskt Ambulansflyg sköta all ambulansflygverksamhet med flygplan i Sverige på uppdrag av samtliga landsting och regioner. Tanken med upprättandet av Svenskt ambulansflyg är att det ska ge samordningsvinster och borga för hög kvalitet över lång tid. För patienterna ska det innebära att de får ökade möjligheter för vård på lika villkor oavsett var i landet man bor – ett snabbt och säkert sätt att förflytta patienter som behöver specialistvård.

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund. Verksamheten är under uppbyggnad och förväntad driftstart är 2020. En erfaren operatör ska sköta operativ och teknisk drift av de 6 stycken specialanpassade flygplan som förväntas genomföra cirka 6 000 transporter per år. Svenskt Ambulansflyg ska bemanna flygplanen med medicinsk personal och portabel medicinsk utrustning och sköta koordinering och övervakning av verksamheten genom en egen flygkoordineringscentral.

RESULTATRÄKNING

Resultaträkning i miljoner kronor		Region Jämtland Härjedalen 2017	Region Jämtland Härjedalen 2018	Sammanställd redovisning 2018
Verksamhetens intäkter	Not 1	719,3	775,7	1082,4
Verksamhetens kostnader	Not 2	-4746,2	-4920,4	-5217,3
Avskrivningar	Not 3,4	-123,7	-137,3	-142,0
Verksamhetens nettokostnader		-4150,6	-4282,0	-4276,9
Skatteintäkter	Not 5	2832,8	2905,7	2905,7
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	1100,3	1148,0	1148,0
Finansiella intäkter	Not 7	15,7	15,4	15,4
Finansiella kostnader	Not 8	-34,3	-35,5	-36,2
Aktuell skatt		0,0	0,0	-1,2
Resultat före extraordinära poster		-236,1	-248,5	-245,2
Årets resultat		-236,1	-248,5	-245,2

Budget och utfall 2018 i miljoner kronor	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Verksamhetens intäkter	700,4	775,7	75,2
Verksamhetens kostnader	-4 621,9	-4920,4	-298,5
Avskrivningar	-130,4	-137,3	-6,9
Verksamhetens nettokostnader	-4 051,9	-4282,0	-230,2
Skatteintäkter	2 920,3	2905,7	-14,6
Generella statsbidrag	1 155,2	1148,0	-7,2
Finansiella intäkter	12,3	15,4	3,1
Finansiella kostnader	-36,0	-35,5	0,4
Resultat före extraordinära poster	0,0	-248,5	-248,5

BALANSRÄKNING

Balansräkning i miljoner kronor	Region Jämtland Härjedalen 2017	Region Jämtland Härjedalen 2018	Sammanställd redovisning 2018
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	Not 9 9,5	5,2	5,2
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 10 655,5	698,1	782,7
Maskiner och inventarier	Not 11 240,7	238,0	240,6
Finansiella anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar	Not 12 64,5	64,5	51,5
Summa anläggningstillgångar	970,3	1 005,8	1 080,0
Omsättningstillgångar			
Förråd	Not 13 13,4	14,4	14,4
Kortfristiga fordringar	Not 14 245,8	236,8	272,0
Kortfristiga placeringar	Not 15 376,4	449,3	449,3
Kassa och bank	Not 16 234,4	224,3	227,4
Summa omsättningstillgångar	870,0	924,8	963,1
SUMMA TILLGÅNGAR	1 840,3	1 930,6	2 043,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 17		
Eget kapital	-75,7	-311,8	-290,9
Årets resultat	-236,1	-248,5	-245,2
Summa Eget kapital	Not 18 -311,8	-560,3	-536,1
Avsättningar			
Avsättning pensioner	1 018,4	1 127,9	1 127,9
Avsättning särskild löneskatt	247,1	273,6	273,6
Avsättning skatt och övriga avsättningar	0,0	0,0	0,8
Summa avsättningar	Not 19 1 265,5	1 401,5	1 402,3
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 20 107,1	280,0	328,4
Kortfristiga skulder	Not 21 779,5	809,3	848,5
Summa skulder	886,6	1 089,3	1 176,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 840,3	1 930,6	2 043,1

Ansvarsförbindelser, panter mm se not nr 22

KASSAFLÖDESANALYS

Den löpande verksamheten i miljoner kronor	Region Jämtland Härjedalen	Region Jämtland Härjedalen	Sammanställd redovisning
	2017	2018	2018
ÅRETS RESULTAT	-236,1	-248,5	-245,2
Justering för avskrivningar	123,7	124,7	129,4
Justering för nedskrivningar	0,0	12,6	12,6
Justering för reavinst/förlust	0,1	1,1	1,1
Justering för gjorda avsättningar	79,4	136,0	130,9
Verksamhetens nettokostnader justerade för ej likviditetspåverkande poster	-32,9	26,0	28,7
JUSTERING FÖR RÖRELSEKAPTIALETS FÖRÄNDRING			
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	1,2	-1,0	-1,0
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	-34,0	9,0	10,3
Ökn(-)/minskn(+) korta placeringar	91,9	-72,8	-72,8
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	61,4	29,8	30,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten	120,4	-35,0	-32,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella anläggningstillgångar	-96,4	-174,1	-181,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,4	0,1	0,1
Kassaflöde från den löpande investeringsverksamheten	-96,0	-174,0	-181,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Minskning av långfristiga fordringar	0,1	0,1	0,1
Ökning långa skulder	100,0	173,0	173,0
Minskning långa skulder	-2,4	-0,1	-1,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	97,7	173,0	171,7
ÅRETS KASSAFLÖDE	89,2	-10,1	-14,0
Likvida medel vid årets början	145,0	234,4	241,5
Likvida medel vid periodens slut	234,4	224,3	227,4
Förändring av likvida medel	89,4	-10,1	-14,0

Driftredovisning

Driftredovisning är ett sätt att visa hur verksamhetens kostnader och intäkter är fördelade på landstingets kärnverksamheter, hälso- och sjukvård och regional utveckling. Kostnader och intäkter som inte under året bokförs direkt på någon av kärnverksamheterna fördelas ut efter schablon. Exempel på en kostnad som fördelas ut är pensionskuldsökningen.

Driftredovisningen är uppställd enligt den verksamhetsindelning som är framtagen av Sveriges kommuner och landsting. Driftredovisningen visar inom vilka verksamhetsområden resurserna använts under året. Nettoavvikelsen visar huruvida det använts mer än vad som budgeterats (-) eller mindre (+).

Verksamhetsområden miljoner kronor	Budget			Utfall			Netto- avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	
Primärvård	1 690	898	793	1 921	1 090	831	-38
Specialiserad somatisk vård	2 779	653	2126	3 100	779	2321	-195
Specialiserad psykiatrisk vård	417	80	337	425	98	327	10
Tandvård	334	217	117	321	209	112	4
Övrig hälso- och sjukvård	442	144	299	498	171	327	-28
Politisk verksamhet avseende hälso- och sjukvård	29	0	29	29	2	28	1
Utbildning	86	57	29	98	73	25	4
Kultur	102	40	62	111	52	60	2
Trafik och infrastruktur	239	7	232	235	9	227	5
Allmän regional utveckling	62	24	38	76	41	36	2
Politisk verksamhet avseende regional utveckling	4	0	4	5	1	4	0
Summa	6 185	2120	4065	6 820	2 524	4 296	-232

Driftredovisningen visar på en differens på minus 232 miljoner kronor mellan verksamhetens budgeterade nettokostnad och utfall. I Region Jämtland Härjedalens resultaträkning visas en differens på minus 248 miljoner kronor. I driftredovisningens kostnader, både utfall och budgeterat, ingår internkostnadsränta (på

investeringar). Den ingår däremot inte i Jämtland Härjedalens resultaträkning, där är alla interna kostnader och intäkter eliminerade. I driftredovisningens budgeterade kostnader ingår 13 miljoner kronor i internräntekostnader och i kostnadsutfallet 14 miljoner kronor.

Särredovisning av tandvård 2018

I januari 2017 fattade styrelsen för Region Jämtland Härjedalen beslut om "Regler för ekonomisk redovisning av tandvårdsverksamhet. Beslutet innebär att Region Jämtland Härjedalen ska följa den nationellt överenskomna modellen för särredovisning av tandvård. Beslutet beskriver även hur de olika kraven i modellen uppfylls. Nedan presenteras de delar som ska ingå i den årliga transparensredovisningen enligt modellen.

2018 års transparensbokslut visar ett underskott i den konkurrensutsatta delen av verksamheten på - 5,5 miljoner kronor. I underskottet finns kostnadsposter för överskottskrav 4 miljoner kronor och återbetalningskrav avseende en tredjedel av 2017 års underskott, 1,8 miljoner kronor. Resultatet för den konkurrensskyddade delen är minus 2,4 miljoner kronor. Underskottet beror på ökade kostnader för specialisttandvård för barn och unga vuxna på grund av de utökade åldersgrupperna för kostnadsfri tandvård, -4,4 miljoner kronor. Inga ytterligare medel har tillskjutits för att täcka det

utökade uppdraget. Detta motverkas 2018 bland annat av att ersättning avsatt för ST utbildning inte nyttjats fullt ut +1,1 miljoner kronor.

Enligt styrelsens beslut ska underskottet i den konkurrensutsatta delen överföras till nästkommande verksamhetsår. Underskottet ska återbetalas inom tre år. För år 2019 innebär detta att återbetalningen av underskott ackumuleras enligt nedan.

Återbetalning	Tkr
1/3-del av 2017 års underskott som ej återbetalts enl. plan 2018	1761
1/3 del av 2017 års underskott att återbetala 2019	1761
1/3-del av 2018 års underskott (55 35 tkr-17 61 tkr) att återbetala 2019	1258r
Totalt återbetalningskrav 2019	4780

Sammanställning per verksamhetsgren fördelat på konkurrensutsatt och konkurrensskyddad verksamhet

*) KUV= Konkurrensutsatt verksamhet KSV=Konkurrensskyddad verksamhet

Verksamhetsgrenar	KUV/KSV*	Summa intäkter	Summa kostnader	Årets resultat
Barn- och ungdomstandvård				
Allmäntandvård ersättning 3-22 år	KUV	33 187	-35 336	-2 149
Befolkningsansvar	KSV	12 182	-11 535	647
Specialisttandvård	KSV	8 571	-12 985	-4 414
Vuxentandvård				
Allmäntandvård vuxna	KUV	62 089	-67 517	-5 428
Befolkningsansvar	KSV	14 112	-13 186	926
Specialisttandvård	KUV	9 905	-7 762	2 143
Uppsökande tandvård, nödvändig tandvård till vissa äldre och funktionshindrade och tandvård som ett led i kortvarig sjukdomsbehandling	KUV	9 951	-10 052	-101
Särskilda uppdrag				
Folkhälsoinsatser	KSV	460	-494	-34
Kompetensförsörjning	KSV	3 363	-2 252	1 111
Tolkar, sjukresor	KSV	1 979	-1 745	234
Offentlighet och förvaltning	KSV	4 486	-5 577	-1 091
Ofördelat	KSV	185		185
Stab/Kansli				
Stab/Kansli	KUV	6 376	-6 376	0
SUMMA FOLKTANDVÅRD				
		166 846	-174 817	-7 971
RESULTAT KONKURRENSSKYDDAD (KSV)				
		45 338	-47 774	-2 436
RESULTAT KONKURRENSUTSATT (KUV)				
		121 508	-127 043	-5 535
SUMMA FOLKTANDVÅRD				
		166 846	-174 817	-7 971

Noter till räkenskaperna

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

Not 1 Verksamhetens intäkter (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter enligt driftsredovisning	2368,0	2424,9	2523,7
Avgår interna intäkter	-1631,9	-1705,6	-1748,0
Summa	736,1	719,3	775,7
Patientintäkter och andra avgifter	127,2	118,2	117,7
Försäljning av hälso- och sjukvård, exkl. tandvård	183,9	180,7	182,5
Försäljning av tandvård	21,2	19,6	24,3
Försäljning inom regional utveckling	4,4	3,2	4,2
Försäljning av medicinska tjänster	16,6	17,1	19,4
Försäljning av tekniska tjänster	55,9	54,6	54,2
Försäljning av material och varor	32,3	34,0	35,8
Erhållna bidrag	265,3	258,5	304,6
Övriga intäkter	29,4	33,5	33,1
SUMMA	736,3	719,3	775,7

Not 2 Verksamhetens kostnader (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Verksamhetens kostnader enligt driftsredovisning *	6332,9	6575,5	6805,7
Avgår interna kostnader	-1631,9	-1705,6	-1748,0
Avgår avskrivningar	-120,6	-123,7	-137,3
Summa	4 580,4	4 746,2	4 920,4
Kostnader för personal och förtroendevalda	2377,4	2487,2	2625,6
varav utbetalda pensioner uppgår till	128,4	116,1	130,2
Köp av verksamhet	482,0	479,4	503,5
Verksamhetsanknutna tjänster	317,9	332,1	287,1
Läkemedel	511,6	524,1	552,8
varav läkemedel inom läkemedelsreformen, inklusive rabatter	298,1	416,8	442,5
Material och varor	137,5	136,7	140,7
Lämnade bidrag	267,5	274,9	292,7
Reaförlust, maskiner och inventarier	0,6	0,1	1,2
Övriga verksamhetskostnader	486,1	511,8	517,0
varav lokal- och fastighetskostnader **	92,9	96,8	97,4
varav sjukresor	76,8	81,5	80,8
varav försäkringsavgifter och övriga rikskostnader	22,6	25,4	26,9
därav kundförluster	5,3	5,8	6,9
SUMMA	4 580,4	4 746,2	4 920,4

* I driftredovisningen ingår även internränta på avskrivningar 14,7 mkr i verksamhetens kostnader, 6 806 +14 = 6 820 mkr

**Upplysning om leasing, bland annat hyra av lokaler, lämnas i not 23

Not 3 Avskrivningar/Nedskrivningar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Avskrivningar immateriella tillgångar	4,3	4,3	4,3
Avskrivningar byggnader och anläggningar	49,8	51,3	52,0
Avskrivningar maskiner och inventarier	13,1	14,8	14,1
Avskrivningar medicinteknisk utrustning	33,5	33,2	33,2
Avskrivningar övriga maskiner och inventarier	6,6	6,5	6,4
Avskrivningar hjälpmedel	13,4	13,7	14,4
Nedskrivning vindkraftverk	0,0	0,0	12,6
Nedskrivning övrigt	0,0	0,0	0,2
SUMMA	120,6	123,7	137,3

Not 4 Jämförelsestörande poster (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Reavinst	0,2	0,0	0,1
Nedskrivning vindkraftverk ingår i avskrivningar	0,0	0,0	12,6
SUMMA	0,0	0,0	12,7

Not 5 Skatteintäkter (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Preliminär skatteinbetalning	2734,4	2841,8	2918,1
Preliminär slutavräkning innevarande år	-12,6	-13,4	-2,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	4,3	4,4	-9,5
Övriga skatter	0,1	0,0	0,0
SUMMA	2 726,2	2 832,8	2 905,7

Not 6 Generella statsbidrag (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Särskild ersättning rehabilitering och behandlingsinsatser	0,8	0,8	0,7
Läkemedelsbidrag	318,2	337,5	354,5
Utjämningsbidrag			0,0
Inkomstutjämning	597,9	636,9	654,7
Kostnadsutjämning	41,4	43,2	46,0
Generellt statsbidrag	99,7	104,8	101,7
Regleringsavgift	-55,7	-51,0	-39,3
Kostnadsutjämningsavgift	-5,1	0,0	0,0
Riktat statsbidrag Förstärkning hälso- och sjukvård	13,0	0,0	0,0
Tillfälligt riktade statsbidrag	0,0	0,0	1,8
Tillfälligt bidrag för flyktingsituationen, 29,3 mkr	27,1	28,2	27,9
SUMMA	1 037,4	1 100,3	1 148,0

Not 7 Finansiella intäkter (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Utdelningar	2,4	2,5	2,4
Bankränta	0,0	0,1	0,0
Ränta utelämnade lån	0,1	0,0	0,3
Ränta på kortfristiga placeringar	1,2	0,0	0,0
Ränta på finansiella anläggningstillgångar	7,7	9,6	12,1
Försäljningspris vid vinst försäljning finansiell anläggningstillgång	0,0	1,1	0,0
Realisationsvinst vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	0,0	1,5	0,3
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,6	0,0
Ränta på kundfordringar	0,3	0,3	0,3
SUMMA	11,7	15,7	15,4

Not 8 Finansiella kostnader (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ränta på leverantörsskulder	0,1	0,1	0,1
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar, Länstrafikens kaptialtillskott	0,0	8,0	0,0
Räntedel årets pensionskostnader	5,6	20,7	27,9
Bankkostnader	0,2	0,4	0,8
Räntedel årets löneskattekostnad	1,4	5,0	6,8
SUMMA	7,2	34,3	35,5

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

Not 9 Immateriella tillgångar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Redovisat värde vid årets början	18,1	13,7	9,5
Nyanskaffning	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-4,3	-4,3	-4,3
Avyttringar/Utrangering	-0,1	0,0	0,0
Förändring av bokfört värde	-4,4	-4,3	-4,3
Redovisat värde vid årets slut	13,7	9,5	5,2

Not 10 Mark och byggnader (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Redovisat värde vid årets början	667,5	664,9	655,5
Nyanskaffning	47,1	39,6	91,9
Avskrivningar	-49,8	-49,1	-52,0
Avyttringar	-0,9	0,0	0,0
Justering mellan Bygg och inventarier	1,1	0,0	2,7
Förändring av bokfört värde	-2,6	-9,5	42,6
Redovisat värde vid årets slut	664,9	655,5	698,1

Pågående investeringar avskrivs ej

Not 11 Maskiner och inventarier (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Redovisat värde vid årets början	258,2	254,8	240,7
Nyanskaffning	71,3	57,2	83,8
Pågående investering	-7,4	-0,4	-1,6
Avskrivningar	-66,6	-70,6	-81,0
Försäljning	-0,7	-0,1	-0,1
Utrangering	0,0	-0,2	-1,2
Justering mellan Bygg och inventarier	0,0	0,0	-2,6
Förändring av bokfört värde	-3,4	-14,1	-2,7
Redovisat värde vid årets slut	254,8	240,7	238,0

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Aktier o andelar			
Länstrafiken i Jämtlands län AB	8,0	8,0	8,0
Länstrafiken i Jämtlands län AB, aktieägartillskott 2017	0,0	8,0	8,0
Länstrafiken i Jämtlands län AB, nedskrivning 2017	0,0	-8,0	-8,0
HSB Brf Torvalla centrum (Torvalla hälsocentral)	7,1	7,1	7,1
HSB Brf Åkerärtan (Odensala hälsocentral)	1,3	1,3	1,3
Brf Lugnviks centrum (Lugnviks hälsocentral)	2,0	2,0	2,0
Landstingsbostäder i Jämtland AB	7,4	7,4	7,4
Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF)	17,1	17,1	17,1
Kommuninvest Ekonomisk förening	17,2	17,2	17,2
Almi företagspartner Mitt AB	0,5	0,5	0,5
Torsta AB	0,2	0,2	0,2
Mid Sweden Science Park AB	0,1	0,1	0,1
Vattenbrukscentrum Norr AB	0,1	0,1	0,1
Norrtåg AB	0,5	0,5	0,5
AB Transitio	1,0	1,0	1,0
Kommunalförbundet för svenskt ambulansflyg	0,1	0,1	0,1
Inera AB och övrigt diverse små andelar	0,4	0,3	0,3
Delsumma	63,0	62,9	62,9
Långfristiga fordringar			
Stiftelsen Jamtli	1,8	1,7	1,6
Delsumma	1,8	1,7	1,6
SUMMA	64,8	64,6	64,5

Not 13 Lager o förråd (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Centralförråd	5,2	5,5	6,3
Hjälpmiddelscentral förråd	4,7	4,4	4,4
Övriga förråd	4,6	3,5	3,7
SUMMA	14,5	13,4	14,4

Not 14 Kortfristiga fordringar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Kundfordringar, inkl värdereglering	51,9	57,6	61,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	59,6	62,8	75,8
Periodisering leverantörsfakturer	59,2	69,2	63,6
Mervärdesskatt	22,2	34,9	18,6
Övriga kortfristiga fordringar	0,2	0,3	0,2
Upplupna skatteintäkter	10,0	0,0	0,0
Projektredovisning, bland annat mot EU*	8,8	21,0	17,1
SUMMA	211,8	245,8	236,8

* I projektredovisningen är 548 tkr eller 0,5 Mkr projektskulder

Not 15 Kortfristiga placeringar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
1. Likviditetsportfölj			
Räntebärande värdepapper utgivna av:			
Svenska kommuner och landsting	10,0	0,0	0,0
Banker och bostadsinstitut med rating om lägst A-/A3	5,0	0,0	0,0
Värdepapper med lång rating om lägst A-/A3	20,1	0,0	0,0
Värdepapper svenska statsägda företag utan rating	8,0	0,0	0,0
Sammanstatta kapitalgaranterade instrument med rating om lägst A/A2	0,0	0,0	0,0
Delsumma	43,2	0,0	0,0
2. Värdepappersportfölj för framtida pensioner			
Svenska staten	15,0	0,0	0,0
Värdepapper med rating om lägst AAA/Aaa	58,5	20,0	20,0
Värdepapper med rating om lägst Aa3/AA-	50,0	10,0	0,0
Värdepapper med rating om lägst A3/NR	0,0	0,0	10,0
Värdepapper med rating om lägst A1/A	0,0	10,0	0,0
Värdepapper med rating om lägst WR/AAA	12,1	18,0	0,0
Värdepapper med rating om lägst Aa2/A+	0,0	20,0	0,0
Värdepapper med rating om lägst Baa3/BBB+	200,6	200,6	200,0
Fonder svenska aktier	0,0	2,4	7,2
Fonder utländska aktier	0,0	31,1	75,0
Räntefonder	0,0	21,8	97,1
Blandfonder	88,9	42,5	40,0
Delsumma	425,1	376,4	449,3
SUMMA	468,3	376,4	449,3

Not 16 Kassa, bank (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Kassa	0,1	0,1	0,1
Bank	144,8	234,2	224,1
SUMMA	145,0	234,4	224,3

Not 17 Eget kapital (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ingående eget kapital	121,2	-75,7	-311,8
Årets resultat	-196,8	-236,1	-248,5
UTGÅENDE EGET KAPITAL	-75,7	-311,8	-560,3

Not 18 Årets resultat enligt balanskravet (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Årets resultat enligt resultaträkning	-196,8	-236,1	-248,5
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,2	0,0	-0,1
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
Orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-197,0	-236,1	-248,6
Särskilda skäl			
Omställningskostnader, omorganisation	0,9	0,3	0,9
Balanskravsresultat	-196,1	-235,8	-247,7
Balanskravsresultat från tidigare år	-574,9	-771,0	-1 006,8
Summa att återställa	-771,0	-1 006,8	-1 254,5

Not 19 Avsättningar (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Avsättningar till pensioner	954,5	1018,4	1127,9
Avsättning särskild löneskatt	231,6	247,1	273,6
SUMMA	1 186,0	1 265,5	1 401,5
Årets förändring av ansvarsförbindelsen inkl löneskatt*	-90,2	-68,9	-61,3
Årets avsättning för pensioner inklusive löneskatt	61,0	79,5	136,0
förändring av finansiella placeringar	13,7	-48,7	72,8
<i>varav placerat i aktierelaterade placeringar</i>	<i>0,2</i>	<i>10,5</i>	<i>48,6</i>
<i>varav placerat i räntefonder och obligationer</i>	<i>13,5</i>	<i>-98,3</i>	<i>24,2</i>
<i>varav likvida medel i pensionsportföljen</i>	<i>0,0</i>	<i>39,1</i>	<i>0,0</i>
Ökning/minskning (+/-), medel använda i verksamheten	-42,9	59,3	1,9

*Ligger utanför balansräkningen, se not 22

Not 20 Långfristiga skulder (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Skuld Kommuninvest	0,0	100,0	273,0
Resultat likvidation Regionförbundet. Region Jämtland Härjedalen förvaltar. Regional utvecklingsnämnd beslutar om användning av pengarna	9,5	7,1	7,0
SUMMA	9,5	107,1	280,0

Not 21 Kortfristiga skulder (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Leverantörsskulder	224,0	246,1	248,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	79,6	75,2	97,9
Preliminärskatt innevarande år	38,9	41,9	41,4
Semesterlöneskuld	95,7	100,6	98,1
Innestående jourkompensation	19,8	20,8	21,7
Innestående övertid	8,4	9,3	9,6
Upplupna löner	6,7	7,0	7,3
Upplupna sociala avgifter	103,5	104,6	110,7
Pension individuell del	75,1	78,4	74,8
Momsskulder	2,3	2,2	2,7
Skulder staten	6,2	9,8	19,4
Förutbetalda skatteintäkter	12,6	21,5	25,8
Skatteskulder, preliminärskatt pensioner	0,4	2,3	0,0
Övriga skulder.	10,7	20,0	13,5
Fria projektmedel KFC (regional utvecklingsförvaltning)	1,3	1,3	1,3
Projektskulder (regional utvecklingsförvaltning)	8,3	10,6	11,2
Avräkningskonton	-2,4	1,0	0,6
**Avräkning forskningsanslag (projektbankbok konto 2898)	26,9	26,9	24,6
- varav villkorad återbetalning	8,8	2,9	3,1
SUMMA	718,1	779,5	809,3

*Saldot i projektbankboken konto 2898 innebär att Region Jämtland Härjedalen har fått pengar i förskott (externa) för att bedriva projekt under flera år, det vill säga en förutbetald intäkt. Ungefär hälften är villkorade för återbetalning om vi inte skulle förbruka projektmedlen. Återbetalning av medlen bedöms dock inte bli aktuellt då avsikten är att alla projektmedel ska förbrukas utifrån beslutade projektplaner.

NOT TILL ANSVARFÖRBINDELSER

Not 22 panter och ansvarsförbindelser (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelse pensioner	1 878,0	1 822,6	1 773,3
Ansvarsförbindelse särskild löneskatt	455,6	442,2	430,2
Borgensåtaganden och fastighetsinteckningar			
Fastighetsinteckningar Landstingsbostäder	54,5	54,5	54,0
AB Transitio (tågfordon Länstrafiken i Jämtland AB, Norrtåg AB)			
AB Transitios finansiering totalt, solidarisk borgen 4 201 mkr, proprie 1 783 mkr			
Region Jämtland Härjedalens del genom regressavtal	282,5	280,4	277,7
proprie	12,5	12,2	11,4
Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Jämtland Härjedalens ansvar för borgensförbindelse mot Kommuninvest uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 406 323 mkr och totala tillgångar till 404 804 mkr. Region Jämtland Härjedalens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 408,3 mkr (0,10086%) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 401,2 mkr (0,09873%)			
Region Jämtland Härjedalen ansvarar som delägare i Patientförsäkringen LÖF för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie landstinget har att erlägga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen.	16,5	18,0	17,3
Förvaltade fonder och stiftelsers tillgång	19,0	19,4	18,7
Summa	2853,4	3 048,8	3 392,1
Not 23 Leasing (miljoner kronor)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Under året har landstingets leasing/hyresavgifter uppgått till*	8,2	7,5	8,6
Framtida leasingavgifter förfaller till betalning enligt följande			
Inom 1 år	8,0	7,9	9,0
Inom 2 till 5 år	8,1	7,9	9,0
Senare än 5 år	4,1	3,2	4,3
Summa övriga leasing/hyresavgifter	28,4	26,5	30,9
Under året har landstingets hyresutgifter för fastigheter uppgått till	48,7	51,8	54,5
Framtida hyror för fastigheter förfaller till betalning enligt följande			
Inom ett år	50,3	52,8	56,3
Inom 2 till 5 år	205,2	215,0	225,0
Senare än 5 år	Saknas	Saknas	Saknas
Summa hyresutgifter fastigheter	304,2	319,6	335,8
Summa	332,6	346,1	366,7

NOTER TILL SAMMANSTÄLLDA REDOVISNINGEN

Not 24 Personal	Sammanställd redovisning	Region Jämtland Härjedalen	Landstingsbostäder i Jämtland AB	Länstrafiken i Jämtland AB
Antal anställda	4 158	4 138	4	16
varav anställda kvinnor	3 220	3 211	1	8
varav anställda män	938	927	3	8
Lön VD/Styrelse, miljoner kronor	5,6	3,6	0,8	1,3
Lön övriga, miljoner kronor	2 632,8	2622,0	1,8	9,1

Not 25 Ställda panter	Sammanställd redovisning	Region Jämtland Härjedalen	Landstingsbostäder i Jämtland AB	Länstrafiken i Jämtland AB
Fastighetsinteckningar	54,5	0,0	54,5	0,0
Företagsinteckningar (Landstingsbostäder)	54,5	54,5	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0

Not 26 Anskaffningsvärden	Sammanställd redovisning	Region Jämtland Härjedalen	Landstingsbostäder i Jämtland AB	Länstrafiken i Jämtland AB
Maskiner och inventarier	362,8	322,9	2,2	37,7
Mark, byggnader och tekn anl tillg.	866,2	747,4	108,8	10,0
Övrigt	9,8	9,5	0,0	0,3
Summa	1238,8	1079,8	111,0	48,0

Not 27 Ackumulerade avskrivningar	Sammanställd redovisning	Region Jämtland Härjedalen	Landstingsbostäder i Jämtland AB	Länstrafiken i Jämtland AB
Maskiner och inventarier	-123,5	-84,9	-1,3	-37,3
Mark, byggnader och tekn anl tillg.	-82,8	-49,3	-24,2	-9,3
Övrigt	-4,3	-4,3	0,0	0,0
Summa	-210,7	-138,5	-25,5	-46,7
Utgående planenligt restvärde	1028,1	941,3	85,5	1,3
Checkräkningslimit	170,0	145,0	0,0	25,0

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning (1997:614), rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och god redovisningssed.

Att lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning följs innebär bland annat att: Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Fordringar har upptagits till de belopp de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet. Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultatet av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder.

Periodisering

Periodisering har skett för att ge en rättvisande bild av resultat och finansiella ställning för den aktuella perioden. Det innebär att utgifter kostnadsförts det år då förbrukning skett och inkomster intäktsförts det år som intäkten genererats.

Konsekvensprincipen, väsentlighetsprincipen och försiktighetsprincipen, vilka i viss mån modifierar huvudprincipen, tillämpas i förekommande fall. Eventuella avvikelser kommenteras under respektive rubrik.

Sammanställd redovisning

Enligt bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även omfatta den verksamhet som bedrivs i bolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande och rättvisande bild av Region Jämtland Härjedalens totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. De helägda bolagen Länstrafiken i Jämtland AB och Landstingsbostäder i Jämtland AB uppfyllde kraven för skyldighet att upprätta sammanställd redovisning enligt RKR 8:2.

Tillgångar och skulder, samt intäkter och kostnader för dotterbolagen har upptagits i den sammanställda redovisningen. Därefter har interna mellanhavanden eliminerats såsom fordringar och skulder samt köp och försäljning. Vid olika periodiseringar mellan koncernföretagen har regionens periodisering tillämpats. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

Regionkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av avsnittet, Engagemang i bolag och stiftelser.

INTÄKTER

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Statsbidrag

Specialdestinerade/riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. De periodiseras i normalfallet till den period där kostnaderna som statsbidraget avser är bokförda.

Generella statsbidrag och utlämning redovisas i resultaträkningen tillsammans med bidrag och avgifter i utjämningsystemen i posten generella statsbidrag och utjämnning. De redovisas normalt enligt kontantmetoden vilket innebär att de redovisas vid utbetalning.

KOSTNADER

Hyses- och leasingavtal

Operationell leasing:
Samtliga leasingavtal är operationella leasingavtal.

Avskrivningar

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk och utgår ifrån anläggningarnas ursprungliga anskaffningsvärde.

Den normala avskrivningstiden för olika typer av anläggningstillgångar är följande:

Markanläggningar	5-50 år
Byggnadsinventarier:	3-30 år
Inventarier:	5-10 år
IT-utrustning:	3-5 år
Medicinteknisk utrustning:	5-10 år
Bilar och andra transportmedel:	5-10 år
Jord-, skogs- och Trädgårdsmaskiner:	5-10 år

Region Jämtland Härjedalen tillämpar komponentavskrivning i enlighet med RKR 11:4 på byggnader. 10-60 år. Exempelvis, stomme, fasad, VVS, styr- och regler, övervakning samt övriga komponenter som kan identifieras.

Återanskaffning av en komponent redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång och eventuellt kvarvarande redovisat värde för den ersatta enheten kostnadsförs.

Anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar

En immateriell anläggningstillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. Vid redovisning av immateriella tillgångar följs RKR 12.1. Av försiktighetsskäl tillämpas en beloppsgräns på 30 prisbasbelopp eller mer. Avskrivningstiden varierar mellan 3-5 år. Nyttjandeperioden omprövas i slutet av varje räkenskapsår.

Materiella tillgångar

En materiell anläggningstillgång är fysisk tillgång avsedd för stadigvarande bruk. Vid redovisning av materiella tillgångar följs RKR 11.4.

En anskaffning som i övrigt uppfyller kriterierna för investering, ska bokföras som investering endast under förutsättning att utgiften uppgår till minst ett halvt basbelopp och att nyttjandeperioden är minst 3 år.

Anläggningstillgångarna är i balansräkningen värderade till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar.

Undantaget från RKR 11.4 är tillgångsredovisningen av individmärkta hjälpmedel där alla individmärkta hjälpmedel från 1000 kr hos hjälpmedelscentralen bokas som anläggningstillgång och avskrivningar görs. Detta enligt beslut från 2006. Ett skäl är att kostnader och intäkter ska matchas under samma period då de individmärkta hjälpmedlen hyrs ut. Systemstödet finns i lagersystemet Sesam 2. Datorer och rollatorer avskrivs på 3 år, sängar på 8 år och allt övrigt på 5 år.

Finansiella anläggningstillgångar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 20 ska finansiella tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar då syftet med innehavet är att tillgången ska innehas eller brukas stadigvarande. Medel som kontinuerligt är föremål för köp och försäljning och som är tillgängliga för att möta löpande utbetalningar, ska klassificeras som omsättningstillgångar. Pensionsmedel och samtliga placeringsmedel är klassificerade som omsättningstillgångar. De är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas som huvudprincip till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Med det verkliga värdet avses försäljningsvärde efter avdrag för beräknad försäljningskostnad.

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar

Fordringar värderas till de belopp varmed de beräknas inflyta. Vid varje tertiäl, delårs- och årsbokslut värderas samtliga utestående kundfordringar och värderegleras.

Varulager och förråd

Inventering ska göras av alla förråd/lager med undantag av köksförråd, medicinförråd, avdelningsförråd samt smärre förråd av omsättningskaraktär med ett värde som bedöms underskrida 50 000 kr. Alla inventerade lager ska bokas upp. Lager av olja och flis för löpande användning ska alltid inventeras.

Lagret ska värderas till senast kända anskaffningsvärde exklusive moms. När det gäller förråd med systemstöd, till exempel Sesam lager, värderas lagret till faktiskt anskaffningsvärde enligt FIFO. Inkursansavdrag görs med 3 procent av samtliga lagertillgångar enligt försiktighetsprincipen.

Skulder och avsättningar

Skuld personalen

Skuld till personalen i form av semesterlöneskuld, upplupen övertid, jour och beredskap samt tillhörande upplupen arbetsgivaravgift, har värderats och redovisats som kortfristig skuld enligt löneläget 31 december 2018 och gällande arbetsgivaravgifter för 2019.

Pensionsskuld/avsättning

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. En förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 ska inte tas upp som skuld eller avsättning. Dessa pensioner redovisas som kostnader i resultaträkningen vid utbetalning.

Pensionsåtagande för förtroendevalda

I pensionskulden ingår ålderspension och livränta för berörda förtroendevalda enligt särskild beräkning av Skandia. Där ingår också skuld som beräknas enligt de nya bestämmelserna kring OPF-KL.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar enligt RKR. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Begreppsförklaringar och ordlista

Anläggningstillgång och omsättningstillgång

Med anläggningstillgångar menas tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Följande typer av anläggningstillgångar existerar: materiella; maskiner, inventarier och fastigheter, finansiella; aktier i dotterbolag immateriella; goodwill, patent- och licensrättigheter Med omsättningstillgångar menas tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten; likvida medel, värdepappersportföljer, kundfordringar och varulager.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att den kommer att behöva infrias, eller på grund av att dess storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan även vara fråga om en möjlig förpliktelse, det vill säga det är osäkert om det föreligger en förpliktelse eller ej. Ansvarsförbindelser redovisas inom linjen i balansräkningen, det vill säga de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman.

Avsättning

En skuld som är oviss när det gäller förfallotidpunkt eller belopp. Ett företag ska redovisa en avsättning i balansräkningen när det har ett åtagande för en inträffad händelse där det är troligt att det krävs ett utflöde av resurser för att reglera åtagandet och företaget kan göra en tillförlitlig uppskattning av beloppet. Om inte samtliga dessa villkor är uppfyllda, ska någon avsättning inte redovisas i balansräkningen. Exempel på avsättning är kostnaden för intjänade pensioner.

Balansräkning

En ögonblicksbild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Balansräkningen har en tillgångssida och en skuldsida.

Bruttokostnader

Är verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om resultat är positivt ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat minskar det egna kapitalet.

Extern intäkt eller kostnad

Intäkter eller kostnader som företaget har i relation till andra företag, organisationer eller privatpersoner. Interna intäkter eller kostnader är transaktioner mellan olika kostnadsställen eller enheter inom organisationen.

Ingående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Komponentavskrivningar

Avskrivningar ska spegla hur tillgångens värde och/eller servicepotential succesivt förbrukas därför måste skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång delas upp på dessa. Respektive komponent ska skrivas av separat.

Poster inom linjen

Redovisningsbegrepp som innebär att ställda säkerheter och ansvarsförbindelser inte ska räknas in i balansräkningen utan redovisas inom linjen. Det betyder att de ska visas i anslutning till balansräkningen och att deras belopp inte ska räknas in i balansomslutningen.

Investering

Definieras som inköp av anläggningstillgångar såsom fastighet, utrustning eller maskiner med varaktighet över 3 år och ett inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Likvida medel

Företagets penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar, erhållna checkar, postanvisningar och postväxlar som ännu inte lösts in. Ordet likviditet är en definition av företagets betalningsförmåga på kort sikt.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Nyckeltal och nyckelindikatorer

Ett sätt att genom jämförelsetal beskriva verksamheten och göra den jämförbar över tid och med andra företag. Nyckeltal används i samband med uppföljning för att bland annat mäta effektivitet vid resursanvändning. Exempel på nyckeltal är soliditet och likviditet.

Periodisering

En fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör.

Realisationsvinst eller reavinst

Vinst som uppstår vid försäljning, till exempel vid fastighetsaffärer.

Realisationsvinsten är försäljningsvärdet minus bokfört restvärde och eventuella försäljningskostnader.

Regionkoncernen

Regionen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där Regionen har ett väsentligt inflytande.

Resultat

Skilnaden mellan ett företags intäkter och kostnader under en viss period. Resultaträkning är den uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden uppkommit.

Rörelsekapital

Alla de tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehas, minskade med de skulder som ska betalas inom ett år. Rörelsekapitalet är ofta en konstant andel av omsättningen. Ett positivt rörelsekapital innebär en buffert tack vare att det finns ett eget och långfristigt kapital som även räcker till att finansiera omsättningstillgångarna. Ett negativt rörelsekapital innebär att leverantörerna till viss del finansierar anläggningstillgångarna.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga skulder, övriga skulder benämns långfristiga.

Soliditet

Betalningsförmåga på lång sikt eller förmåga att stå emot förluster och konjunkturnedgångar. Soliditeten anger den del av tillgångarna som finansierats med eget kapital (eget kapital genom totalt kapital).

Utgående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets slut.

Upplupna intäkter och kostnader

Upplupna intäkter är sådana intäkter som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken har skickat en faktura eller fått betalt för tjänsten eller varan före bokslutsdagen. En upplupen intäkt redovisas i balansräkningen som en interimfordring.

Upplupna kostnader är sådana kostnader som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken fått faktura eller betalat för tjänsten eller varan före bokslutsdagen. En upplupen kostnad redovisas som en interimsskuld.

Sekretariatet
Sandra Hedman
Tfn:
E-post: sandra.hedman@regionjh.se

2018-12-18

RS/781/2018

Bilaga 1 Uppföljning av framgångsfaktorer helår 2018

I regionstyrelsens, vårdvalsnämndens och regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner finns ett antal framgångsfaktorer (utvecklingsområden). De anger respektive nämnds eller styrelse prioritering för 2018 utifrån de strategiska mål som regionfullmäktige fastställt i regionplanen. Framgångsfaktorena följs upp genom beskrivningar och där det är möjligt i form av indikatorer. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för de fyra perspektiven som redovisas i tertialrapporten, delårsbokslutet och årsbokslutet genom en sammanfattande beskrivning och ett cirkeldiagram.

Måluppfyllelsen bedöms efter följande skala:

	Framgångsfaktorn är uppfylld. Rätt åtgärder är utförda. Inga ytterligare åtgärder behöver göras under 2018.
	Rätt åtgärder är planerade och/eller påbörjade
	Framgångsfaktorn är inte uppfylld.

Framgångsfaktorer i Samhällsperspektivet

Samhällsperspektivet ska spegla befolkningsaspekter där Region Jämtland Härjedalen kan bidra. De strategiska målen inom perspektivet samhälle verkställs av regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och vårdvalsnämnden.

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Strategiskt mål: Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor			
Regionstyrelsen			
Tillsammans med övriga intressenter inom regionen genomföra aktiviteter för att stärka platsvarumärket Jämtland Härjedalen.	Genomförda aktiviteter.		Arbetet fortgår kontinuerligt, exempelvis i form av samordning av budskap, bildmanér, etc. Vi samverkar också vid större evenemang. Den begränsning som finns handlar om resurser, såväl ekonomiska som personella, i Region Jämtland Härjedalen. Arbetet fortgår, under 2019 bland annat vid våra två VM.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nära samverkan med övriga aktörer gällande behov och efterfrågan på regionens arbetsmarknad	Ta fram kunskapsunderlag och processbeskrivning om regionens arbetsmarknad och utbildningsbehov tillsammans med lämpliga aktörer		Kunskapsunderlag är framtaget. En färdig regional överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Region Jämtland Härjedalen har tagits fram och beslutats. Fokus i överenskommelsen är hur vi ska samhandla med en gemensam process kopplat till statistik och analys. Arbetet med processen kommer att ske under 2019. Våren 2018 började en dialog kring arbetsintegrerad lärarutbildning tillsammans med Regionala utvecklingsnätverket på Mittuniversitetet, kommunerna i Jämtland, Västernorrland och tre Hälsingekommuner. Det har varit en arbetsprocess under hela 2018. Till hösten 2019 startar den första gruppen med inriktning Grundskolan 4-6, inriktning NO och teknik.
Validering av nyanländas kompetenser behöver skyndas på	Andel öppet arbetslösa utrikes-födda inskrivna vid Arbetsförmedlingen och i program i aktivitetsstöd ska vara max 30 %		I Villkorsbeslutet för 2018 finns ett uppdrag om att "bidra till att etablera en regional struktur för validering". En kartläggning av behoven kopplat till detta i Jämtlands län påbörjades under hösten 2018 och kommer under våren 2019 utmynna i ett förslag på hur en regional struktur skulle kunna se ut. Andel öppet arbetslösa utrikes födda inskrivna vid Arbetsförmedlingens program och aktivitetsstöd har under året visat en nedåtgående trend. I november 2018 var siffran 25,7% (februari 29,9% och juli 26,7%).
Verka för fortsatt utveckling inom näringslivet i regionen	Antal arbetsställen med anställda ska öka med 1,5 %.		Antalet arbetsställen har under år 2018 ökat med 111 till totalt 6108 arbetsställen. Vilket är en ökning 1,85 % i jämförelse med antal arbetsställen år 2017 (5997).
Kartlägga finansieringsmöjligheter för offentlig och privat sektor i dialog med EIB	Genomförd kartläggning Fem företag har erhållit finansiering genom EIB-instrument		Kartläggningen är genomförd. EIF inleder en Market Testing av ett garantiinstrument inom ramen för den Europeiska Fonden för strategiska Investeringar. (grön) Kommer troligen uppnås under 2019. (röd)

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Nyttja skogens och lantbrukets resurser för fler jobb och hållbar tillväxt	Process för att ta fram regionalt skogsprogram har påbörjats		Huvudansvaret för skogsprogrammets framtagande har flyttats över till Länsstyrelsen. Regionen och Skogsvårdsstyrelsen deltar bland annat i styrgruppen
Strategiskt mål: Fler invånare i Regionen			
Regionstyrelsen			
Integrera och öka ungdomars medverkan i Region Jämtland Härjedalens förbättrings-arbeten och beslutsprocess.	Genomförda aktiviteter utifrån handlingsplan		Kanal för ungdomar i sociala medier har skapats och information som berör målgruppen skickas ut. Gymnasieungdomar har redovisat skoluppgifter kopplade till Regionen vid RUN i mars och i september påbörjades nya examensarbeten kopplat till regionens verksamheter. Några verksamheter har tagit emot praktikanter under året men en samlad bild över antalet praktikanter saknas.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nära samverkan med kommuner, näringsliv och andra aktörer gällande inflyttning och rekrytering	I Programmet för långsiktig befolkningstillväxt deltar samtliga kommuner samt länets näringslivs-organisationer		Programmet är fortfarande under bearbetning. Fokusområdena är Bostäder Nyetableringar och befintliga företag Kompetensförsörjning Det finns aktiviteter under vissa fokusområden som är aktiverade, tex ÖFKs bortamatcher i Sthlm och Göteborg. I september och oktober kommer Regionen tillsammans med kommunerna och företag från regionen visa på kompetensbehov och möjligheter att leva och bo i Jämtlands län.
Nyanlända medborgare väljer Jämtland som sin permanenta bostadsort	Andelen utrikesfödda uppgår till minst 7,9 %		Senast tillgängliga värde av statistik är från 2017. Den visar att 10 procent av befolkningen, såväl män som kvinnor, i Jämtlands län är utrikesfödda. Data för 2018 redovisas av SCB i slutet av februari 2019.
Det ska vara attraktivt för unga vuxna att bosätta sig i länet	Ett långsiktigt sam-arbete med länets gymnasieskolor har etablerats för att fånga upp ungas framtidsbilder.		Fortsättning på samverkan med gymnasieskolan angående deras examensarbeten, årets tema är Tillgänglighet, presentation under våren 2019.
Strategiskt mål: Bättre infrastruktur			
Regionala utvecklingsnämnden			
Verka för ett ökat kollektivt resande	Restideskvoten tåg/bil ska uppgå till högst 0,8 år 2020 Antal resor med länstrafikens och tätortstrafikens färdbevis ska öka till 2 458 900 respektive 3 489 000		Målet ännu inte uppnått, men åtgärder för att nå målet genomförs bland annat projektet Funktionella Mittstråket. (gul) Målet uppnått Länstrafikens färdbevis 2 568 000. Tätortstrafikens färdbevis 3 889 000. (grön)

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Verka för fortsatt bredbandsutbyggnad	70 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2018	→	Senast tillgängliga resultat är från oktober 2017, då 66 % av länets hushåll hade bredband om minst 100 Mbit/s. Motsvarande uppgift för oktober 2018 redovisas i mitten av mars 2019.
Fastställelse av ny länstransportplan för en bättre infrastruktur	De planerade åtgärderna för 2018 genomförs	↑	Länstransportplanen antogs av Regionfullmäktige 2018-11-20. Planerade objekt för 2018 är påbörjade eller genomförda och följer därmed planen.
Stärka kopplingen mellan kommunal fysisk planering, regionala utvecklingsfrågor och regional infrastrukturplanering	Påbörja arbetet med att ge regionala utvecklingsstrategin en rumslig dimension, "Struktur-bild Jämtland Härjedalen"	↑	Projekt är beviljat av Tillväxtverket och påbörjat. Ska genomföra ett projekt med stråk (öst – väst) och noder (nord – syd).
Strategiskt mål: Fossilbränslefri region år 2030			
Regionstyrelsen			
De åtgärder som initierats för att minska klimatpåverkan från resor och transporter ska ha fortsatt kontinuitet och antalet fordon som helt eller delvis har utsläppsfri drift ska öka.	Klimatpåverkan från resor och transporter under 2018. Handlingsplan resor (CERO) Antal fordon som helt eller delvis har utsläppsfri drift 2018.	→	Klimatpåverkan från resor fortsatte att öka även 2017, men ett trendbrott ser ut att ha skett mellan andelen tåg och flyg. Dock är inte resestatistiken klar för helåret 2018. Aktiviteter enligt handlingsplan resor har fortsatt. Klimatväxlingsprogram startade oktober 2017. Nytt avtal om leasingbilar klart och omfattar enbart laddbara bilar. Laddstolpar har uppförts vid regionens etableringar under 2018. Regionen har beviljats medel från Energimyndigheten för att ytterligare förstärka insatserna för minskad klimatpåverkan från resor.
Regionala utvecklingsnämnden			
Verka för omställning till fossilbränslefria transporter	160 st. publika laddstationer, varav 40 st. snabbladdstationer i regionen CO2 utsläpp i den allmänna kollektiv trafiken ska vara högst 0,65 kg per km Leveranserna av fossila bränslen, alla kategorier, är mindre än 70 % av 1990-års oljeleverans.	→	Projektet SiSL som handlar om att genom informationspridning och dialog med relevanta aktörer verka för ökad utbyggnad av laddinfrastruktur har startat och pågår till 2021. Antalet publika laddstationer har ökat till omkring 130 varav 22 snabbladdstationer och flera är på gång. (gul) Målet bedöms uppnått. Årsvärden redovisas i mars 2019. (grön) Leveranserna av fossila bränslen år 2017 motsvarade ca 72% av leveranserna år 1990. OBS! Att flyg ej inkluderas i dessa siffror. (röd)
Verka för energieffektivitet inom byggande och boende	Kommunernas fastighetsansvariga får ökade kunskaper, inspiration samt stöd för att uppnå den egna kommunens uppsatta energi- och klimatmål för	→	Via Klimatråd Jämtlands län drivs ett samordningsnätverk för energi- och fastighetsansvariga i länets kommuner. Nätverket finansieras via projektmedel från Energi-myndigheten. (gul)

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
	de egna fastighetsbestånden Verka för att besparingspotential om 20 % i det kommunala fastighetsbeståndet uppnås inom respektive kommun, basår 1990		Arbete för att stötta företag i allmänhet att arbeta med energieffektivisering sker inom flera olika projekt, genom företagsträffar, utbildningsdagar och seminarier samt hjälp till företag att söka medel för energikartläggning, miljöstudier och även investeringsstöd. (gul) Se information om samordningsnätverk för energi- och fastighetsansvariga i länets kommuner, ovan. Sammanvägd bedömning gul.
Verka för ökad produktion av förnybar energi	0,5 m2 solcell per invånare är installerat år 2018	→	Under 2016-2018 genomfördes projektet SOL-EL-BILAR med privata och offentliga aktörer med mycket goda resultat. 43 informationsaktiviteter har genomförts. Installerad solcellsytta har ökat från ca 16500 m2 till 51500 m2 och uppgår till ca 0,4 m2 per invånare.
Strategiskt mål: Ökat digitalt användande			
Regionstyrelsen			
Antalet uppkopplade möten via video för distansberoende teknik ska öka.	Antal uppkopplade möten	↑	Antalet uppkopplade möten har ökat. Tyvärr är ingen säker statistik på detta möjlig att få fram.
Regionala utvecklingsnämnden			
Uppdatering av den regionala digitala agendan	Uppdaterad regional digital agenda och framtagna handlingsplan i samverkan med samhällets övriga aktörer	→	Planering har påbörjats.
Nyttja distansberoende teknik för regionövergripande möten	Distansdeltagande är möjligt vid samtliga regionens samverkansråd och kommunchefsmöten.	↑	Målet uppnått
Alla folkbibliotek ska verka för ökat användande av digital teknik	Fortbildningstillfällen inom digital kompetens ska ges på folkbiblioteken	→	Fortbildningstillfällen ges löpande. Genomfört självskattningstester, fortbildning och analyser av bibliotekspersonalens digitala kompetens. Utvärdering genomförd i samtliga 8 kommuner. Fortsatt satsning, Digitala dagen 17/1-19.
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av distansberoende teknik för behandling och förebyggande arbete		↑	Information vid Vårdvalsnämndens möte den 19 april.

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Strategiskt mål: Kultur i hela regionen			
Regionala utvecklingsnämnden			
Spridning av kulturaktiviteter i hela regionen	Scenkonstföreställningar utanför Östersunds kommun ska vara minst 50 % Scenkonstföreställningar riktade till barn och unga (t.o.m. 25 år) ska vara minst 50 %. Andel kvinnliga musiker på scen vid Estrad norrs skolkonserter uppgår till 50 %.	↑	62 % har gått utanför Östersund. (grön) Scenkonstföreställningar till barn och unga uppgår till 70 %. (grön) Andel kvinnliga musiker på skolscen uppgår till 46 %. (gul) Sammanvägd bedömning grön
Utveckla KKN-näringarna i regionen i samverkan med privata- och offentliga aktörer	Antal företagare inom litterär, artistisk och konstnärlig verksamhet ska uppgå till 430 st.	→	Måts inför åiterrapport "Läget i länet" våren 2019.
Strategiskt mål: Jämlik och jämställd region			
Regionstyrelsen			
Ungdomsmottagningarna i Östersund, Strömsund och Sveg tillsammans med psykiatrisk akutmottagning på psykiatri ska HBTQ-certifieras. Det ska sedan utvärderas i syfte att ta ställning ska till hur övriga verksamheter kan utvecklas på liknande sätt. (VP PV och Psyk)	Genomförd aktivitet	↑	Ungdomsmottagningarna, KIM (könsidentitetsmottagningen) och akutmottagningen psykiatri har genomfört sin HBTQ-certifiering via RFSL. Handlingsplan för fortsatt arbete är framtagen. Diplomeringen på JGY är avslutad. Utvärdering av certifiering och diplomering visar på liknande resultat. Styrgruppen för SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) – frågor anser därför att processutbildningen för HBTQ-diplomering är ett fullgott alternativ till certifiering.
Fler policyer ska vara jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade. (STAB)	Andel policyer som är jämställdhets-, jämlikhets- och barnrätts-integrerade efter pågående översyn.	↑	En översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer har genomförts under 2017 och 2018. Två policyer ska revideras under våren 2019 men i övrigt är nu samtliga policyer i regionen jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade. Andra Anpassningar, till exempel utifrån regionbildningen, har också gjorts.
Regionala utvecklingsnämnden			
Jämställdhetsintegrera regionens tillväxtarbete med ett intersektionellt perspektiv	För förvaltningens medarbetare och politiker ska det genomföras 15 utbildningstillfällen 2018. Genomförda kvantitativa mätningar visar på en ökad kunskap i jämställdhet hos medarbetare och politiska representanter Framtagen rutin för jämställdhets-, jämlikhets och barnrättsperspektiv	→	Under 2018 har 15 utbildningstillfällen erbjudits inklusive den stora Tillväxtdagen (grön) En enkät genomfördes kopplat till Tillväxtdagen och MIUN har genomfört en kvalitativ utvärdering av arbetet. (grön) Ej uppnått, ca: 45 % använder rutinen i sitt arbete. Arbetet fortsätter 2019 (röd)

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
	<p>ska nyttjas vid 100 % av beslutsärenden. Mätning görs av ärenden vid två slumpvis valda månader</p> <p>Samtliga reviderade och nyproducerade policys ska vara jämställdhets-, jämlikhets- och barnrättsintegrerade</p> <p>Samtliga bolag/medlemsorganisationer ska ha ägardirektiv som beaktar jämställdhet ur ett intersektionellt perspektiv</p>		<p>Se bilaga i Delårsbokslut</p> <p>Ett ägardirektiv är justerat (Länstrafiken). Ett inledande möte med Kulturen har infört justering/komplettering gällande bidrag till medlemsorganisationer. Arbetet med ägardirektiv i delägda bolag som beaktar jämställdhet ur ett intersektionellt perspektiv har påbörjats och det bolag som först kommer att ha ett sådant direktiv under 2019 är Torsta AB. (gul)</p>
Vårdvalsnämnden			
I alla beställningar som görs av nämnden ta hänsyn till jämlik- och jämställdhetsperspektivet		↑	Är inskrivet i samtliga förfrågningsunderlag
Strategiskt mål: Bättre folkhälsa			
Regionstyrelsen			
Ta fram fler förslag på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder som regionen ska vidta utifrån resultat från undersökningarna CAN, Hälsa på lika villkor och Hälsosamtal i skolan.	Antal åtgärder som tagits fram under 2018	→	<p>Inom folkhälsoenhetens ramar har bl.a. arbetet med att främja levnadsvanor genomförts genom att:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lanserat webbtjänsten levnadsvanor.nu - Förebyggande insatser inom ANDT-området, ex Tobaksfri duo, Team 12–17 och utbildning av tobaksavvänjare. - Uppstart inför inspirationsdagen kring Rörelsens betydelse för lärande och hälsa som riktar till personal på länets skolor. Ingen inspirationsdag genomförd hösten 2018 pga. personalbyte. Genomförd kompetensutveckling riktat till länets skolsköterskor, inriktning goda matvanor. Initierat att HBTQ-diplomerings vid Jämtlands gymnasium skett. Utvecklat struktur för att driva utvecklingsuppdrag i primärvården med bl.a. tydligare uppföljning av det sjukdomsförebyggande arbetet. Planering och genomförande av kompetensutveckling för hälso- och sjukvårdspersonal med inriktning på patientsamtal om sexualitet och sexualmedicinsk anamnesupptagning. Pågående utvecklingsarbete i primärvården för att arbeta med levnadsvanor vid psykisk ohälsa.

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Genomföra en temadag för chefer i båda förvaltningarna om regionens operativa ansvar för att arbeta med hälsans fördelning utgående från de läns gemensamma utvecklingsområdena i länets Folkhälsopolicy.	Genomförd aktivitet	→	Insatsen är under planering. Kontakter med föreläsare är tagna. Resurs som ansvarar för att skapa uppföljningsbart forum i SABA är bokad. Den påtänkta föreläsaren som skulle samordnas med detta uppdrag har inte pga privata skäl kunnat medverka. Ny föreläsande kompetens är vidtalad. Insatsen planeras därför att genomföras under innevarande år (2019).
Regionala utvecklingsnämnden			
Främja psykisk hälsa samt förebygga psykisk ohälsa hos unga	Andelen suicid per 100 000 invånare i länet har minskat till hälften (ungdomar/ unga vuxna 15-24 år) jämfört med 2016 Nollvision råder	↑	2017 hade länet 2 suicid per 100 000 invånare (ungdomar 15-24 år). 2016 var det 6,9. Suicidpreventiv konferens genomfördes 12 november 2018 för att synliggöra vikten av suicidpreventivt arbete i länet. Projekt UVAS har skapat en medvetenhet kring den stora andel individer som lider av psykisk ohälsa och där bemötande och insatser kopplat till dessa varierande behov har utvecklats och arbetas vidare med.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp folkhälsoarbetet med särskilt fokus på barn, ungdomar och äldre		→	Information till vårdvalsnämnden om barnhälsovård.
Öka kunskapen hos länets medborgare samt hälso- och sjukvårdsaktörer om det reformerade tandvårdsstödet		→	Insatser till hälso- och sjukvårdsaktörer påbörjade.
Strategiskt mål: Minskade sjukskrivningstal			
Regionstyrelsen			
Se aktivt mål. Minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare.	Mål 2018 Max 2 dagars differens till riket	↑	Utfall 2018-11-30: 8,8 dagar, vilket är 0,9 dagar lägre än riket och 2,9 dagar bättre än målet för år 2018. Sjukpenningtalet fortsätter sjunka i länet och är efter december 1,0 dag lägre än riket, vilket är bättre än målet för året. Jämtlands län har efter december 2018 landets fjärde lägsta sjukpenningtal. Skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukskrivningar är lägst i landet i Jämtlands län. Hos oss är skillnaden 73 % medan den i riket är 90 %.
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av sjuktalen i länet		→	Ingår i uppföljningen av hälsovalet.

Framgångsfaktor	Mått	Per helår	Kommentar
Strategiskt mål: Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård			
Regionstyrelsen			
Antalet enheter som erbjuder e-besök och tidsbokning via webb ska öka i jämförelse med 2017.	Antal enheter som aktiverat först tidsbokning via webb och sedan e-besök jämfört med 2017.	→	Ny enhetlig teknisk lösning med patientapp infördes november 2018. Pilot med webtidbok i COSMIC har genomförts i Brunflo. Utfallet för denna framgångsfaktor påverkat av föräldraledighet samt byte av chef på kommunikationsavdelningen.
Fler patienter med behov av insatser från såväl hälso- och sjukvård som socialtjänst ska få en samordnad individuell plan (SIP).	Antal patienter som har SIP jämfört med 2017.	↑	Under perioden mars-december har 345 kallelser till SIP skickats och 236 SIP-möten har genomförts. Den enskilde deltog vid 124 möten. 50 planer har upprättats i LifeCare. Jämförelsesiffror för 2017 saknas.
Regionala utvecklingsnämnden			
Bidra till en långsiktig evidensbaserad kunskapsuppbyggnad inom socialtjänst samt kommunal hälso- och sjukvård	Befolkningsenkäten "Hälsa på lika villkor 2018" visar på minskad andel som upplever nedsatt psykiskt välbefinnande samt minskad andel som har funderat på självmord	↑	2017 utbildades 35 instruktörer i metoden MHFA (Mental Health First Aid) inom Projekt psykisk hälsa. Instruktörerna utbildar för närvarande personal i sina kommuner/verksamheter. Enkäten Hälsa på lika villkor visar på minskad andel som upplever nedsatt psykiskt välbefinnande samt minskad andel som har funderat på självmord.
Öka individens inflytande över sina insatser genom utvecklat användande av SIP (Samordnad individuell plan) i riktning mot delat beslutsfattande	Antalet SIP ska öka	↓	Det finns för närvarande inget systematiskt tillvägagångssätt att mäta antalet upprättade SIP.
Öka brukarrepresentation lokalt och regionalt. Involvera brukarrepresentanter i arbeten där brukarperspektivet behöver synliggöras	Årlig rapport från JLB (Jämtlands läns brukarråd) indikerar ökad brukarrepresentation	↑	Projekt psykisk hälsa involverar brukarorganisationer i alla pågående processer. JLB har erhållit ett bidrag om 100 000 kr från projektet för att deras medverkan ska kunna möjliggöras. Under hösten startades ett patient och anhörigråd för diagnosoberoende cancer. Se även strategiskt mål på patientens villkor.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp införandet av lagen om utskrivningsklara		→	Ingår i uppföljningen av hälsovalet
Följa arbetet med kommunsamverkan		→	Ingår i uppföljningen av hälsovalet
Ökad kännedom om vårdvalen hos medborgare		↑	Informationsinsatser genomförda med anledning av att det nu finns möjlighet att lista sig via 1177.

Framgångsfaktorer i Patientperspektivet

Patientperspektivet ska fånga patienternas uppfattning om och medicinska resultat av given vård. De strategiska målen inom område patient verkställs av regionstyrelsen och vårdvalsnämnden.

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Strategiskt mål: Vård efter behov - jämlik och jämställd			
Regionstyrelsen			
Identifiera ohälsoområden som konstaterats förekomma i högre grad hos asylsökande och nyanlända flyktingar. Därefter ska utvecklingsområden och målvärden för 2019 utarbetas.	Genomförd aktivitet	↑	Utvecklingsområden är identifierade: <ul style="list-style-type: none"> - Psykisk hälsa - Föräldrastöd/Barnhälsovård - Hälsoinformation på det egna språket (Egenvård/Hälsovård, Kost och Livsstil, tobak/alkohol/droger, sexuell och reproduktiv hälsa) Nationellt mätbara indikatorer som grund för nuläge och kvalitetsuppföljning ej möjliga att finna.
Samverkansavtal om familjecentralerna ska finnas mellan Region Jämtland Härjedalen och samtliga kommuner.	Antal samverkansavtal per 2018-12-31.	↑	Samtliga kommuner har nu avtal som löper på, enligt uppgift från FC-samordnare.
Barn och ungdomar som vårdas inom psykiatrisk slutenvård ska vårdas avskilt från vuxenpsykiatriska patienter.	Antalet sådana vårdplatser 2018.	↑	2 avskilda slutenvårdsplatser för barnpsykiatriska patienter öppnades december 2018
Barnkonventionen ska i högre grad praktiskt tillämpas genom att varje område inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska ha minst två barnombud, som var och en har fått skriftliga uppdragsbeskrivningar.	Antal barnombud på områdena 2018.	→	Regionens barnombud träffas en gång per termin för kunskapshöjning och erfarenhetsutbyte. Nätverket har för närvarande 24 deltagare från följande områden: <ul style="list-style-type: none"> - HNR (3 personer) - BUM (1 personer) - Psykiatri (10 personer) - Akutområdet (3 personer) - Kirurgi (2 personer) - BUV (1 person) - Ögon, öron (1 person) - HIM (1 person) - DTS (1 person) - RUF (1 person) Ett regiongemensamt uppdrag för barnombud har beslutats.
Vårdvalsnämnden			
Utveckla vårdvalen så att de motsvarar befolkningens behov		↑	Framgår av förfrågningsunderlag
Arbeta för jämlik tandhälsa i länet och tillgodose särskilt utsattas behov av tandvård t ex bedömningstandvård, nödvändig tandvård och barn- och ungdomstandvård		→	Arbete pågår kontinuerligt
Se över uppdraget för familjecentraler inom hälsovalet		→	Påbörjat

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Strategiskt mål: Bättre tillgänglighet			
Regionstyrelsen			
<p>Fler patienter inom mödrahälsovård, vuxenpsykiatri och sjukskrivningsprocess ska få frågor om våld. Hos BUP ska frågor om våld lyftas i 80 procent av alla ärenden. Inom övriga verksamheter ska andelen patienter som får frågor om våldsutsatthet öka.</p>	<p>Antal/Andel patienter som fått frågan om våldsutsatthet jämfört med 2017.</p> <p>Även jämföra med 2016 utifrån regeringens ekonomiska satsning 2016–2018 som görs för att kvalitetsutveckla arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.</p>	<p>→</p>	<p>Antal patienter där dokumentationen visar att frågan om våld har ställts har ökat sedan år 2016, då antalet var 610 patienter. År 2017 var det 1095 patienter och 2018 var siffran 1573 patienter. Visserligen har siffran ökat men bryter vi ner statistiken till enhetsnivå så ser vi att det är få enheter som har implementerat rutinen att ställa frågan om våld. Några goda exempel är tex MHV, UM, UPM och BUP. Inom flera områden bärs dock frågan av enstaka eldsjälar. Tyvärr är det också ytterst få personer i sjukskrivningsprocessen som fått frågan om utsatthet för våld. På BUP skall frågan om förekomst av våld ställas till samtliga patienter.</p> <p>Alla gravida tillfrågas vid ett särskilt besök vid MHV om våld i nära relation, rökning och alkoholvanor</p> <p>Svar på övergripande nivå: Utbildning om våld i nära relationer och implementering av rutinen att fråga om våld har pågått under 2018. En webbutbildning är framtagen för att underlätta arbetet. Två samordnare har varit projektanställda på vardera 50 procent med hjälp av statsbidrag. Det påbörjade arbetet sedan 2016 har visserligen gett resultat men vi har en bra bit kvar innan rutinen att ställa frågan om våldsutsatthet är väl implementerad.</p>
<p>Öka medarbetarnas kulturkompetens genom utbildningar om transkulturell kulturanpassad hälso- och sjukvård.</p>	<p>Genomförda utbildningar</p>	<p>↑</p>	<p>Utbildningsinsats riktad till Primärvårdens PSE är upphandlad med specifikt riktade statliga medel genomförd september - oktober 2018 i samverkan mellan MIUN, Enhet för Asylflyktinghälsa och Asylflyktingsamordning.</p> <p>Under Staare 2018 (vecka 6) genomfördes föreläsningar i Hörsalen med sammantaget 27 programpunkter.</p> <p>PV:s distriktssköterskor har fått utbildning i samisk hälsa och samisk kulturförståelse. (SK)</p> <p>Krokoms PSE-team har besökt SANKS i Snåsa för en heldags föreläsning om samisk kulturkompetens och remissrutiner för psykisk ohälsa. De har även genomfört tre samråd med samebyarna i kommunen.</p>
Vårdvals nämnden			
<p>Tillgängligheten till primärvården ska öka</p>		<p>↑</p>	<p>Vårdgivarna arbetar kontinuerligt med frågan. PV; Lättakut/öppen mottagning finns på de flesta HC. Telefontillgängligheten har ökat.</p>
<p>Följa upp det mångkulturella arbetet</p>		<p>↑</p>	<p>Information vid nämndens möte i maj.</p>

Strategiskt mål: God vård på patientens villkor			
Regionstyrelsen			
Minska ledtider och öka möjligheterna att ge likvärdig vård genom att fortsätta utveckla arbetet med standardiserade vårdförlopp (SVF) och andra snabbspår, exempelvis höftfraktur.	Följa upp registrerade ledtider 2018 och flöden för standardiserade vårdförlopp	↑	SVF inryms i ordinarie verksamhet från 2019-01-01. Slutrapport och förvaltningsplan för in- och utdata är godkända, så även redovisningen till socialdepartementet. Fortsatt utveckling av cancersjukvården inklusive SVF och cancerrehabilitering kommer att drivas genom lokala cancercentrum (LCC). Målen 2020 (70% av alla nyinsjuknade i cancer ska vara utredda via SVF och 80% av dessa inom stipulerad ledtid) är i fokus för utvecklingsarbetet för SVF 2019 och ett arbete för tillförlitliga utdata-rapporter initierades i december 2018. Patientens ställning stärks genom att nytt brukarråd skapats inom cancervården.
Fler patienter med långvariga vårdbehov ska ha en utsedd fast vårdkontakt	Antalet patienter med utsedd fast vårdkontakt jämfört med 2017.	↑	2018 har under de två första tertialerna 1569 patienter haft en fast vårdkontakt jämfört med 1058 under motsvarande tid 2017. Helår 2018 fick 2122 patienter en fast vårdkontakt jämfört med 1974 helår 2017. Således har ökningen minskat något under sista tertialet 2018, men målet uppnås.
Varje verksamhet i primärvården ska under 2018 visa på vilka åtgärder som vidtagits utifrån patientenkätens resultat avseende bemötande.	Genomförda åtgärder	→	Primärvården har under 2018 fokuserat mycket på att öka tillgänglighet för patienter vid att införa öppen mottagning/lättakut på så när som samtliga hälsocentraler. Arbeta pågår med att öka tillgänglighet i telefonen vilket har visat sig positivt i statistiken. PV arbetar för att öka kontinuiteten för våra patienter vid att rekrytera egen personal och minska hyrpersonal. I samband med att patienter skrivs ut från slutenvård får de patienter som är i behov av det en fast vårdkontakt på sin HC.
Öka andelen egenvårdsråd av 1177 Vårdguiden på telefon.	Antal registrerade samtal med egenvårdsråd av det totala antalet inkommande patientsamtal till 1177 (statistik via 1177).	↑	Antal registrerade samtal gällande personer från Jämtland Härjedalen var 65528 stycken, varav 23616 resulterade i råd om egenvård. Andelen samtal med egenvårdsråd blev 36 % för 2018, jämfört 32 % föregående år.
Antalet självmord i Jämtland Härjedalen ska minska. Det suicidpreventiva arbetet ska bedrivas i nära samarbete och samverkan med andra samhällsaktörer. Arbetet och insatser till barn/unga ska ha hög prioritet. Region Jämtland Härjedalen ska också följa och mäta antalet utbildade inom Mental Health First Aid.	Antalet självmord i Jämtlands Härjedalen jämfört med 2017. Antalet utbildade inom MHFA i Jämtland Härjedalen 2018.	→	35 personer har gått MHFA-utbildning, vilket innebär att det finns bättre kunskap att identifiera personer med risk att ta sitt liv. Inom barn och unga området har flertalet elevhälsor i länet utbildats i MHFA. Gemensamma medel från statliga satsning inom överenskommelsen gällande psykisk hälsa har dedikerats till länets elevhälsor då gemensam bedömning gjorts att barn och ungdomar nås bäst genom elevhälsan.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp resultat av patientenkät		↑	Information vid nämndens möte i september.
Följa upp resultat av hälso- och sjukvårdsbarometern		↑	Information vid nämndens möte i september.

Mäta antal SIP (samordnad individuell plan) i primärvård		→	Påbörjat
Följa upp fysioterapeuter med syfte att se om vårdgivarna lever upp till de krav som ställs i patientdatalagen.		↑	Fördjupad uppföljning genomförd i november/december.
Strategiskt mål: Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt			
Regionstyrelsen			
Den specialiserade vården ska tillsammans med primärvården och kommunerna delta i utvecklingen av vård i hemmet. Antalet distansberoende vårdmöten i patienters hem ska öka.	Antalet vårdmöten som genomförts med hjälp av teknik där patienten är i sitt hem eller vanliga miljö.	↑	Dessa kan grupperas in i tre olika metoder. Videomöten, KBT behandlingar via webb och hemmonitorering. Regionen har aktiviteter i samtliga inriktningar. Utöver det finns ehälsocentrum där företag, regionen och Östersundskommun är samlokaliserade för effektiv samverkan. En rutin har skapats under perioden så att antalet vårdrelaterade distansmöten kan följas upp på ett enhetligt sätt.
Under 2018 ska Region Jämtland Härjedalen fastställa en långsiktig strategi för god och nära vård	Genomförd aktivitet	→	Inom ramen för 6-punktprogrammet får fullmäktigebeslutet i februari 2018 finns punkt 1 Nära vård i samverkan. Styrgruppen är utökad regionledning med deltagare från både primärvård, specialiserad vård och regionstaben. Däremot har ännu inget långsiktigt strategiarbete startat eftersom snabba åtgärder, samverkan mellan primärvård och specialiserad vård och stöd för ekonomisk krisledning har prioriterats.
Vårdvalsnämnden			
Mäta och följa upp antal hembesök som genomförs i primärvården		↑	Följer mätning. Antal hembesök 2017 var 8113 och 2018 var det 10 758.
Den uppsökande tandvården ska öka		↑	Ökat något jmf med föregående år

Framgångsfaktorer i Medarbetarperspektivet

Perspektivet medarbetare ska fånga medarbetarens uppfattning om sin arbetsplats, men även deltagande och engagemang samt arbetsmiljöfrågor. Här samlas också mål med fokus på lärande och förnyelse. De strategiska målen inom område medarbetare verkställs av regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Nedan redovisas vilka aktiva mål och framgångsfaktorer i form av utvecklingsområden som regionstyrelsen ska fokusera på 2018

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Strategiskt mål: Tydligt och lyhört ledarskap			
Regionstyrelsen			
Etablera ett chefsnätverk och implementera det nya ledarutvecklingsprogrammet.	Genomförd aktivitet	↑	Chefsnätverk finns vilka har bildats i samband med chefsutbildning Ny som chef t o m våren 2018. Chefsnätverk kommer fortsättningsvis att bildas genom det nya ledarutvecklingsprogrammet som nu har implementerats och startat den 1 augusti 2018.
Via Arbetsförmedlingen ska minst 40 personer med extratjänster ha påbörjat sitt arbete i Region Jämtland Härjedalen i syfte att kvinnor och män som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden eller som nyligen kommit till Sverige får ett intresse för yrken eller utbildningar inom regionens verksamhetsområde.	Antal medarbetare med extratjänster 2018.	→	30 personer har anställts på extratjänster under 2018. Vid årsskiftet 2018/2019 hade 24 personer anställning på extratjänst inom regionen. Det är flera faktorer som gör att antalet inte är fler. Inkomna arbeten, godkännande av arbeten för extratjänster, matchningen har tagit längre tid än beräknat. Från 2019 har Arbetsförmedlingen avslutat arbetet med extratjänster. Befintliga anställningar löper på enligt anställningsavtal.
Regionala utvecklingsnämnden			
Utveckling av chefsrollen för ett effektivare och tydligare ledarskap	Handlingsplan för chefer genomförs och följs upp	↑	Handlingsplan är upprättad och följs upp
Strategiskt mål: Ökad delaktighet			
Regionstyrelsen			
Medarbetarutbildningen ska genomföras av samtliga medarbetare, särskilt fokus på nyanställda. Medarbetarutbildning ska vidareutvecklas där normmedvetandet ska vara en del.	Antal medarbetare som genomfört medarbetarutbildningen 2018 samt genomförd aktivitet.	→	Medarbetarutbildningen har genomförts av närmare 3800 personer. Påminnelser går ut till nyanställda men även de som inte gjort utbildningen av annan anledning. Normmedvetande är en del i utbildningen men även i det värdegrundsarbete som pågår med bland annat Månadens dilemma. Från och med 2019 ägs värdegrundsprocessen av personal.
Alla medarbetare ska känna till de beslut som påverkar det vardagliga arbetet och ha möjlighet att komma med idéer om verksamhetens utveckling. Det handlar också om kunskap och förståelse för att organisationen är politiskt styrd.	Andel medarbetare som i medarbetar-enkät anger att de kan påverka hur arbetet organiseras (feb=4.03 av 6, okt=4,05 av 6) samt beskrivning av rutiner för hur information om fattade beslut sprids till medarbetare.	↑	Omformulerad sedan RS revidering av verksamhetsplan i maj 2018 Arbetsmiljöenkäten genomförs i februari och oktober varje år. Informationsinsatser: Regionstyrelsens ordförande skriver ett blogginlägg efter varje sammanträde och de beslut som togs där. Vi jobbar ständigt med att förbättra våra informationskanaler och publicerar löpande beslut i såväl ledningsmail som på Insidan. Vi bjuder in till dialog (bland annat i Regiondirektörens dialogforum) och efterfrågar ofta input och idéer från medarbetare med

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
			hjälp av formulär. Exempel är bland annat efterlysning av idéer för hur Region Jämtland Härjedalen kan minska sin klimatpåverkan samt en ekonomisk förslagslåda för åtgärder för ekonomin. Alla våra medarbetare är även medborgare och tar därför del av information via medier. Pressinformation efter styrelser är alltså även viktig för medarbetare.
Regionala utvecklingsnämnden			
Medarbetarutbildningen ska genomföras av samtliga medarbetare, särskilt fokus på nyanställda.	100 % av medarbetarna har genomfört utbildningen	→	Pågående.
Öka förståelsen för vikten av ett bra bemötande på arbetet och gentemot externa aktörer	Alla enheter ska arbeta med värdegrundsarbetet på APT	↑	Alla enheter har arbetat med värdegrunden på APT
Regionen ska ha nolltolerans mot sexuella trakasserier	Andel medarbetare som i arbetsmiljö enkäten anger att de varit utsatta för sexuella trakasserier ska vara 0 %	↑	5,67 Arbetsmiljöenkät oktober 2018 Värden som är mellan 5-6 är bra värden på en skala 1-6. Vi mäter inte andel i procent.
Strategiskt mål: Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper			
Regionstyrelsen			
För att utvecklas som lärande organisation ska Region Jämtland Härjedalen erbjuda kvinnor och män i flera yrkesgrupper att delta i forskning, även på deltid.	Antal yrkesgrupper där forskning bedrivs utifrån ansökningar om FOU-medel 2018.	↑	Interna FoU-medel för klinisk forskning är sökbara för samtliga yrkeskategorier. 2018 års medel fördelades till läkare, biomedicinsk analytiker, sjuksköterska, tandläkare och fysioterapeut.
Verksamheterna ska genomföra kompetens- kartläggning och analys. Under 2018 ska systemstöd i Saba Cloud utvecklas för att kunna dokumentera individuella kompetensutvecklingsplaner i Saba Cloud.	Genomförd aktivitet	→	En kompetenskartläggning ska vara genomförd på varje område tillsammans med personalkonsult. När det gäller Saba som systemstöd så håller det fortfarande på att utvecklas. Under året har det genomförts informationsinsatser till chefer och assistenter om hur utbildningar ska registreras vilket är grundläggande för att kunna genomföra en kompetenskartläggning i Saba Cloud. I och med att medarbetarsamtalet ännu inte är flyttat in i Saba finns inte möjlighet att registrera tex mål och utbildningsplaner i nuläget.
Regionala utvecklingsnämnden			
Antalet medarbetare som har en individuell kompetens-utvecklingsplan ska öka	75 % av medarbetarna har en individuell kompetensutvecklings Plan.	→	Ska genomföras i medarbetarsamtalet
Strategiskt mål: Sänka sjuktal			
Regionstyrelsen			
Se aktivt mål Sänka sjukfrånvaron	Sjukfrånvaron får max vara 5,5 % 2018.	↑	Planerade aktiviteter i attraktiv arbetsgivare genomförs. Sjukfrånvaron uppgick den 31 december 2018 till totalt 5,1%, män 3,1% och Kvinnor 5,8 %.

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Region Jämtland Härjedalen ska ha nolltolerans mot sexuella trakasserier	Måluppfyllelse mäts genom att redovisa andel medarbetare som i arbetsmiljöenkäten anger att de varit utsatta för sexuella trakasserier (Mål 0 %).	↑	Nytt från RS 29-30/5 5,72 Arbetsmiljöenkät oktober 2018 Värden som är mellan 5-6 är bra värden på en skala 1-6. Vi mäter inte andel i procent.
Regionala utvecklingsnämnden			
Låg sjukfrånvaro inom regionala utvecklingsförvaltningen ska vidmakthållas och ligga på max 3 %	Totalt max: 3 % Kvinnor max: 3 % Män max: 3 %	↑	Förvaltningen ligger under målet både på totalen och fördelat på kön (Totalt 2,6%, män 2,3%, kvinnor 2,7%)
Strategiskt mål: Kompetensförsörjning utifrån behov			
Regionstyrelsen			
1 januari 2019 ska regionen ha uppnått ett oberoende av inhyrda distriktsläkare och allmänsjuksköterskor i vården.	Under 2018 ska definition av "oberoende" fastställas.	→	Nationell indikator för oberoende är framtagen (max 2% av total utförd tid). Inhyrningen har minskat under 2018. Målet med oberoende av inhyrda distriktsläkare och allmänsjuksköterskor har däremot inte uppnåtts under 2018.
Regionala utvecklingsnämnden			
Verksamheterna ska genomföra kompetens-kartläggning och analys	Genomförd kompetens-kartläggning	↑	Komptenskartläggning är genomförd och handlingsplan upprättad.

Framgångsfaktorer inom Verksamhetsresultat

Område Verksamhetsresultat visar strategiska områden för organisationens arbete och innefattar såväl finansiella som icke finansiella resultat. Bland icke finansiella resultat ingår utfall för "stora" processer. De strategiska målen inom verkställighetsperspektivet verkställs av regionstyrelsen, vårdvalsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Nedan redovisas vilka aktiva mål och framgångsfaktorer i form av utvecklingsområden som regionstyrelsen ska fokusera på 2018.

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Strategiskt mål: Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen			
Regionstyrelsen			
Genomföra en översyn av ägardirektiv för helägda bolag och bolag med en ägandeandel på mer än 30 %.	Genomförd aktivitet	→	En inledande diskussion fördes i utskottet för ekonomi om tillvägagångssätt. Det konstaterades att samordning behövs med Regionala utvecklingsnämnden. Ett samlat arbete har dock inte kunnat prioriteras. Bland annat med anledning av att utskottet fokuserat på det ekonomiska läget och pågående arbete med resultatförbättrande åtgärder. Inom ramen för projektet "Jämställd regional tillväxt" har Regionala utvecklingsnämnden genomfört en översyn av Länsstrafikens ägardirektiv där reviderade direktiv fastställts. Regionstyrelsen har under året också genomfört uppsiktsplikt av ett antal utpekade bolag.
Regionala utvecklingsnämnden			
Genomföra en översyn av ägardirektiv för helägda bolag och bolag med en ägandeandel på mer än 30 %.	Genomförd översyn	↑	En kontinuerligt pågående process inför ägarsamråd och årsmöte.
Strategiskt mål: Lägre kostnadsutveckling än 2017			
Regionstyrelsen			
Under 2017 har ett antal resultatförbättrande åtgärder för att minska kostnaderna beslutats av regionstyrelsen. Dessa ska ge effekter under 2018.	Effekter av resultatförbättrande åtgärder under 2018 (exempelvis ekonomiska och effekt på produktion och styrning).	↓	En positiv nettoeffekt av de resultatförbättrande aktiviteterna syns ännu inte.
Under 2017 genomförde SKL en analys av regionens ekonomiska läge som visar på högre kostnader inom Östersunds sjukhus. Åtgärder ska vidtas för att sänka kostnaderna	Nettokostnadsutveckling för Östersunds sjukhus ska vara under 0 %.	↓	Regionfullmäktige beslutade i februari 2018 om ett åtgärdsförslag utifrån genomförd analys. Den innehåller sex åtgärds paket. Arbete pågår med åtgärder inom samtliga paket och nettokostnads-utvecklingen hamnade här på 2,9%.
Regionala utvecklingsnämnden			
Nettokostnadsutveckling i enlighet med den löne- och prisförändring som fullmäktige beslutat om i Finansplan 2018–2020.	Nettokostnadsutveckling	↑	Nettokostnadsutvecklingen uppgår till 2,1% (finansplanen 2,7%).

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Vårdvalsnämnden			
Vid utformande av hälsovalets regelverk och ersättnings modell ska dialog med regionstyrelsens utskott för ekonomi ske för att tillsammans analysera ekonomiska konsekvenser.		↑	Beslut taget av regionfullmäktige i februari
Strategiskt mål: Ökade intäkter			
Regionstyrelsen			
Etablera kontakter med andra som vill köpa hälso- och sjukvård eller administrativa tjänster och teknisk service för att öka regionens intäkter och nyttja befintliga resurserna mer optimalt.	Minst ett samarbetsavtal ska ha tecknats 2018.	↑	Från 1 juli 2018 ingår samtliga 8 kommuner och regionen i Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner. IT-samverkan och upphandlingsamverkan är de två områden som kommit längst. Fr o m sept ligger projektet införande av LINK2 i gemensamma nämnden och alla kommuner deltar i projektet. Flera olika samarbetsinbiter har gjorts till Region Västernorrland (t ex öronverksamhet, sjukresor), men ännu har inte avtal skrivits.
Vårdvalsnämnden			
Följa upp resultat och användande av riktade statsbidrag som rör verksamheter inom vårdvalsnämnden		↑	Info till vårdvalsnämnden vid mötet i maj.
Strategiskt mål: Ökad produktionskapacitet			
Regionstyrelsen			
Öka regionens externa finansiering för utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvården.	Följs upp genom sökta statsbidrag	↑	Under 2018 har WHO/ITU/EU projektet mHealth hub beviljats. Det innebär att Region JH är en del av en Europeisk hub som ska bevaka utveckling av mHälsolösningar, jobba med incitament för breddinförande mm. Tillsammans med Miun har vi också blivit beviljade medel från Vinnova för en förstudie om testbäddar. Det handlar om strokerehabilitering i hemmen via distansberoende teknik. Under 2018 har vi inom två olika konsortium skickat in ansökningar till EU-Horizon 2020. Det ena projektet handlar om att via en IKT plattform kurerat och monitorera personer med hypertoni. Det andra projektet handlar om att via sensorer monitorera sköra personer i samhället för att förhindra att de blir så dåliga att de måste uppsöka sjukvården. Ansökningarna skickades in under oktober/november och de är nu under granskning inom EU kommissionen, dvs vi vet inte om de är beviljade eller inte.
En handlingsplan ska upprättas för hur Region Jämtland Härjedalen ska arbeta med tillgänglig hälso- och sjukvård för medborgarna	Genomförd aktivitet	↑	En handlingsplan för tillgänglighet i hälso- och sjukvård är framtagen med utgångspunkt i arbetet under krisledningen och har sammanfogats med tidigare plan för rapportering av vårdgaranti. En av

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
			huvudkomponenterna handlingsplanen är ett nytt koncept för produktionsstyrning som syftar till att säkerställa ett faktabaserat underlag för beslut vad gäller behov och kapacitet inom sjukvården. Konceptet testas och planeras att rullas ut under 2019.
Under 2018 fastställs en fastighetsutvecklingsplan för Östersunds sjukhus där ställning tas kring med vilken takt den kan genomföras.	Genomförd aktivitet	→	Förslag till fastighetsplan har upprättats och diskuterats gemensamt med politiker och områdeschefer i samband med utskottet för ekonomi. Planen har behandlats på regionstyrelsens sammanträde den 28-29 maj och i fullmäktige 19-20 juni, där den återremitterades. Under hösten har fastighetsutvecklingsplanen diskuterats i ekonomiutskottet.
Regionala utvecklingsnämnden			
Utveckla processerna för bidragsgivning inom 1:1-anslaget	Ansökan av företagsstöd och projektstöd ska vara digitaliserad under 2018	→	Arbete pågår. From 1/1 2019 kommer ansökningsförfarandet för både företagsstöd och projektstöd att vara digitaliserade. 2018 är endast företagsstöd digitaliserat.
Vårdvalsnämnden			
Följa utvecklingen av strukturella förändringar i arbetet med SOU 2017:53 God och nära vård.		↑	Pågår kontinuerligt
Strategiskt mål: Minskad miljö-och klimatpåverkan			
Regionstyrelsen			
Skadliga kemikalier och skadliga ämnen ska undvikas så långt möjligt och arbetet med riskbedömningar av kemiska produkter ska fortsätta så att fler av våra kemiska riskkällor blir riskbedömda ur miljö-, säkerhets- och hälsosynpunkt.	Andel av kemiska riskkällor som har riskbedömts 2018.	↓	Under 2017 har 639 riskbedömningar gjorts med hjälp av konsulter, 310 av dessa är dock fortfarande inte granskade och signerade av respektive ansvarig chef. Det gjordes inga riskbedömningar under 2018. Ledningen har beslutat att avsätta medel för fortsatt riskbedömningsarbete med hjälp av konsulter, dock kommer själva riskbedömningarna att göras under 2019. I dagsläget återstår att göra över 3200 riskbedömningar av kemiska produkter.
Strategiskt arbete med energieffektivisering och att öka andelen förnybar energi ska vara fortsatt prioriterat för att nå de övergripande målen.	Andel förnybar energi och energianvändning per kvadratmeter jämfört med 2017.	↓	För april och maj var energianvändningen högre än målkurvan för att juni-augusti åter följa målkurvan, men även slutet av året var energianvändningen högre, så för helåret var energianvändningen 209,5 kWh/m ² istället för målet på 207 kWh/m ² Efter en period av problem är dock regionens vindkraftverk igång igen, vilket är positivt.
Vid inköp, inklusive upphandling, ska miljökrav ställas där så är relevant och uppföljning av miljökrav i upphandlingar ska systematiseras och öka.	Andel upphandlingar där miljökrav ställts under 2018.	↑	Miljökrav har ställts i alla annonserade varuupphandlingar under 2018 och i de tjänsteupphandlingar där det anses vara relevant

Framgångsfaktor	Mått	Res helår	Kommentar
Regionala utvecklingsnämnden			
De åtgärder som initierats för att minska klimatpåverkan från resor och transporter ska ha fortsatt kontinuitet	Koldioxidutsläppen ska minska med 14 % inom RUN:s område jämfört med år 2016. Regionen övergripande - 10%.		Statistik för helåret 2018 inte klar ännu. I Miljöbokslutet redovisas endast resultatet utifrån det regionövergripande målet (som för 2018 var -10 % CO2 jämfört med 2016), men ur statistiken som tas fram till ledningens genomgång finns underlag även för målet för RUF då samma referensår använts.
Resfria möten skapar tidseffektivitet och minskar transportutsläppen	Distansdeltagande är möjligt vid samtliga RUNs utskotts-/AUMöten 2018	→	Målet uppnått, sånär som på två möten utanför regionens lokaler.
Vid inköp, inklusive upphandling, ska miljökrav ställas där så är relevant	Andelen ekologiska råvaror inom våra folkhögskolor ska vara 30 % av det totala livsmedelsinköpen	→	Birka 33% Bäckedal 28%
Strategiskt mål: Fler arbetstillfällen utanför Östersund			
Regionstyrelsen			
Distansarbete ska möjliggöras och omlokalisering av arbetstillfällen från Östersund till länets övriga delar ska ske där det är kostnadseffektivt.	Genomförd aktivitet	→	Regler för distansarbete har utarbetats. Distansarbete utförs i större utsträckning. Arbetsuppgifter utförs oberoende av placering i viss utsträckning. Plan för omlokalisering fastställdes under 2017. Har inväntat utökning av gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner för mer kraftfullt agerande kring samlokalisering. Gemensamma nämnden hade sitt första möte i augusti 2018. Dessa frågor lyfta på kommunchefsträffar men inget konkret intresse har ännu visats sig.
Regionala utvecklingsnämnden			
Stärka den regionala närvaron genom att flytta del av arbetstid alternativt verksamhet till samtliga regionens kommuner	Schema för förläggning av medarbetares arbetstid i regionens kommuner upprättas och följs Hur stor andel av totalt arbetade timmar i % genereras i regionens kommuner exkl. Östersund	↑	Schema finns och kommunbesök görs nu löpande. Där ges kommunens politiker och tjänstemän möjlighet till frågor och erfarenhetsutbyte. Mätmetod ej identifierad

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Samordningskansliet
 Sandra Hedman
 Tfn: 063-147509
 E-post: sandra.hedman@regionjh.se

Bilaga 2 Avstämning av övergripande handlingsplaner helår 2018

Övergripande handlingsplanen upprättas för sakområden som särskilt behöver fokuseras på och där gemensamt, planerat och systematiskt arbete krävs för att driva arbetet med sakområdet framåt. I dem finns en vägledning om vilka aktiviteter som varje verksamhet ska bidra med för att nå övergripande mål. Enligt regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2018 ska det för 2018 finnas 16 övergripande handlingsplaner. En uppföljning av alla handlingsplaner har nu genomförts till årsbokslutet.

Uppföljningen visar att måluppfyllelsen av handlingsplanerna inte är helt tillfredsställande. För samtliga handlingsplaner har aktiviteter pågått enligt plan men målen är endast delvis uppfyllda till årets slut. Mycket arbete återstår och många aktiviteter kommer att fortsätta under 2019. Några av orsakerna till det som nämns i uppföljningen är att arbete med åtgärder försenats, att vissa resultat är svåra att följa och att planerade åtgärder ersatts med andra aktiviteter. För flera av handlingsplanerna har dock framgångar nåtts även om inte alla mål uppfyllts. Till exempel har regionen uppmärksammats nationellt för sitt arbete med att främja kultur och språk. Vad gäller läkemedelskostnader har regionen sammantaget en lägre kostnadsutveckling än rikets genomsnitt. Inom miljöområdet är målet om minskad klimatpåverkan från resor och transporter uppnått för 2018 vilket är mycket positivt då koldioxidutsläppen från resor ökade ända fram t.o.m. 2017. Under 2018 har det upprättats en ny handlingsplan för jämställd och jämlik verksamhet. En ny handlingsplan för vårdgaranti/tillgänglighet och produktions – och kapacitetsplanering är också framtagen. Likaså en för kvalitet. För de länsövergripande handlingsplanerna pågår arbeten men även där finns områden kvar att utveckla.

Uppföljningen har gjorts med utgångspunkt från följande värden:

 <p>Arbetet har gått bra</p> <p>Alla eller de flesta av målen var uppfyllda vid årets slut.</p>	 <p>Arbetet har delvis gått bra</p> <p>Målen var delvis uppfyllda till årets slut.</p>	 <p>Arbetet har gått dåligt</p> <p>Inga eller väldigt få mål var uppfyllda till årets slut.</p>
---	--	---

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
<p>1. Övergripande handlingsplan för attraktiv arbetsgivare 2018-2020</p>	<p>RD 2017-11-03 RS/2304/2017</p>	<p>➔</p> <p>3.1.1. Arbetet med medarbetarnas roll i kompetensförsörjningen har inletts bl.a. genom information vid introduktion av nyanställda. Ett systematiskt arbetssätt i frågan behöver fortsätta genomföras även under 2019. Medarbetarutbildning angående datainträng har inte startat upp under 2018 och planeras om till 2019.</p> <p>3.1.2 Arbetet med chefers förutsättningar pågår. Uppföljningen av arbetet är försenad och kommer att genomföras våren 2019- Ny som chef utgår och ersätts enligt plan av chefsutvecklingsprogram 1.</p> <p>3.1.3 Kompetensförsörjning Verktyg för samtal med medarbetare som avser att sluta finns i SABA. Mall för medarbetarsamtal behöver ses över, för att identifiera medarbetare som funderar på att sluta. Planeras till 2019.</p> <p>3.1.4 Karriärvägar – lön Om beslut fattas att arbetet med karriärvägar ska fortsätta planeras kopplingen mellan karriärvägar och lön påbörjas tidigast 2019.</p> <p>3.1.5 Hälsa och arbetsmiljö Handlingsplan för att göra skyddsombudens roll attraktiv har inte tagits fram och prioriteras bort pga resursbrist. Nytt samverkansavtal inväntas.</p>
<p>2. Övergripande handlingsplan för barnkonventionen och de nationella minoriteterna 2018.</p>	<p>RS 2018-10-23 RS/2301/2017</p>	<p>➔</p> <p>Nationella minoriteter:</p> <p>3.1. Främja kultur och språk Staare 2018 avlöpte med framgång. Region Jämtland Härjedalen ligger efter i frågor som rör samers rätt till kontakta regionen på samiska, samiska perspektiv i ärendehantering, samt samiska texter på webben inkl. 1177 Vårdguiden. Informationen på webben om nationella minoriteter har förbättrats, vilket innebär att vi bättre uppfyller ställda lagkrav. Regionen har under året deltagit i OECD:s granskning av regional utveckling och urfolk. Regionen har också uppmärksammats nationellt</p>

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>och hade en inbjuden talare på Kulturdepartementets seminarium om minoritetspolitiken.</p> <p>3.2. Kunskap och kulturförståelse Regionens samarbetsavtal med SANKS har förnyats för ytterligare tre år. Identifierade brister i interna rutiner har åtgärdats. Vi samarbetar med Norrbotten, Västerbotten och Dalarna i <i>Kunskapsnätverk för samisk hälsa</i>. Ett fokus är att bli bättre på att tillvarata befintlig samisk kompetens i vården, inkl. aktivt efterfråga samisk kompetens. Detta är ett område som är utmanande. Utbildning i samisk kulturförståelse har hållits för distriktssköterskor. Särskild satsning inom Krokoms NVO. Inom projektet pågår också arbetet med en e-utbildning i samisk kulturförståelse. MHFA-utbildning för samisk befolkning ställdes in pga för få anmälda. Regionen deltar fortsatt i AXG-samarbetet med Västerbotten. En AXG-utbildning har hållits under året.</p> <p>3.3. Dialog och samråd Samråden med samer har under året varit få (2st), men utvärderats och återupptagits under slutet av 2018. Rutin för bättre struktur runt samrådet är under utarbetande. Facebook används kontinuerligt, men nyhetsbrevet har upphört. Inom ramen för <i>Kunskapsnätverk för samisk hälsa</i> har ett flertal dialoger med samisk befolkning har genomförts. Under hösten genomfördes en webbenkät, som bland annat uppmärksammade brister i samers möjlighet att få tolk hos oss.</p> <p>Barnkonventionen:</p> <p>3.4 Kunskap om barnkonventionen Region Jämtland Härjedalen har idag 26 utsedda barnombud från 10 områden. De områden inom HoS som saknar ombud är PV, FTV, Kvinna, Ortopedi och Patientsäkerhet. Ett regiongemensamt uppdrag har tagits fram.</p> <p>3.4 Särskilt utsatta barn Under 2018 diariefördes 433st orosanmälningar gällande barn. Det innebär att antalet orosanmälningar fortsätter att öka.</p> <p>Arbetet som rör anhöriga barn har bara med begränsad fart gått framåt under året. Det är fortsatt svårt att följa i</p>

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>vilken utsträckning anhöriga barn får information, råd och stöd, vilket främst beror på att journalföringen är bristfällig. En ny mall i Cosmic för barn som anhöriga inom Psykiatri utvecklades under våren, på efterfrågan från Psykiatrin.</p>
<p>3. Övergripande handlingsplan för informationssäkerhet 2018-2019.</p>	<p>RD 2017-10-23 RS/1929/2017</p>	<p>➔</p> <p>En revidering av handlingsplanen för 2018–19 genomfördes hösten 2018.</p> <p>E-utbildning inom informationssäkerhet har nu publicerats i regionens Saba Cloud, tillgänglig för samtliga medarbetare. Målvärdet för andelen medarbetare som ska ha genomgått utbildningen under 2019 har sänkts till 50% per område. Skyddsåtgärder för personuppgiftsbehandlingar (i enlighet med GDPR-kraven) införs löpande, baserat på konsekvens-bedömningar. Ansvaret ligger på varje registerägare (per personuppgiftsbehandling).</p> <p>Mall för systemsäkerhetsplan har efter tester publicerats i en första version, tillgänglig för samtliga systemägare/systemansvariga.</p> <p>Informationsklassning och riskanalys för ett angivet antal kritiska IT-system ska utföras under 2019. Arbetet har påbörjats.</p> <p>Planering är påbörjad för en kartläggning av beroenden till kritiska IT-stöd med tillhörande kontinuitetsplanering. Prel start under våren 2019 för totalt 6-7 st. utpekade verksamheter.</p> <p>De tidigare benämnda ”informations-säkerhetsombuden” utgått och ersatts med ”registerkoordinatorer” (med fokus på koordinering av personuppgiftsbehandlingar) för varje område. Ett par områden saknar ännu utsedda koordinatörer (feb 2019) vilket har påpekats till berörda områdeschefer.</p> <p>Säkerhet vid mobila arbetsätt är ännu ett eftersatt område som inte är helt i fas med den planering som gjorts. Förbättringar som behöver göras är t ex tydliga hanteringsregler för privatägda mobila enheter (”bring-your-own-device”) samt införande av användarförbindelser för samtliga personliga mobila enheter som ska användas inom regionens verksamheter.</p>
<p>4. Övergripande handlingsplan för jämställdhet och jämlikhet</p>	<p>Ska utarbetas under 2018</p>	<p>➔</p> <p>En ny Övergripande handlingsplan för jämställd och jämlik verksamhet har tagits fram och beslutats, där sakområdena jämställdhet, jämlikhet, barns rättigheter och nationella minoriteter inkluderas. Handlingsplanen</p>

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>utgår från den övergripande Policyn för jämställd och jämlik verksamhet, Barnkonventionen, Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, överenskommelsen Att samverka och handla för psykisk hälsa i Sápmi, mål inom projektet Kunskapsnätverk för samisk hälsa, FN:s urfolksdeklaration, Socialstyrelsens föreskrifter om våld i nära relation. Handlingsplanen inkluderar även delar ur CEMR-deklarationen samt Agenda 2030.</p>
<p>5. Övergripande handlingsplan för läkemedel 2018</p>	<p>RD2017-10-23 RS/1960/2017</p>	<p>➔</p> <p>Kostnadsutvecklingen för läkemedel på recept respektive på rekvisition ska vara lägre än nationella genomsnittet</p> <p>Målsättningen uppnåddes för rekvisitionsläkemedel men inte för förmånsläkemedel. Nya dyra läkemedel driver kostnadsutvecklingen, och ett fåtal patienter kan påverka utfallet stort i en liten region. Sammantaget hade dock regionen en lägre kostnadsutveckling än rikets genomsnitt.</p> <p>Alla patienter i regionen ska ha tillgång till en komplett läkemedelslista.</p> <p>Flera olika åtgärder har startats upp eller intensifierats under året, för att nå målet. Bland annat har arbetet med att stärka säker läkemedelshantering påbörjats. En mindre andel av patienterna (ca 35%) som skrivs ut från vårdavdelning får en läkemedelsberättelse. Det är en stor skillnad mellan olika specialiteter. Åtgärder pågår för att öka förståelsen av att överlämna läkemedelsberättelse till patienterna. Vid uppföljning av andel läkemedelsgenomgångar till patienter över 75 år är utfallet (10%) långt ifrån målet (50%), vilket kan bero på felaktig användning av sökordet.</p> <p>Regionen är framgångsrik i arbetet med minskad antibiotikaförskrivning, och uppnådde 247 recept/1000 invånare (mål 260).</p>
<p>6. Övergripande handlingsplan för miljö 2018</p>	<p>RD 2017-11-04 RS/1934/2017</p>	<p>➔</p> <p>Statistik för alla mål är inte sammanställt ännu.</p> <p>Målet om minskad klimatpåverkan från resor och transporter är uppnått 2018 vilket är mycket positivt då</p>

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>koldioxidutsläppen från resor ökade ända fram t.o.m. 2017.</p> <p>Vad gäller målet om energieffektivisering nåddes inte målet för 2018 och inte heller målet om översyn av cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska kemikalier eller målet om riskbedömningar av kemiska produkter.</p> <p>Av de 639 riskbedömningar som gjordes med hjälp av konsulter under 2017 har 286 fortfarande inte granskats och signerats av ansvarig chef. Under 2019 kommer fortsatt riskbedömningsarbete att ske med hjälp av konsulter.</p> <p>All data för avfallsmålen är ännu inte klara för 2018.</p>
<p>7. Övergripande handlingsplan för patientsäkerhet</p>	<p>RS 2017-11-02 RS/2227/2017</p>	<p>↑</p> <p>Resultat för målet om att ”Andel vårdskador ska minska” uppnås för tidsperioden ”rullande tolv mån” tom nov 2018 (vårdtillfällen med vårdskada 5%, målvärde för 2018 är 7%). Patientsäkerhetskulturmätning genomfördes under vecka 37-39.</p> <p>→ Aktiviteter kopplade till målen pågår med varierande framgång (införande av ”Gröna Korset”, åtgärder för att minska trycksår, mer delaktighet hos patienter/anhöriga inklusive klagomålshantering, bättre följsamhet till NEWS-modellen (ökad uppmärksamhet av försämring hos inneliggande patienter) mm).</p>
<p>8. Övergripande handlingsplan för suicidpreventivt arbete 2016-2018</p> <p>Ny utarbetas under 2018</p>	<p>RD 2015-10-16 RS/1635/2015</p>	<p>→</p> <p>SVOM rekommenderade 2018-12-14 kommunerna och Region Jämtland Härjedalen att anta ”Suicidpreventiv handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen 2019-2030”.</p> <p>Följande tre områden prioriterades i handlingsplanen 2019-2020: regional samordning, utbildningsinsatser och checklistor för agerande vid suicidförsök och suicid.</p> <p>I den nya handlingsplanen tillskapas också en regional samverkansgrupp för suicidpreventivt arbete med representanter från kommuner, regionen, polisen, räddningstjänsten etc. med syfte att stärka det länsövergripande arbetet.</p> <p>En suicidpreventiv konferens anordnades i november 2018 med 450 deltagare. Deltagarna skattade sin kunskap om suicidpreventivt arbete innan dagen till 3, 58 (1=mycket liten 6=mycket stor) och efter dagen till 4,61.</p>
<p>9. Övergripande handlingsplan för tillgänglighet 2017</p>	<p>RD 2017-10-23 RS/1403/2017</p>	<p>→</p> <p>Det övergripande arbetet med tillgänglighet och produktions- och kapacitetsplanering har under året varit föremål för genomlysning. I analysen av nuvarande modell för produktions- och kapacitetsplanering har olika problem identifierats. Bland annat bristande tekniska och</p>

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>personella förutsättningar samt bristande koordination och samordning. Det finns strukturella problem men även problem med IT och brist på statistisk analytisk förmåga. Utvecklingschefen har tillsammans med teamledaren och en ny förbättringsledare samt nyckelpersoner från andra enheter skapat en modell som framgångsrikt har testats på HIM/HNR under hösten. Testet kommer att slutföras och utvärderas under första halvåret 2019. Efter att konceptet anpassats efter de lärdomar som drogs från testet planeras nu för en bredare utrullning till övriga områden som kommer att ske under 2019 och 2020.</p> <p>En ny handlingsplan för vårdgaranti/tillgänglighet och produktions – och kapacitetsplanering utifrån en mer aggregerad nivå är framtagen. Att klara målen i vårdgarantin är ett prioriterat arbete i Region Jämtland Härjedalen.</p> <p>Regionen har fortsatt problem att klara vårdgarantin för 90–90. Förbättringar har till viss del skett inom 0 och 7 under året. Jämfört med riket ligger RJH över snittet gällande 0:an och under snittet för 7:an. För första besök i specialiserad vård och för operation/åtgärd ligger RJH under snittet i riket</p> <p>Väntetidsamordnaren har deltagit i nätverksmöten på SKL där bland annat den utökade uppföljningen inom primärvården presenterades och under hösten påbörjades arbete för att skapa förutsättningar för inrapportering till den nationella databasen.</p> <p>Den data som RJH skickar till SKL behöver fortsatt arbete med att kvalitetssäkras inklusive hela processen för registrering och fram till den automatiska överföringen. Efter bytet av vårdadministrativt system finns ett flertal åtgärder/operationer som inte kommer med i rapporteringen till SKL. För återbesök behövs ett särskilt arbete göras framåt, även där saknas data.</p> <p>Under 2018 har två nya handlingsplaner tagits fram: En ny för tillgänglighet och en handlingsplan för Kvalitet. Arbetet med planerna samordnas med arbetet med den nya produktionsstyrningen.</p> <p>Sammantaget visar uppföljning av tillgänglighetsmål visar följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bidra till måluppfyllelse av vårdgarantin, 0-7-90-90 - utvecklingsenheten har bidragit till måluppfyllelsen genom att ändra modell för produktionsstyrningen. Tre förbättringsledare på enheten arbetar aktivt med att stödja verksamheterna med sin produktionsstyrning. Måluppfyllelsen är inte nådd. • följa upp tillgängligheten via Egen vårdbegäran rapporteras av Anna Kerstin

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<ul style="list-style-type: none"> • rapportera väntande och faktiska väntetider enligt SKL's riktlinjer. Minst 95 % inrapporterat varje månad. • fortsätta implementera produktions- och kapacitetsplanering, med tillgänglighet i fokus – pågår med nya nivåvisa produktionsstyrningen. • implementera standardiserade vårdförlopp (SVF) – Se slutrapport SVF
<p>10. Övergripande handlingsplan gällande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter 2017-2021</p>	<p>RD 2017-03-30 RS/179/2017</p>	<p>➔</p> <p>Arbetet fortskrider i stort enligt planen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Antalet klamydiafall minskar i länet. Jan-aug 2017 togs 4661 prover och 325 klamydiafall anmäldes. Samma period 2018 togs 4795 prover och 281 klamydiafall anmäldes. Vi toppar inte längre klamydiastatistiken nationellt sett men vi ligger fortfarande högre än rikssnittet. – 13.4 % av klamydiatesterna sker via nättest (MVK) att jmf med 9% samma period 2017. 18.3% av männens prover och 11,8% av kvinnornas prover sker via MVK. – Arbetet med att ta fram ett vårdprogram gällande kvinnlig könsstympning pågår i samverkan med berörda enheter/kliniker. – Abortstatistiken kan vi numera endast följa på nationell nivå, vi tittar närmare på detta till nästa uppföljning. <p>Processplan för HBTQ-diplomering har tagits fram i samverkan med Jämtlands Gymnasieförbund där elevhälsan och biblioteket har diplomerats. Arbetet med att höja kunskap och medvetenhet kring normer och HBTQ-frågor inom regionens verksamheter går däremot långsamt. I dagsläget är det endast två verksamheter som har utbildats genom HBTQ-certifiering, Ungdomsmottagningarna och Könsidentitetsmottagningen.</p>
<p>11. Övergripande handlingsplan för ungdomsinflytande 2018</p>	<p>RD 2018-01-10</p>	<p>➔</p> <p>Aktiviteter har genomförts inom samtliga områden i planen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Det har skapats en kanal på facebook – Ung i Jämtland Härjedalen. Kanalen används för att sprida information som rör unga. – Gymnasieungdomar från Jämtlands Gymnasium Wargentín har presenterat examensarbeten med regionanknytning för regionala utvecklingsnämnden.

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<p>Under hösten 2018 uppstart för nya examensarbeten även inom regionstyrelsens verksamhetsområde.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Regionen har tillsatt 36 feriearbeten för ungdomar. – Framtagande av ungdomschecklista pågår. – Ett antal studenter från både högskole och universitet har gjort praktik vid regionstaben. – Ungdomar har deltagit i utvecklingsarbeten.
<p>12. Bättre liv för sjuka äldre – strategi och handlingsplan 2017</p>	<p>SVOM 2016-12-16</p> <p>Dnr: RS/55/2017</p>	<p>→</p> <p>Den handlingsplan som använts sedan starten av äldresatsningen 2010 har tom 2018 löpande följts upp och årligen reviderats. När det gäller uppföljning av målen har arbetet under året varit svårt att genomföra på grund av bristande tillgång på samlat resultat. Kvalitetsportalen som tidigare använts som källa för uppföljning har lagts ner.</p> <p>Ledningskrafts fokus under 2018 har varit aktiviteter med koppling till fallpreventivt arbete i första hand genom att föra ut Trygg och säker hemma-modellen och stödja de lokala samverkansgrupperna i deras arbete. De lokala samverkansarenorna har utökats med representanter från ambulansen. Inför 2019 har både uppdragsbeskrivningen för Ledningskraft och handlingsplanen reviderats. Handlingsplanen är kraftigt komprimerad och målen har ersatts med fokusområden. Ledningskraft rekommenderar att de lokala samverkansarenorna upprättar lokala handlingsplaner.</p>
<p>13. Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen gällande Område Psykisk hälsa 2016-2020</p>	<p>Förankring i SVOM 2016-09-30</p> <p>Dnr: RS/2120/2016</p>	<p>→</p> <p>Respektive huvudman ansvarar för att genomföra aktiviteter för att nå de mål som inryms i handlingsplanen. På regional nivå har fem mål prioriterats för gemensamt arbete mellan länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen; regional samordning, suicidprevention, stärka barn och ungas psykiska hälsa, stärkt brukarmedverkan samt att stärka äldres psykiska hälsa. Dessa mål är prioriterade även inför 2019. Arbetet pågår enligt plan.</p> <p>En reviderad upplaga av planen antogs i SVOM 2018-10-19 och denna skickades till SKL 2018-10-31.</p>
<p>14. Handlingsplan för utveckling av cancervården i Region Jämtland Härjedalen 2016 – 2018, inklusive uppföljning av handlingsplan för 2013-2015</p>	<p>HS dir 2016-05-25</p> <p>Dnr: RS/1035/2016</p>	<p>→</p> <p>Arbete med aktiviteter pågår och det återstår delar att utveckla för följande områden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Högre akademisk nivå. – Fortsatt kompetensförsörjning: radiologi, onkologi. – Kontaktsjuksköterskans roll och arbetssätt. – Efterleva framtagna rutiner för inrapportering i kvalitetsregister. – Öka antalet medarbetare som genomfört webb-utbildning i palliativ vård. – Uppföljning sen-effekter efter cancerbehandling.

2019-02-04

Dnr: RS/1321/2015

Ärende	Beslut/Dnr	Anmärkning
		<ul style="list-style-type: none"> - Cancerprevention. - Hemsjukvård för barn med cancersjukdom.
15. Plan för mottagande av asylsökande och nyanlända flyktingar	Regionstabschef 2017-04-10 Centuri 32658-1	<p>➔</p> <p>Arbete med revidering av handlingsplan påbörjat men inte slutfört. Ansvar, inriktning och mål påverkas i sin helhet av nationella och regionala beslut:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regeringens mottagandeutredning med fördröjt beslut som nu förväntas under 2019 - Nedläggning av Asylflyktinghälsa som egen enhet samt Inrättande av kompetensteam för migrationshälsa beslutades november 2018.
16. Plan för spridning och omlokalisering av regionens administrativa funktioner	RS 2017-05-03 RS/781/2015	<p>➔</p> <p>Plan fastställdes under 2017. Har inväntat utökning av gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner för mer kraftfullt agerande kring samlokalisering. Gemensamma nämnden hade sitt första möte i augusti 2018. Dessa frågor har lyfts på kommunchefssträffar men inget konkret intresse har ännu visats sig.</p>
17. Övergripande handlingsplan för Vård och omsorg i glesbygd – Norrlands inland, världsledande i utvecklingen av framtidens vård och omsorg i glesbygd	RS 2014-05-21 Dnr: LS/821/2014	<p>➔</p> <p>Gruppen Vård och omsorg i Glesbygd har haft ett möte i Storuman 30 jan-1 feb där samtliga fyra norrlandsting enats om nästa strategiska steg i utveckling av vård och omsorg i glesbygd. Detta har sedan muntligen presenterats för förstesekreterare vid socialdepartementet och beskedet är att det finns möjlighet att få statliga medel för delfinansiering av denna utvecklingen. Åskande av medel har utifrån det gjorts. Regeringsbildningen under hösten har gjort att arbetet med de statliga ersättningarna har försenats.</p>